

Nimi koululle, karhulle, kahville ja kauppakeskukselle
Suomalaiset nimikilpailut ja niissä valitut nimet

Pro gradu -tutkielma
Mirjami Sirén
Helsingin yliopisto
Suomen kieli
Maaliskuu 2018

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistinen tiedekunta		Laitos – Institution – Department	
Tekijä – Författare – Author Sirén, Mirjami Alma Elina			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Nimi koululle, karhulle, kahville ja kauppakeskukselle. Suomalaiset nimikilpailut ja niissä valitut nimet			
Oppiaine – Läroämne – Subject suomen kieli			
Työn laji – Arbetets art – Level pro gradu -tutkielma		Aika – Datum – Month and year maaliskuu 2018	Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 74 + 8 liitesivua
Tiivistelmä – Referat – Abstract			
<p>Tutkielmassa tarkastellaan suomalaisia nimikilpailuja ja niissä valittuja nimiä. Nimikilpailuilla tarkoitetaan kilpailuja, joissa yleisö saa ehdottaa nimiä erilaisille kohteille tai äänestää nimivaihtoehtoista. Tutkielmassa selvitetään, millaisia nimikilpailuja Suomessa on järjestetty, ja tarkastelun kohteena ovat nimikilpailujen käytänteet ja kohteet. Nimikilpailuissa valittuja nimiä tutkitaan niiden kielen ja typologian kannalta. Työssä on myös kansanonomastinen näkökulma, ja keskeinen tutkimuskysymys on, mitä nimikilpailuihin lähetetyt ehdotukset ja niiden perustelut kertovat kielenkäyttäjien nimikäsityksistä.</p> <p>Tutkielmassa on useita aineistoja. Ensimmäinen aineisto koostuu sadasta suomalaisesta nimikilpailusta ja niissä valituista nimistä 2010-luvulta. Toisena aineistona ovat Ranuan eläinpuiston jääkarhunpentujen nimikilpailujen ehdotukset vuosilta 2012 ja 2017. Kolmas aineisto koostuu Stadin ammattiopiston nimikilpailun ehdotuksista ja niiden perusteluista.</p> <p>Työssä osoitetaan, että Suomessa järjestetään nimikilpailuja hyvin monenlaisille kohteille. Yleisimpiä kohteita ovat erilaiset julkiset ja kaupalliset organisaatiot, kuten oppilaitokset, monitoimitalot, kauppakeskukset ja ravintolat. Myös tuotteet, kulkuneuvot ja eläimet ovat suosittuja. Yleisin käytäntö nimikilpailuissa on se, että yleisö saa vapaasti ehdottaa nimiä ja raati valitsee ehdotusten joukosta sopivimman. Kilpailuissa annetaan selvästi eniten suomenkielisiä, oikeinkirjoitussääntöjen mukaisia nimiä.</p> <p>Ranuan eläinpuiston jääkarhujen nimiehdotusten tarkastelu osoittaa, että kielenkäyttäjät pitävät jääkarhulle sopivina niminä henkilönnimiä (esim. <i>Kalle</i>, <i>Veeti</i>), jääkarhun elinympäristöön liittyviä nimiä (<i>Ice</i>, <i>Lumi</i>), eläimen luonteeseen tai ulkonäköön liittyviä nimiä (<i>Pörrö</i>, <i>Sisu</i>) sekä merkittävien henkilöiden tai tapahtumien mukaan annettuja nimiä (<i>Urho</i>, <i>Marski</i>). Myös kaupallisten nimien vaikutus näkyy ehdotuksissa.</p> <p>Stadin ammattiopiston nimikilpailun ehdotuksissa yleisimpiä ovat keinotekoiset muodosteet ja lyhenne-nimet, kuten <i>HELAO</i> ja <i>Stamis</i>. Nimissä näkyy kaupallisista nimistä opittu malli. Toiseksi suosituin nimityyppi ovat oppilaitoksen lajia ilmaisevan sanan ja sijaintia ilmaisevan nimen sisältävät nimet, kuten <i>Helsingin ammattillinen oppilaitos</i>. Ehdotusten perustelut voi jakaa karkeasti itse nimeen sekä nimen käytettävyyteen liittyviin perusteluihin. Perusteluista yleisin on se, että nimessä tulee esille oppilaitoksen sijainti ja jollain tavalla sana <i>ammatti</i>, <i>oppilaitos</i> tai <i>oppiminen</i>. Muita yleisiä perusteluja ovat seuraavat: nimi kuvaa kohdettaan, nimi viittaa oppilaitosten yhdistymiseen tai monialaisuuteen ja nimi on lyhyt ja ytimekäs. Nimiehdotukset ja perustelut osoittavat, että suuri osa kielenkäyttäjistä pitää oppilaitokselle sopivana nimenä yritysnimen kaltaista nimeä.</p> <p>Työssä todetaan, että kielenkäyttäjien nimikäsityksiin vaikuttavat vahvasti erilaiset nimimallit. Kielenkäyttäjillä on selviä näkemyksiä ja mielipiteitä siitä, millainen nimi sopii tietylle kohteelle. Nimikilpailujen suuri suosio osoittaa, että kielenkäyttäjät ovat kiinnostuneita nimistä ja haluavat osallistua erilaisten kohteiden nimenvalkintaan.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Nimistöntutkimus, onomastiikka, kansanonomastiikka, nimikilpailut, eläinten nimet, oppilaitosten nimet, yritysnimet			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Keskustakampanuksen kirjasto			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

Sisällys

1 Johdanto.....	1
1.1 Tutkimuksen aihe ja lähtökohta	1
1.2 Aineisto	2
1.3 Aiempaa tutkimusta.....	3
1.4 Nimikilpailujen historiaa ja tunnettuja nimikilpailuja.....	4
1.5 Tutkimuksen rakenne	7
2 Teoriatausta ja tutkimusmenetelmät	7
2.1 Teoriataustaa	7
2.2 Tutkimusmenetelmät	9
3 Nimikilpailut Suomessa 2010-luvulla	10
3.1 Nimikilpailujen käytänteet	12
3.2 Nimikilpailujen kohteet	15
3.2.1 Oppilaitokset	18
3.2.2 Eläimet	20
3.2.3 Autot.....	22
3.2.4 Maskotit.....	23
3.3 Yleiskatsaus nimikilpailuissa valittuihin nimiin	25
3.4 Prototyyppinen nimikilpailu.....	28
4 Ranuan jääkarhupentujen nimikilpailut vuosina 2012 ja 2017	29
4.1 Eläinten nimet.....	30
4.2 Vuoden 2017 nimiehdotukset.....	33
4.2.1 Miehen- ja naisennimet	35
4.2.2 Pennun ominaisuudet	36
4.2.3 Jää ja lumi.....	36
4.2.4 Suomi 100	37
4.2.5 Merkkihenkilöt	38
4.2.6 Ranua tai Ranuan eläinpuisto	38
4.2.7 Avaruus ja sanayhdistelmät.....	39
4.3 Vuoden 2012 nimikilpailu.....	39
4.3.1 Miehen- ja naisennimet	40
4.3.2 Jää ja lumi.....	41

4.3.3 Pennun ominaisuus.....	41
4.3.4 Merkkihenkilöt ja presidentinvaalit	41
4.3.5 Ranua tai Ranuan eläinpuisto	42
4.3.6 Avaruus, antiikin aika sekä Venus ja Manasse	42
4.4 Koontia ja havaintoja jääkarhunpentujen nimikilpailuista	43
5 Stadin ammattiopiston nimikilpailu.....	46
5.1 Oppilaitosten nimet ja niihin liittyvät suositukset	47
5.2 Kilpailun kulku.....	49
5.3 Nimiehdotukset	51
5.4 Nimiehdotusten perustelut.....	55
5.5 Yhteenveto: Mitä nimikilpailu kertoo kielenkäyttäjien nimikäsityksistä?	59
6 Lopuksi.....	61
Lähteet.....	65

Liite 1. Suomalaisten 2010-luvulla järjestettyjen nimikilpailujen nimet luokiteltuna kielen mukaan.

Liite 2. Vuoden 2012 jääkarhunpennun nimikilpailun suosituimmat ehdotukset luokiteltuna nimityypppeihin.

Liite 3. Vuoden 2017 jääkarhunpennun suosituimmat nimiehdotukset luokiteltuna nimityypppeihin.

Liite 4. Stadin ammattiopiston nimikilpailun suosituimmat nimiehdotukset määrineen.

1 Johdanto

Nimikilpailuissa yleisö saa ehdottaa nimiä erilaisille kohteille tai äänestää suosikkiin nimivaihtoehtoista. Kilpailussa voi olla raati, tai valinta voidaan tehdä yleisöäänestyksellä. Nimikilpailuja järjestetään nykyään hyvin paljon monille erilaisille kohteille, kuten oppilaitoksille, tuotteille, eläimille ja rakennuksille. Kilpailut voivat olla hyvin erikokoisia: ehdotuksia voi tulla muutamasta kymmeneen tuhansiin. Tässä pro gradu -tutkielmassa tutkin suomalaisia nimikilpailuja ja niissä valittuja nimiä. Nimikilpailuja ei samassa laajuudessa ole aikaisemmin tutkittu.

1.1 Tutkimuksen aihe ja lähtökohta

Tässä tutkimuksessa selvitän, millaisia nimikilpailuja ja millaisille kohteille Suomessa on järjestetty 2010-luvulla. Tarkoitukseni on luoda yleiskuva suomalaisista nimikilpailuista. Tutkin myös nimikilpailuissa valittuja nimiä. Lisäksi tarkastelen kielenkäyttäjien nimikäsityksiä kansanonomastisesta näkökulmasta, eli tutkin, millaisia nimiä tavalliset kielenkäyttäjät pitävät sopivina erilaisille kohteille. Tutkimusksymykseni kiteytän näin:

1. Millaisia nimikilpailuja ja millaisille kohteille Suomessa on järjestetty?
2. Millaisia nimiä nimikilpailuissa on annettu?
3. Mitä nimikilpailuihin lähetetyt ehdotukset ja niiden perustelut kertovat kielenkäyttäjien nimikäsityksistä?

Kiinnostuin nimikilpailuista toimiessani korkeakouluharjoittelijana Kotimaisten kielten keskuksen (Kotuksen) aineistoyksikössä kesällä 2016. Yksi työtehtävistäni oli mediaseuranta, jossa poimin kieleen ja nimistöön liittyviä uutisia ja artikkeleita muun muassa sanomalehdistä. Tätä tehdessäni huomasin, että nimikilpailuja järjestetään valtavan usein, jopa viikoittain, hyvin monille erilaisille kohteille. Kiinnostuin asiasta niin paljon, että kirjoitin aiheesta blogikirjoituksen Kotuksen verkkosivuille (Sirén 2016). Samalla tutustuin aiheeseen lisää, ja huomasin, että nimikilpailuihin liittyy monenlaisia haasteita. Esimerkiksi julkisten palveluiden nimeäminen nimikilpailujen avulla on ongelmallista, sillä julkisen palvelun nimeksi ei sovi mikä tahansa. Ulla Onkamo (2018) kirjoittaa kolumnissaan, että harkitsemattomasti muodostettu

julkisen viranomaisen tai palvelun nimi voi johtaa harhaan. Esimerkkinä Onkamo kertoo tapauksesta, jossa viranomaisen lähettämä kirje tulkittiin nimen perusteella mainokseksi ja päätyi sen vuoksi roskakoriin. Kilpailuissa osallistujat myös haluavat usein ehdottaa hauskoja ja luovia nimiä, mutta julkisten palveluiden nimissä tällaiset ominaisuudet ovat toissijaisia, joskus sopimattomiakin. (Onkamo 2018.)

Kotus on antanut ohjeet nimikilpailujen järjestämiselle erityisesti julkista nimitystä koskien. Ohjeistuksessa todetaan, että nimikilpailuja ei kannattaisi järjestää keskeisille julkisille kohteille, kuten oppilaitoksille, virastoille tai kirjastoille. Julkisilla kohteilla tulee olla informatiivinen ja selkeä nimi. Ohjeistuksessa todetaan myös, että nimikilpailuissa osallistujille tulisi tarjota riittävät taustatiedot kohteesta ja sen nimen vaatimuksista. Myös selkeistä säännöistä muistutetaan. Lisäksi mainitaan tärkeänä seikkana se, että lopullisen päätöksen tekijänä tulisi olla asiantuntijaraati, joka arvioi nimiehdotusten soveltuvuutta nimityssuunnittelun näkökulmasta. (Kotimaisten kielten keskus 2018.) Omassa aineistossani on useita julkisten palveluiden nimikilpailuja, ja tarkemmassa tarkastelussani on Stadin ammattiopiston nimikilpailu. Erityisesti oppilaitosten nimikilpailujen kohdalla pohdin julkiselle palveluille järjestettyjen nimikilpailujen ongelmia ja tutkin kilpailuja Kotuksen antamien ohjeiden valossa.

1.2 Aineisto

Aineistoni koostuu kolmesta osasta. Ensimmäisenä aineistonani on 100 suomalaista nimikilpailua 2010-luvulta, joista olen kerännyt tiedot internetistä verkkohakujen avulla. Toisena aineistonani ovat Ranuan eläinpuiston jääkarhunpentujen nimikilpailujen ehdotukset vuosilta 2012 ja 2017. Vuoden 2012 kilpailusta minulla on 73 suosituinta nimiehdotusta ja vuoden 2017 kilpailusta kaikki yli 18 000 vastausta. Kolmas aineistoni koostuu Stadin ammattiopiston nimikilpailun (2012) ehdotuksista ja niiden perusteluista. Vastauksia on yhteensä 642, joista eri nimiä on noin 400. Perustelutekstejä on 420. Lisäksi tarkastelen Stadin ammattiopiston nimikilpailun raadin pöytäkirjaa, opetuslautakunnan suomenkielisen jaoston päätöstä nimestä sekä kolmen lakkautetun oppilaitoksen, Helpan, Heltechin ja Hesoten, antamia lausuntoja nimiehdotuksista.

Esittelen aineistoja ja niiden keräys- ja analyysintapoja tarkemmin kussakin analyysiluvussa, eli luvuissa 3, 4 ja 5.

1.3 Aiempaa tutkimusta

Nimikilpailuja on tutkittu tähän mennessä melko vähän. Tutkimukset, joissa nimikilpailuja tarkastellaan, käsittelevät yksittäisiä kilpailuja. Yleisempää katsausta nimikilpailuihin ei ole tehty.

Anu-Mari Hämäläinen (2015) tarkastelee pro gradu -työssään Itäkeskuksen lukion nimen vaihtamista *Helsingin kielilukioksi*. Hämäläisen aineistona ovat nimikilpailun ehdotukset sekä 18 lukiolaisen kirjoittamat esseet, joissa opiskelijat pohtivat, mikä on hyvä nimi lukiolle tai koululle ja mitä he ajattelevat lukionsa nimenmuutoksesta. Hämäläisen tutkimus osoittaa, että lukiolaisten nimiehdotukset noudattavat suureksi osaksi perinteistä koulunnimimallia. Opiskelijoiden käsitykset nimikilpailuista sekä nimenmuutoksesta ja sen tarpeellisuudesta vaihtelevat. (Hämäläinen 2015.)

Toinen nimistöntutkimuksen alalla tehty koulun nimikilpailua käsittelevä tutkimus on Sara Nummisen (2016) pro gradu -tutkielma. Numminen tarkastelee Herttoniemen ala-asteen ja Siilitien peruskoulun yhdistyttyä syntyneen uuden koulun nimervalintaprosessia. Nimestä järjestettiin äänestys, ja nimeksi valittiin slanginimen sisältävä *Hertsikan ala-aste*. Aineistona Nummisella on Herttoniemen ala-asteen entisen oppilaan ja Helsingin kaupungin nimistösuunnittelijan haastattelut sekä erilaisia mediatekstejä aiheesta. Numminen toteaa, että slanginimet ovat pikkuhiljaa saamassa tilaa virallisten nimien joukossa. (Numminen 2016.)

Leena Päres (2001) tarkastelee gradussaan nimikilpailua, jossa asukkailta pyydettiin ehdotuksia Espoon uuden aluekeskuksen nimeksi. Päres vertaa asukkaiden käsityksiä alueennimistä niiden valtakunnallisiin kriteereihin. Tutkimus osoittaa, että espoolaiset pitivät alueennimiä suunnitellessa tärkeinä valtakunnallisissa kriteereissä mainittuja asioita. Tärkeimpiä kriteerejä asukkaille olivat nimen pohjautuminen alueen vanhoihin nimiin ja nimen perustuminen paikan ulkonäköön tai maastoon. Markkinavoimien korostamia seikkoja, kuten myyvyyttä, houkuttelevuutta tai moderniutta asukkaat puolestaan eivät pitäneet tärkeinä. (Päres 2001.)

Leena Heinosen (2013) viestintätieteiden pro gradu -tutkielma käsittelee maineenhallintaa kahden vakuutusalan toimijan, Lähivakuutuksen ja Tapiolan, fuusion aikana. Yhtenä aineistona ovat yhtiöiden järjestämän nimikilpailun ehdotukset perusteluineen. Tutkimus ei pureudu itse nimiin, vaan nimikilpailun kautta tutkitaan osallistujien käsityksiä Lähivakuutuksen ja Tapiolan brändeistä ja niiden vahvuus-

desta sekä muista brändimielikuvista. Suurin osa kilpailun osallistujista toivoi vanhojen nimien yhdistämistä ja piti molempia brändejä vahvoina. Lähivakuutuksen nimeen sisältyvä *lähi*-aines oli merkittävä yhtiötä määrittelevä asia: yhtiö koettiin lähellä olevaksi, paikalliseksi. Nimikilpailussa yhtiön nimeksi valittiin *LähiTapiola*. (Heinonen 2013.)

Harri Mantila (2012) tarkastelee artikkelissaan *Kyrö, Pohjankangas vai Viltti-Hattula? – Kansalaisten ehdotuksia uuden kunnan nimeksi* kansalaisten ehdottamia nimiä ja nimeämisperusteita liitosten myötä syntyneille kunnille. Aineistona Mantilalla ovat kahden paikallislehden, Kankaanpään seudun ja Yläsatakunnan, järjestämän nimikilpailun ehdotukset perusteluineen. Mantila tutkii, millaisin perustein kansalaiset ehdottavat nimiä uudelle kunnalle, millaisia vaatimuksia he asettavat nimelle ja miten kunnan nimi hahmotetaan. Hän myös vertailee kansalaisten ehdotuksia suomen kielen lautakunnan suosituksiin uusien kuntien nimistä, ja toteaa, että kansalaisten näkemykset eroavat asiantuntijoiden näkemyksistä. Kansalaiset toivoivat yhdistyväälle kunnalle useimmiten joko jonkinlaista entisten kuntien nimien yhdistelmää tai kokonaan uutta, seipitettyä nimeä. Suurimmaksi osaksi kansalaisten käsitykset kunnan nimestä eroavat melko paljon asiantuntijoiden näkemyksistä. Ehdotusten joukossa on muun muassa yritysnimien kaltaisia nimiä ja satukirjoihin sopivia nimiä. Mantila toteaa, että asiantuntevalle nimistönsuunnittelulle on tarvetta kunta-liitoshankkeissa. (Mantila, H. 2012.)

Oman tutkimukseni kannalta muita relevantteja tutkimuksia ovat erityisesti eläintennimiä ja yritysnimiä käsittelevät tutkimukset. Esittelen niitä tarkemmin Rannan eläinpuiston jääkarhujen ja Stadin ammattiopiston nimikilpailuja käsittelevissä luvuissa 4 ja 5.

1.4 Nimikilpailujen historiaa ja tunnettuja nimikilpailuja

Nimikilpailut ovat nykyään suuressa suosiossa, mutta ne eivät ole uusi ilmiö: nimikilpailuja on järjestetty Suomessa ainakin 1900-luvun alusta alkaen. Kansallisarkiston digitalisoiduista sanoma- ja aikakauslehtitietokannoista olen löytänyt runsaasti erilaisia ilmoituksia, uutisia ja mainoksia nimikilpailuista. Tietokannassa on sanomalehtiä vuoteen 1929 asti. Muita lähteitä tutkimalla olen löytänyt myöhempiä monien hyvin tunnettujen tuote- ja yritysnimien nimikilpailuja 1900- ja 2000-luvun ajalta. Esittelen tässä joitain esimerkkejä löytämistäni nimikilpailuista.

1900-luvun alun julkaisuissa on paljon ilmoituksia, uutisia ja mainoksia nimikilpailuista. Tuolloin nimikilpailuja järjestettiin pääasiassa erilaisille tuotteille. Esimerkiksi useissa vuoden 1913 sanomalehdissä (mm. Karjalan Lehti 2.9., Kauppalehti 21.5.) toistui Aroma-savukkeen mainos, jossa kerrottiin, että savukkeen nimi oli valittu nimikilpailulla. Samana vuonna useissa eri lehdissä (mm. Keski-Suomen Sanomat 10.4., Uusi Suometar 10.4.) ilmoitettiin Jaavan Teekauppaosakeyhtiön Djatinangor Jaava -teen nimikilpailusta. Ilmoituksessa osallistujia pyydettiin lähettämään vastaus postitse kyseisen teen käärepaperiin kirjoitettuna. 1921 lehdissä (Uudenkaupungin Sanomat 8.2., Tornion Lehti 22.8.) toistui ilmoitus uuden savukkeen nimikilpailusta, johon saivat osallistua tiettyjen seurojen urheilijat, ja vuonna 1928 useissa julkaisuissa (mm. Aamulehti 18.12., Viikko-Lehti 19.12.) puolestaan mainostettiin Sulo-saippuaa, joka oli saanut nimensä nimikilpailulla. Mainoksessa luvattiin lähettää Sulo-saippuaa kaikille nimikilpailuun osallistuneille ja kehoitettiin muitakin ostamaan saippuaa.

Nimikilpailuja järjestettiin 1900-luvun alussa ilmeisesti niin paljon, että ne nähtiin jo jonkinlaisena muoti-ilmiönä. Turun Lehdessä 17.7.1913 ilmestyi kirjoitus, joka alkaa sanoilla ”Nykyään on muodissa jos jonkinlaiset kilpailut. Toimeenpannaan nimikilpailuja tupakka- ja karamellialalla.” Kirjoittaja pohtii, ovatko nimikilpailut pian ulottumassa kahvin, karamellien ja savukkeiden alalta perhe-elämänkin piiriin. Hän esittää skenaarion, jossa ”Lehtosen perheelle” syntyy poikalapsi, ja pojan isä pyytää lehdessä nimiehdotuksia lapselle. Voittaja saisi 100 markan palkkion. (Turun lehti 17.7.1913.)

Useiden nykyäänkin tunnettujen yritys- ja tuotenimien taustalla on nimikilpailu. Vuonna 1932 järjestettiin kilpailu uuden alkoholijuoman, leikatun konjakin, nimestä. Kilpailuun saivat osallistua Oy Alkoholiliike Ab:n työntekijät. Ehdotusten joukossa oli muun muassa seallaisia nimiä kuin *Konjake*, *Koja*, *Viinakonjakki*, *Jakki* ja *Viikonvesi*. Nimikilpailun voitti *Jaloviina*, ja nimi tunnetaan hyvin edelleen. (Pulkinen 2013: Jaloviinan nimikilpailu -luku.) Vuonna 1932 järjestettiin nimikilpailu myös toiselle hyvin tunnetulle tuotteelle. Lahden Saapas- ja Lapikasteollisuus Oy:n nimikilpailussa etsittiin yhteistä nimeä kaikille yhtiön valmistamille tuotteille, ja kilpailun voitti *Mono*. (Lahden Saapas- ja Lapikasteollisuus Oy:n nimikilpailuselostus 1932.) Yhtiö rekisteröi *Monon* tavaramerkiksi, mutta nimi vakiintui nopeasti yleisnimeksi hiihtojalkineelle (Kenkientalo Mononen 2018.)

1950-luvun alussa SOK järjesti makeistehtaansa nimestä avoimen kilpailun. Nimiehdotusten joukosta ei kuitenkaan löytynyt sopivaa nimeä (Leppänen 2016: 150–151). Makeistehtaan taiteilija päätti alkaa käyttää pandakarhun kuvaa suklaalevyn kääreessä, ja vuoteen 1956 mennessä kaikissa tehtaan makeispakkauksissa käytettiin *Panda*-merkkiä. Tehtaan nimi muutettiin *Panda Suklaatehdas SOK Vaajakoskeksi* vuonna 1961. (Panda.fi.)

Myös kahden toisen tunnetun suomalaisen nimen, *Jopon* ja *Kemiran*, taustalla on ”epäonnistunut” nimikilpailu. Vuonna 1964 Helkama järjesti nimikilpailun uudelle pienipyöräiselle polkupyörälle. Nimikilpailu oli mainoskampanja, jonka avulla uusi pyörä esiteltiin kuluttajille. (Helkama 2007: 48.) Vastauksia kilpailuun tuli jopa 28 000, mutta niistä yhtäkään ei kelpuutettu pyörän nimeksi. Lopulta Eero Helkama keksi pyörälle nimen *Jopo*. Helkama oli vuonna 1955 keksinyt myös yhdelle yhtiön mopedimallille nimen *Mopo*, josta tuli pian yleisnimi kaikille kevyille moottoriajoneuvoille. (Leppänen 2016: 218–219.) *Kemira*-nimeen liittyy yhtiön henkilöstölle vuonna 1971 järjestetty nimikilpailu, jossa haluttiin löytää yhtiön toimintaa kuvaava ja kansainvälinen nimi. Kilpailun parhaaksi ehdotukseksi valittiin *Peruskemia*, mutta sitä ei kuitenkaan hyväksytty yhtiön nimeksi, eikä mitään muutakaan kilpailun ehdotusta. Nimen *Kemira* keksi johtokuntaan kuuluva Toivo Lapinleimu. (Leppänen 2016: 406–408.)

Valtion painatusyhtiö Edita sai nimensä nimikilpailussa vuonna 1995. Nimiehdotuksia pyydettiin yhtiön henkilöstöltä sekä kahdelta mainostoimistolta, ja ehdotuksia tuli tuhansia. Markkinointiryhmä valitsi ehdotusten joukosta jatkoon kolme nimeä: *Edita*, *Metso* ja *Silva*. *Edita* valittiin lopulta erilaisten lisäselvitysten, kuten kuluttajatestien, jälkeen. (Leppänen 2016: 339.) *Editaa* pidettiin hyvänä muun muassa siksi, että se on lyhyt sekä helposti ja yhdenmukaisesti lausuttavissa monilla eri kielillä. *Edita* on latinaa ja tarkoittaa ’julkaistua’, ’kustannettua’ tai ’ympäristöstään esille kohoavaa’. (Janhonen 1995.)

Vuonna 2001 mainostoimisto Markkinointi Viherjuuri järjesti yhtiön sisäisen nimikilpailun, jossa etsittiin ”neutraalimpaa” nimeä, joka viestisi yhtiön monipuolisuudesta. Yhtiö sai nimekseen *Evia*. (Bhose 2001.) Nimi edustaa nykyäänkin suosittua *ia*-loppuisten mukakielisten nimien joukkoa. *Ia*-loppuiset nimet ovat viime vuosina levinneet yritysnimistöstä myös oppilaitosten nimiin, ja tätä käsittelen erityisesti luvussa 5.

1.5 Tutkimuksen rakenne

Tässä luvussa olen esitellyt tutkimuskysymykseni, aineistoni sekä aiempaa tutkimusta ja nimikilpailujen historiaa. Luvussa 2 kerron tutkimukseni teoreettisesta taustasta ja tutkimusmenetelmistäni. Luvut 3, 4 ja 5 ovat analyysilukuja: luvussa 3 tarkastelen sataa suomalaista nimikilpailua 2010-luvulta, luvussa 4 Ranuan eläinpuiston jääkarhujen nimikilpailuja ja luvussa 5 Stadin ammattiopiston nimikilpailua. Lopuksi luvussa 6 kokoan havaintojani sekä esitän ajatuksiani jatkotutkimuksesta.

2 Teoriatausta ja tutkimusmenetelmät

Tässä luvussa esittelen teoriaa sekä käyttämiäni tutkimusmenetelmiä. Tärkeitä käsitteitä ja näkökulmia ovat nimien luokittelutavat, nimimallit ja -typologia sekä kansanomastiikka.

2.1 Teoriataustaa

Nimistöntutkimus eli onomastiikka tutkii erisnimiä, *propreja*. Erisnimellä tarkoitetaan yksiviitteistä ilmaisua, joka yksilöi kohteensa ja erottaa sen muista samanlajisista. Se siis eroaa yleisnimestä eli appellatiivista siten, että appellatiivi viittaa kohteeseensa lajinsa edustajana, erisnimi puolestaan yksilönä. (Ainiala ym. 2008: 12–13.) Nimistöntutkimus on melko nuori tieteenala, ja vaikka se on kielitieteellistä tutkimusta, se kytkeytyy usein moniin muihin tieteenaloihin, kuten maantieteeseen, historiaan, kirjallisuudentutkimukseen ja sosiologiaan. Tämä johtuu siitä, että nimet ovat oleellinen osa kulttuuriamme, ja ihminen nimeää kohteita, jotka kokee merkittäviksi ja nimeämisen arvoisiksi. Kulttuuri synnyttää nimiä ja toisaalta nimet synnyttävät kulttuuria. Nimillä on myös vahva sosiaalinen funktio. (Ainiala ym. 2008: 14–16.)

Nimistöntutkimuksessa on perinteisesti keskitytty paikannimien ja henkilönnimien tutkimukseen, sillä ne ovat kaikkein pisimpään olemassa olleita nimikategorioita. Yhteiskunnan muuttumisen ja esimerkiksi teknologian kehittymisen myötä syntyy kuitenkin jatkuvasti uusia nimikategorioita, jotka on tärkeää ottaa huomioon nimistöntutkimuksessa. Yhteiskunnan ja kulttuurin vaikutus nimiin, niiden muodos-

tustapoihin ja käyttöön ovat oleellisia nimistöntutkimuksen näkökulmia. Nimien rakenteen ja sisällön tutkimisessa ja kategorioinnissa tulee siis huomioon kielenkäyttäjät ja se konteksti, jossa nimiä luodaan ja käytetään. (Ainiala ym. 2008: 20–28.)

Nimiä jaetaan erilaisiin kategorioihin monin eri tavoin. Esimerkiksi paikannimet voidaan jakaa luontonimiin (tarkoitteena luonnonpaikka) ja kulttuurinimiin (tarkoitteena jokin ihmisen rakentama tai muokkaama paikka). Nimiä voidaan luokitella myös niiden tarkoitteiden luokittelun kautta: samalla kun kategorioidaan ympäröivää maailmaa, kategorioidaan myös nimiä. Tällaiseen luokitteluun voidaan ottaa erilaisia näkökulmia, esimerkiksi tarkoitteen suhde ihmiseen tai kulttuurinen näkökulma. *Nimistöntutkimuksen perusteet* -teoksessa nimet luokitellaan karkeasti paikannimiin, henkilönnimiin, eläinten nimiin, kaupallisiin nimiin ja kirjallisuuden nimiin. (Ainiala ym. 2008: 23–26.) Sjöblom (2006) puolestaan jakaa nimet henkilönnimiin, eläinten nimiin, luontonimiin ja kulttuurinimiin. Paikannimet eivät siis ole omana kategorianaan, vaan ne jakautuvat luonto- ja kulttuurinimien luokkiin. Kulttuurinimien luokassa on useita alakategorioita, joita ovat muun muassa asutunimet, rakennelmien nimet, organisaatioiden nimet ja tuotenimet. (Sjöblom 2006: 49–50.) Tutkimuksessani käytän apunani Sjöblomin jaottelua, ja aineistoissani esiintyy nimiä hyvin monista eri kategorioista.

Nimistöntutkimuksessa otetaan huomioon sekä yksilön että koko kieliyhteisön näkökulma. Usein nimenantajana toimii yksilö, mutta kieliyhteisön tulee hyväksyä nimi ottamalla se käyttöön juuri nimen funktiossa. Nimenantaja myös yleensä käyttää nimeämisessä kieliyhteisössä käytettävien olemassa olevien nimien mallia ja nimenmuodostussääntöjä, ja uusia nimiä muodostetaan *nimitypologis*ia malleja noudattaen. Nimitypologisella tiedolla tarkoitetaan tietoa siitä, millaisia nimielementtejä ja nimenosia nimet sisältävät. Se on myös tietoa erilaisten nimien fonologiasta, morfologiasta, syntaksista ja semantiikasta. Nimitypologisessa tutkimuksessa selvitetään nimien yleistä rakennetta ja sitä, millaisia ovat erilaisten nimikategorioiden prototyyppiset edustajat. Tätä kautta saadaan selville myös se, millaiset nimet ovat erikoisia tai harvinaisia. (Ainiala ym. 2008: 39–40.) Omassa tutkimuksessani käytän hyödyksi aiemmassa tutkimuksissa kerättyä nimitypologista tietoa. Tarkastelen muun muassa nimikilpailuissa valittuja organisaatioiden nimiä ja vertailen niitä Sjöblomin (2006) keräämään tietoon yritysnimien typologiasta. Vertailen myös esimerkiksi eläinpuiston jääkarhun nimiehdotuksia tyypillisiin lemmikkieläinten nimiin ja oppilaitosten nimiehdotuksia tyypillisiin oppilaitosten nimiin. Näin tutkin sitä,

noudattavatko nimikilpailuissa valitut nimet tiettyjä nimimalleja ja sitä, vaikuttavatko nimimallit kielenkäyttäjien nimikäsityksiin.

Kielenkäyttäjien nimikäsitykset ovat keskeinen näkökulma tutkimuksessani. Nimikilpailuihin lähetettyjä ehdotuksia ja perusteluja analysoimalla tutkin tavallisten kielenkäyttäjien käsityksiä nimistä. Näkökulma on *sosio-onomastinen*, tarkemmin ottaen *kansanonomastinen*. Sosio-onomastisessa tutkimuksessa tutkitaan nimien käyttöä ja variaatiota. Suomessa sosio-onomastisesta näkökulmasta on tutkittu muun muassa kielenkäyttäjien nimitaitoa, paikannimien muuttumista ja lasten nimenvaihtoa. (Ainiala ym. 2008: 75–77.) Kansanonomastiikka on myös sosio-onomastista tutkimusta, ja siinä tutkitaan erityisesti kielenkäyttäjien asenteita ja suhtautumista nimiä kohtaan (Ainiala & Halonen 2011: 193). Viime vuosina on valmistunut useita pro gradu -tutkielmia, joissa on kansanonomastinen näkökulma. Esimerkiksi Takala (2017) tutkii gradussaan Seinäjoen epävirallisia paikannimiä ja niiden käyttöä ja tunnistamista. Masanti (2010) tarkastelee gradussaan nuorten naisten nimi-identiteettiä ja nimimielteitä, ja Kotkaranta (2017) puolestaan etunimien muuttamista.

Tutkin kielenkäyttäjien nimikäsityksiä myös siltä kannalta, miten ne eroavat kielen asiantuntijoiden näkemyksistä. Esimerkiksi julkisten palveluiden nimiin liittyen on olemassa erilaisia asiantuntijoiden antamia suosituksia ja ohjeita. Kun tällaiselle kohteelle valitaan nimi avoimessa kilpailussa, nimi ei välttämättä noudata noita suosituksia. Tähän kysymykseen paneudun vertailemalla asiantuntijoiden näkemyksiä nimikilpailujen ehdotuksiin, perusteluihin ja voittajanimiin.

2.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessani käytän sekä laadullista että määrällistä analyysia, ja ne kulkevat rinnakkain koko tutkimuksen ajan. Sataa nimikilpailua tarkastellessani muodostan yleiskuvan suomalaisista 2010-luvun nimikilpailuista analysoimalla kvantitatiivisesti niissä käytettyjen menetelmien sekä erilaisten kohteiden esiintymistä ja yleisyyttä. Nimikilpailuissa annettuja nimiä analysoin laadullisesti vertailemalla eri nimikategorioita edustavia nimiä nimitytologiseen tietoon. Analysoin myös nimien kieltä ja lasken eri kielten esiintymistä niissä. Näiden analyysien pohjalta muodostan kuvan siitä, millainen on prototyyppinen suomalainen nimikilpailu 2010-luvulta.

Ranuan eläinpuiston nimikilpailujen ehdotuksia tutkin jaotteleamalla niitä kategorioihin nimeämisperusteiden mukaan. Näin pystyn määrällisesti analysoimaan sitä,

millaiset nimeämisperusteet ovat yleisimpiä. Vertailen näitä nimeämisperusteita laadullisesti erilaisten nimikategorioiden, kuten lemmikkieläinten ja eläintarhaeläinten nimien ja tuotenimien nimitytologiseen tietoon. Näin selvitän, millaisia nimiä kielenkäyttäjät pitävät eläintarhan jääkarhulle sopivina.

Stadin ammattiopiston nimikilpailun kohdalla tarkastelen sekä nimiehdotuksia että niiden perusteluja ja vertailen niitä asiantuntijoiden näkemyksiin oppilaitosten nimistä. Ehdotuksia tarkastelen jaotteleamalla niitä erilaisiin kategorioihin niiden tyypologian mukaan. Näin selvitän, millaiset nimet ovat kaikkein yleisimpiä ehdotusten joukossa. Perusteluja tutkin laadullisesti analysoimalla niissä esiintyviä käsityksiä nimistä ja vertailemalla niitä asiantuntijoiden näkemyksiin. Lasken myös erilaisten perustelujen yleisyyden. Näiden analyysien pohjalta selvitän, millaisia käsityksiä kielenkäyttäjillä on ammatillisten oppilaitosten nimistä.

3 Nimikilpailut Suomessa 2010-luvulla

Tässä luvussa tarkastelen Suomessa 2010-luvulla järjestettyjä nimikilpailuja. Aineistonani on 100 suomalaista nimikilpailua, joista olen kerännyt tiedot verkkohakujen avulla internetistä. Hain kilpailuja eri hakukoneilla (Google, Yahoo, Bing ja Ask.com) hakusanalla *nimikilpailu*. Pysin valitsemaan kilpailuja lähinnä siinä järjestyksessä kun hakukoneet ovat antaneet osumia. Joistakin nimikilpailuista ensimmäinen osuma oli nimikilpailuun liittyvä uutinen, eikä sivusto, jossa nimikilpailu on järjestetty. Näissä tapauksissa pyrin etsimään alkuperäisen ilmoituksen. Kaikista kilpailuista ei kuitenkaan löytynyt alkuperäistä ilmoitusta, ja näissä tapauksissa olen käyttänyt lähteenäni luotettavien uutissivustojen, kuten Ylen, Helsingin Sanomien ja maakuntalehtien uutisia kilpailusta. Useassa tapauksessa kilpailun voittajanimestä ei löytynyt tietoa järjestäjän sivulta, ja erityisesti näissä tilanteissa olen tukeutunut kilpailuja käsitteleviin uutisiin. Olen rajannut tarkasteluni 2010-luvun nimikilpailuihin, sillä tämän vuosikymmenen aikana on järjestetty hyvin paljon nimikilpailuja ja verkosta myös löytyy kilpailuja parhaiten juuri 2010-luvulta.

Käytin aineiston keräämisessä useita hakukoneita, sillä eri hakukoneet antavat tuloksia erilaisessa järjestyksessä ja eri kriteerein. Tarkoituksenani on aineistoni avulla saada yleiskuva siitä, millaisia nimikilpailuja Suomessa järjestetään ja millaisille kohteille nimiä etsitään kilpailujen avulla.

Olen kerännyt taulukkoon jokaisesta nimikilpailusta seuraavat tiedot:

1. Kohde, jolle nimeä etsitään.
2. Kohteen laji.
3. Vuosi.
4. Onko kilpailussa mukana äänestys?
5. Onko kilpailussa mukana raati?
6. Pyydetäänkö kilpailussa perusteluja nimiehdotukselle?
7. Ehdotusten määrä.
8. Valittu nimi.
9. Muuta huomioitavaa.

Tarkastelen nimikilpailuja näiden tietojen avulla. Aluksi kiinnitän huomioni nimikilpailujen käytänteisiin. Luvussa 3.1 selvitän, onko kilpailuissa äänestys, raati vai molemmat, pyydetäänkö nimiehdotuksille perusteluja, paljonko nimikilpailuun on tullut ehdotuksia ja onko kilpailusta muuta huomioitavaa. Muita huomioita voivat olla esimerkiksi sellaiset, että kilpailussa on ollut useampi kierros tai että nimeä ei ole lopulta valittukaan kilpailun avulla.

Tämän jälkeen, luvussa 3.2, tarkastelen nimikilpailujen kohteita. Selvitän siis, millaisille kohteille etsitään nimiä nimikilpailujen avulla ja minkälaiset kohteet ovat kaikkein yleisimpiä nimikilpailujen aiheita. Käsittelen tarkemmin suosituimpia kohteita, ja samalla analysoin niille annettuja nimiä. Luvussa 3.3 käsittelen kaikkia nimikilpailuissa valittuja nimiä. Tarkastelen nimien kieltä ja oikeinkirjoitusta, eli sitä, minkäkielisiä nimiä nimikilpailuissa annetaan ja ovatko nimet oikeinkirjoitussääntöjen mukaisia.

Luvussa 3.4 kokoan yhteen nimikilpailuista tekemäni huomiot ja niiden avulla muodostan kuvan siitä, millainen on tyypillinen suomalainen 2010-luvun nimikilpailu. Valitsen aineistoni kilpailujen joukosta yhden sellaisen kilpailun, jota voidaan pitää prototyyppisenä nimikilpailuna. Tässä otan huomioon sekä nimikilpailujen käytänteet että valitut nimet.

3.1 Nimikilpailujen käytänteet

Aineistossani on hyvin erikokoisia nimikilpailuja: joissakin kilpailuissa ehdotuksia on tullut kymmeniä, joissakin satoja, osassa tuhansia. Jopa kymmeniätuhansia ehdotuksia saaneita kilpailuja on. Ehdotusten määrä vaihtelee 15:n ja 21 000:n välillä. Osa kilpailuista on jollekin tietylle ryhmälle, esimerkiksi oppilaitoksen opiskelijoille tai kunnan asukkaille järjestettyjä, osa taas on täysin avoimia kilpailuja, joihin voi osallistua kuka tahansa. Kaikkien kilpailujen kohdalla en löytänyt tietoa lähetettyjen ehdotusten määrästä. Kaikissa kilpailuissa ehdotuksia sai lähettää verkossa joko verkkolomakkeella tai sähköpostitse. Joissakin oli mahdollista myös antaa ehdotus ei-sähköisessä muodossa, esimerkiksi tuomalla se paikan päälle tai lähettämällä postikortti.

Suurimmassa osassa aineistoni kilpailuja ei pyydetty perusteluja nimiehdotuksille: vain kahdeksassa pyydettiin. Huomioitavaa on kuitenkin, että aivan kaikkien aineistoni kilpailujen kohdalla en löytänyt alkuperäistä ilmoitusta kilpailusta, joten en saanut myöskään tietoa siitä, pyydettiinkö niissä perusteluja. Voi siis olla, että todellisuudessa useammassa kuin kahdeksassa kilpailussa pyydettiin perusteet nimiehdotuksille. Se, että perusteluja pyydettiin vain pienessä osassa kilpailuja, kertonee siitä, että järjestäjälle on helpompaa saada pelkät ehdotukset: varsinkin suurissa nimikilpailuissa veisi valtavan paljon aikaa käydä läpi kaikki ehdotukset perustelujen kera. Toisaalta perustelut voivat auttaa nimenvallinnassa, ja ehdotukset voivat olla mietitympiä, jos osallistujien on täytynyt pohtia perustelut ehdottamilleen nimille. Puolet niistä kilpailuista, joissa pyydettiin perusteluja, on oppilaitosten nimikilpailuja. Tämä kertoo siitä, että oppilaitoksen nimiä punnitaan tarkkaan ja että nimen halutaan olevan perusteltu ja mietitty. Onhan oppilaitos kohteena julkinen, ja sen nimelle on tarkemmat vaatimukset kuin vaikkapa eläimen tai maskotin nimelle (ks. esim. Onkamo 2017).

Ehdotusten lähettämisen ja voittajanimen valinnan osalta aineistoni nimikilpailuissa esiintyviä käytäntöjä ovat seuraavat:

1. Yleisö lähettää ehdotuksia, joista raati valitsee mieluisimman.
2. Yleisö lähettää ehdotuksia, joista raati valitsee muutaman, ja näistä karsituista ehdotuksista yleisö saa äänestää suosikkiaan.
3. Yleisö ei ehdota nimiä, vaan raati antaa muutaman vaihtoehdon, joista yleisö saa äänestää suosikkiaan.

Ylivoimaisesti yleisin käytäntö on kohta 1) eli sellainen, jossa yleisö saa vapaasti ehdottaa nimiä, joista raati valitsee voittajan. Tällaisia kilpailuja on aineistossa 82. Seuraavaksi yleisin käytäntö on kohta 2) eli raati valitsee yleisön lähettämistä ehdotuksista muutaman parhaan ja yleisö saa äänestää näistä ehdotuksista. Tällaisia kilpailuja on 14. Aineistossa on vain yksi kilpailu, jossa raati antoi valmiiksi vaihtoehdot, joista yleisö sai äänestää. Neljästä nimikilpailusta en löytänyt tietoja näistä käytänteistä.

Vaihtoehdon 1) suosiota selittää se, että tapa on kaikkein riskittömin. Kun varsinaista valintaa ei anneta yleisön tehtäväksi, vaan siitä päättämässä on raati, vältetään sellaiset nimet, jotka eivät miellytä kilpailun järjestäjää. Vapaassa äänestyksessä on aina riskinä, että yleisö innostuu äänestämään leikillään humoristista tai kohteelle sopimatonta nimiehdotusta. Vaihtoehdon 2) kilpailuissa raati on valikoinut ehdotuksista parhaat, joista yleisö saa äänestää. Menettelyllä vältetään järjestäjän mielestä sopimattomat tai huonot nimet, mutta valta päätöksestä annetaan kuitenkin yleisölle. Käytäntö on demokraattisempi kuin vaihtoehto 1) ja siinä mielessä yleisölle mielekkäämpi. Joissakin tällaisissa kilpailuissa raati valitsi kuitenkin muun kuin eniten ääniä saaneen nimen. Esimerkiksi hyvinkääläisen kauppakeskuksen nimeksi tuli äänestyksessä toiseksi tullut *Willa*, vaikka äänestyksen voitti ylivoimaisesti nimi *Raptori*. Raati perusteli valintaa sillä, että *Raptori* on olemassaoleva yhtiö ja brändin nimi, ja nimi olisi tämän vuoksi voinut aiheuttaa sekaannusta.¹

Mustasaarella sijaitsevan museon ja kulttuurikeskuksen, Stundarsin, järjestämässä nimikilpailussa yleisö ei saanut ollenkaan ehdottaa nimiä, vaan pelkästään äänestää raadin antamista nimistä. Kilpailussa etsittiin nimeä Stundarsissa sijaitsevalle torille. Äänestyksen vaihtoehdot olivat *Veistotori*, *Kiltatori*, *Kivitori*, *Rofhösin tori* ja *Käsityöläistori*.² Tällaisessa kilpailussa, jossa nimiehdotukset annetaan valmiina, järjestäjä pystyy varmistamaan sen, että nimeksi tulee sellainen, jonka järjestäjä näkee sopivaksi. Koska kyseessä on museoalue, on ymmärrettävää, että nimestä haluttiin tietynlainen ja alueen muihin nimiin sopiva. Torin nimeksi valittiin *Käsityöläistori*.

Aineistossani ei esiinny lainkaan sellaisia nimikilpailuja, joissa yleisö saa vapaasti ehdottaa nimiä ja eniten ehdotettu nimi valitaan. Tämä on ymmärrettävää, koska tällaisissa kilpailuissa järjestäjä ei pysty hallitsemaan lainkaan sitä, mikä nimi

¹ <http://www.aamuposti.fi/>

² <http://www.stundars.fi/>

saavuttaa suurimman suosion. Esimerkkinä tällaisesta on hyvin kuuluisa brittiläinen nimikilpailu, jossa etsittiin nimeä uudelle arktisten alueiden tutkimusalukselle. Yleisö sai ehdottaa nimiä ja äänestää vapaasti kaikista ehdotuksista. Kaikkein eniten ääniä, yli 124 000, keräsi humoristinen ehdotus *Boaty McBoatface*. Nimeä ei pidetty tarpeeksi arvokkaana kuninkaalliselle 200 miljoonan punnan arvoiselle tutkimusalukselle, joten sille annettiin nimeksi toinen nimikilpailun ehdotus, *RRS David Attenborough*, joka oli viidenneksi suosituin. (Tolhurst 2016.) *Boaty McBoatfacea* ei kuitenkaan hylätty kokonaan, vaan se annettiin tutkimusaluksen kyydissä olevalle sukellusveneelle (Burnip 2017). Se, että nimeä ei annettu varsinaiselle alukselle, suututti yleisön, ja *Boaty McBoatfacesta* tuli suosittu internet-meemi. Sitä voisi kutsua jopa eräänlaiseksi huumorinimien malliksi, sillä sen pohjalta on ehdotettu ja annettu nimiä monille eri kohteille. Esimerkiksi tunnettu australialainen hevospasuttaja antoi uudelle ravihevoselleen nimeksi *Horsey McHorseface*. Australialainen NSW Public Transport puolestaan järjesti uudelle lautalleen nimikilpailun, jonka voitti *Ferry McFerryface*.³ Ranuan eläinpuiston vuoden 2017 jääkarhun nimikilpailussa, jota käsitellen luvussa 4, ehdotettiin nimiä *Cubby McCubface* ja *Beary McBearface*.

Nimikilpailuissa on hyvin monenlaisia käytäntöjä, ja myös esimerkiksi raatien koko ja toiminta vaihtelee paljon. Joissakin kilpailuissa nimervalintaprosessi on hyvin perusteellinen. Puijon pohjoisosassa sijaitsevan laavun nimikilpailun raadissa oli 16 jäsentä, ja jokainen jäsen valitsi nimiehdotusten joukosta kolme suosikkiaan ja esitteli ne muille raatilaisille. Tämän jälkeen raati valitsi yhdessä voittajan.⁴ Joskus nimikilpailulla etsittävä nimi täytyy hyväksyttävä ylemmällä taholla. Tästä esimerkkinä on kilpailu, jossa etsittiin nimeä Elintarviketurvallisuusvirastosta, Maaseutuviirustosta ja osasta Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskusta syntyvälle virastolle. Voittajanimeksi valittiin *Ruokavirasto*, mutta varsinaisen nimen valitsee lopulta eduskunta hyväksyessään uuteen virastoon liittyvän lain. (Emma-hankkeen viestintäryhmä 2017). Ruokaviraston nimikilpailu on esimerkki julkiselle palvelulle järjestetystä nimikilpailusta. Kotimaisten kielten keskus antoi nimestä lausunnon ja kannatti *Ruokaviraston* sijaan nimeä *Elintarvikevirasto*. Lausunnossa todetaan, että *Ruokavirasto* eroaa tyyliltään muista viranomaisten nimistä ja voidaan kokea liian puhekieliseksi. Sitä pidettiin toissijaisena ehdotuksena siinä tapauksessa, että *Elin-*

³ <http://knowyourmeme.com/>

⁴ <http://www.radiokuopio.fi/>

tarvikevirasto osoittautuisi aiemmin käytössä olleena nimenä juridisesti ongelmalliseksi. (Kotimaisten kielten keskus 2017.)

Muutamassa kilpailussa sai varsinaisen nimen lisäksi ehdottaa visuaalista ulkoasua nimelle. Joissakin puolestaan ei etsitty yksittäisiä nimiä, vaan teemaa, jonka mukaan useampi kohde voidaan nimetä. Joissakin kilpailuissa taas ehdotuksia tekivät ryhmät, eivät yksittäiset henkilöt.

3.2 Nimikilpailujen kohteet

Nimikilpailuissa etsitään nimiä hyvin monenlaisille kohteille. 100 nimikilpailun aineistossani erilaisia kohteita on 46. Joukosta löytyy muun muassa julkisia palveluja, yrityksiä ja yhtiöitä, tuotteita, eläimiä, tapahtumia ja paikkoja. Olen jaotellut kohteet erilaisiin kategorioihin käyttäen Sjöblomin (2006: 49) onomastiikan tutkimuskohteiden luokittelua. Sjöblom jaottelee erisnimet henkilönnimiin, eläintennimiin, luontoonimiin ja kulttuurinimiin. Kulttuurinimien joukkoon menee suurin osa urbaanista nimistöstä, ja myös aineistostani kaikki muut paitsi eläintennimet kuuluvat kulttuurinimien kategoriaan. Kulttuurinimien alakategorioiksi Sjöblom luokittelee asutusnimet, viljelysnimet, liikenteen nimet, rakennelmien nimet, taideteosten nimet, organisaatioiden nimet sekä tuotenimet. (Sjöblom 2006: 49.) Tätä jaottelua käytän pohjana omalle jaottelulleni. Huomioitavaa on, että jaottelua tehdessäni jaottelen sekä nimikilpailujen kohteita että niissä valittuja nimiä. Ympäröivän maailman luokitteluhan on samalla nimistön luokittelua (Ainiala ym. 2008: 26).

Jaottelun tekeminen ei ole yksinkertaista, ja saman kohteen tai nimen voisi usein sijoittaa useampaankin eri kategoriaan. Kuuluuko esimerkiksi kirjastoauto autona liikenteen kategoriaan vai kirjastona organisaatioiden kategoriaan? Entä ovatko eläintarhaeläimet tuotteita vai eläimiä? Maskottien sijoittaminen mihinkään valmiiseen kategoriaan tuntui erityisen haastavalta, sillä maskotti on toisaalta persoonallinen hahmo, toisaalta usein jonkin organisaation symboli tai mainonnan väline (ks. esim. Nutt 2008). Yritysten maskotit toimivat usein yrityksen ja asiakkaiden ”välissä” ja tuovat yritystä ja brändiä lähemmäksi asiakkaita (Cayla 2013: 86). Tämän kaupallisen luonteen vuoksi niiden nimet voitaisiin sijoittaa tuotenimien kategoriaan. Maskotit ovat usein eläinhahmoisia, joskus jopa oikeita eläimiä, joten periaatteessa ne voisi sijoittaa myös eläinten kategoriaan. Joskus maskotit ovat piirrettyjä, joskus ihmisiä pukeutuneina joksikin hahmoksi, toisinaan jopa oikeita

eläimiä. Sijoitan maskottien nimet taideteosten nimien kategoriaan, sillä ihmiset maskotit ovat ihmisten luomia hahmoja. Maskottien esittäjät voidaan nähdä näyttelijöinä, jotka esittävät hahmoa (Nutt 2008), ja tällöin on kyse esittävästä taiteesta. Piirretyt maskotit taas edustavat visuaalista taidetta. Mainonta ylipäättään voidaan nähdä taiteena – vaikka siitä onkin hyvin eriäviä näkemyksiä, ja mainonnan välineinä myös maskotit voidaan nähdä taiteena.

Myös verkkopalveluiden nimien luokittelu Sjöblomin (2006) kategorioihin on hiukan ongelmallista. Verkkopalveluita on nykyään niin paljon ja monenlaisia, että niitä on hankala niputtaa yhteen. Jos on kyseessä julkisen palvelun, kuten kunnan tai seurakunnan verkkopalvelu, onko verkkopalvelukin silloin julkinen palvelu, organisaatio? Internetin palvelut ja erilaiset verkkosivut ovat niin laaja maailma, että internetin nimet voisivat kenties olla aivan oma kategoriansa, jossa olisi vieläpä paljon alakategorioita. Olen tässä tilanteessa kuitenkin päättänyt luokitella verkkopalvelujen nimet organisaatioiden nimien kategoriaan.

Jaotteluni näkyy alla. Otsikkoina ovat nimikategoriat ja niiden perässä kategoriaan kuuluvien referenttien yhteismäärä suluissa. Otsikoiden alle on listattu kategoriaan kuuluvat referentit. Jos tiettyä referenttiä on aineistossa enemmän kuin yksi, lukumäärä on referentin jälkeen suluissa. Käsittelen eläintennimiä nyt ”samantasoisena” kategoriana kuin esimerkiksi organisaatio- tai tuotenimiä, vaikka eläintennimet ovatkin Sjöblomin (2006) luokittelussa kulttuurinimien, henkilönnimien ja luontoonimien kanssa yläkategoriana.

Eläintennimet (7)

Ahma
Kettu
Koir (2)
Lammas
Norppa
Pöllö

Organisaatioiden nimet (50)

Asumisyksikkö
Aurinkovoimala
Hotelli
Kahvila
Kauppa
Kauppakeskus (4)
Kirjasto (2)
Kulttuuritalo (2)
Liikuntahalli tai -paikka (4)
Monitoimitalo (2)

Museo
 Nuorisotila
 Oppilaitos (10)
 Palvelutila
 Päiväkodin ryhmä
 Päiväkoti
 Rahasto
 Ravintola (2)
 Sairaala
 Sosiaali- ja terveyskeskus
 Tuulivoimapuisto
 Työosuuskunta
 Työpaja
 Verkkopalvelu (5)
 Virasto
 Yhtiö (2)

Tuotenimet (9)

Juoma (3)
 Lämmitysjärjestelmä
 Peli
 Tapahtuma (4)

Liikenteen nimet (9)

Auto (5)
 Joukkoliikenne
 Laiva (2)
 Riksapyörä

Rakennelmien nimet (3)

Laavu
 Silta
 Tori

Asutusnimet (2)

Kaupunginosa (2)

Taideteosten nimet (7)

Kirja (2)
 Maskotti (5)

Kaikkein eniten nimikilpailuissa on etsitty nimiä erilaisille organisaatioille. Niiden joukossa on sekä julkisia palveluita, kuten kirjastoja ja monitoimitaloja, että kaupallisia kohteita, kuten kauppakeskuksia ja ravintoloita. Organisaatioiden kategoriasta suosituin nimikilpailujen kohde ovat oppilaitokset, joita on aineistossani kymmenen.

Seuraavaksi eniten nimikilpailuja on järjestetty tuotteiden ja liikenteen nimistä. Tuotteiden nimikilpailuja on yhdeksän, ja niihin kuuluvat juomien, lämmitysjärjestelmän, pelin ja tapahtumien nimikilpailut. Liikenteen nimikilpailuja on samoin yh-

deksän, ja eniten kilpailujen kohteina ovat olleet autot. Myös joukkoliikenteelle, kahdelle laivalle ja riksapyörälle on etsitty nimiä. Autoista neljä on julkisten palveluiden autoja: kolme kirjastoautoa ja yksi nuorisotalon auto. Lisäksi joukossa on yksi sightseeing-bussi. Eläimille järjestettyjä nimikilpailuja on seitsemän. Kolmessa niistä etsittiin nimiä useammille eläimille, joten yhteensä eläintennimiä on aineistossani 11. Myös taideteosten nimikilpailuja on seitsemän, ja niistä viisi on maskottien ja kaksi kirjojen nimikilpailuja. Lisäksi kilpailuja on järjestetty kolmen rakennelman ja kahden kaupunginosan nimistä.

Seuraavaksi analysoin muutamia nimikilpailuissa valittuja nimiä. Olen valinnut tarkempaan analyysiin neljän keskenään erilaisen referentin edustajat: oppilaitokset, eläimet, autot ja maskotit. Valitsin ne tarkasteluuni siksi, että ne edustavat eri nimikategorioita ja ovat kaikki suosittuja nimikilpailujen kohteita.

3.2.1 Oppilaitokset

2010-luvulla on ollut yleistä etsiä oppilaitoksille nimiä nimikilpailujen avulla. Ne ovat aineistoni yksittäisistä referenteistä kaikkein suurin ryhmä. Oppilaitokset uusilla nimillään on listattu taulukkoon 1.

Taulukko 1. Oppilaitosten nimikilpailujen kohteet ja valitut nimet.

Kohde	Nimi
Bovallius-ammattiopiston ja Validia Ammattiopiston yhdistyttyä syntynyt uusi ammattiopisto	<i>Ammattiopisto Spesia</i>
Ikaalisten uusi peruskoulu	<i>Valkean ruusun koulu</i>
Joensuun uusi lukio	<i>Joensuun yhteiskoulun lukio</i>
Peruskoulu, Hirvensalo	<i>Syvälähdän koulu</i>
Kangasniemen koulukeskus	<i>Kansis-keskus</i>
Kuoppakankaan yhtenäiskoulu	<i>Waltterin koulu</i>
Laukaan ekokoulu	<i>Satavuon koulu</i>
Lukion ja ammattiopiston yhteinen kampus Lemppäälässä	<i>Virta</i>
Pirkkalan uusi yläaste	<i>Suupanniityn koulu</i>
Vaasan yhdistyneet ammatilliset oppilaitokset	<i>Vamia</i>

Oppilaitoksen aste vaikuttaa selvästi nimenvalkintaan. Nimikilpailuissa valitut peruskoulujen nimet ovat perinteisiä: niissä on genetiivialkuinen määriteosana toimiva erisnimi ja perusosa *koulu*: esimerkiksi *Satavuon koulu*, *Waltterin koulu*. *Joensuun yhteiskoulun lukio* on myös perinteinen nimi. Muista peruskoulujen nimistä

eroaa nimi *Kansis-keskus*. Nimellä ei viitatakaan pelkkään kouluun, vaan Kankaisten koulun ja kirjaston muodostamaan keskukseseen. *Kansis-keskus* on slangimainen lyhennös *Kangasniemestä*, ja nimen ehdottajan mukaan *sis*-loppu viittaa sivistykseen. Valittu nimi herätti paljon vastarintaa, ja siitä järjestettiin kysely Kangasniemen kunnan verkkosivuilla. 92 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että *Kansis* ei ole sopiva nimi koulukeskukselle. Tästä huolimatta nimi otettiin käyttöön. (Klemola 2016.) *Kansis* muistuttaa -is-slangijohdossanoja kuten *koris*, *morkkis* ja *julkkis*. Kyseinen johdin esiintyy myös instituutioiden ja paikkojen slanginimityksissä, kuten *Hakis* ‘Hakaniemi’, *Kauppis* ‘(Helsingin) kauppa- ja kauppakorkeakoulu’. (VISK, § 217.)

Ammatillisten oppilaitosten nimet eroavat peruskoulujen nimistä. *Ammattiopisto Spesia* ja *Vamia* ovat kumpikin *ia*-loppuisia nimiä, jotka edustavat yleistä oppilaitosten keinotekoisien nimien tyyppiä. Keinotekoisien mukakielisten muodosten sisältävät oppilaitosten nimet ovat nykyään suosittuja, ja juuri *ia*-loppuiset nimet ovat erityisen yleisiä. (Onkamo 2015.) Suomen kielen lautakunta antoi vuonna 2004 suosituksen, jonka mukaan olisi tärkeää, että nimi sisältäisi oppilaitoksen luonnetta tai koulutustasoa ilmaisevan selventävän perusosan (Suomen kielen lautakunta 2004). *Ammattiopisto Spesia* sisältää sanan *ammattiopisto*, joka kertoo, että nimi kuuluu oppilaitokselle. *Vamia*-nimi ei puolestaan itsessään kerro, että kyseessä on oppilaitos. *Virta*-nimi ei myöskään sisällä selventävää perusosaa. Nimi viittaa Lempäälän lukion ja ammattiopisto Tredun yhteiseen kampukseen. *Virta* ei ole nimenä informatiivinen, sillä se ei kerro, millaisesta kohteesta on kyse.

Spesian ja *Vamian* tyyppiset keinotekoiset nimet, joissa on usein vieraista kielistä (usein latinasta tai englannista) otettuja elementtejä, nähdään myyvinä ja houkuttelevina. Tämän tyyppisten nimien suosiota selittää se, että niitä pidetään trendikkäämpinä kuin perinteisiä oppilaitosten nimiä, ja nimillä pyritään houkuttelemaan opiskelijoita. (Onkamo 2015.) Oppilaitoksen nimi on osa sen imagoa. Nimikilpailulla saadaan nimelle ja sitä kautta oppilaitokselle helposti näkyvyyttä. Ritva Pyykkönen (2015) toteaa väitöskirjassaan, että nykyään yksi oppilaitosten, erityisesti ammatti- ja korkeakoulujen, tehtävistä on itsensä brändääminen ja brändisuhteen luominen opiskelijalleen. Tavoitteena brändäyksessä on, että opiskelija havaitsee eroja erilaisten kilpailevien oppilaitosten välillä ja tekee valinnan oppilaitoksen suhteen. Oppilaitoksen brändiin kuuluvat sekä oppilaitoksen todelliset toimintatavat, oppilaitoksen opiskelijalle tarjoamat hyödyt että oppilaitoksen brändin ulkoiset representaatiot, joita ovat esimerkiksi nimi ja imago. (Pyykkönen, 2015.) Nimi on siis tärkeä osa brändiä, ja

nimen valitseminen oppilaitokselle on oleellinen osa brändäystä. Ottamalla opiskelijat mukaan nimervalintaan heidät otetaan samalla mukaan brändäykseen. Se, että opiskelijat kokevat pääsevänsä vaikuttamaan nimen valitsemisessa, vaikuttaa mitä luultavimmin positiivisesti heidän suhtautumiseensa oppilaitokseen.

Esimerkki kilpailusta, jossa opiskelijat pääsivät vaikuttamaan nimervalintaan, on Helsingin kielilukion nimikilpailu, jota on tutkinut Hämäläinen (2015). Hämäläinen toteaa, että kilpailu ja nimenmuutos herättivät lukiolaisissa paljon keskustelua ja tunteitakin. Lukiolaiset kokivat nimenmuutoksen tarpeelliseksi koulun imagon ja profiilin kannalta, ja monet pitivät tärkeänä, että nimi sopii brändiksi. (Hämäläinen 2015.)

Peruskoulujen ja lukioiden nimet ovat pysyneet vielä pääosin perinteisempinä ja informatiivisempina kuin ammatillisten oppilaitosten nimet, ja tämä näkyy myös aineistoni nimikilpailuissa valituissa nimissä. Pohdin oppilaitosten nimiin ja nimikilpailuihin liittyviä kysymyksiä tarkemmin Stadin ammattiopiston nimikilpailua käsittelevässä luvussa 5.

3.2.2 Eläimet

Eläimet ovat melko suosittu nimikilpailujen kohde. Nimikilpailuja järjestetään paljon eläintarhaeläimille, mutta myös luonnossa elävät eläimet ja lemmikkieläimet ovat saaneet nimiä nimikilpailuissa.

Eläimet, joille etsittiin nimeä aineistoni nimikilpailuissa, näkyvät valittuine nimeen taulukossa 2. Eläimille nimiä etsiviä kilpailuja on aineistossani 7, ja näissä kilpailuissa valittuja nimiä on yhteensä 11.

Taulukko 2. Eläinten nimikilpailujen kohteet ja valitut nimet.

Kohde	Nimi
Olipa kerran -blogissa esiintyvä koiranpentu	<i>Pusu</i>
Lounais-Suomen avustajakeskuksen apukoiria	<i>Arttu</i>
Pyhän Laurin kirkolla asuva kettu	<i>Lauri-Kerttu</i>
Ranuan ahmanpennut	<i>Ahmatti ja Ahmari</i>
Tuorlan majatalon lampaat	<i>Sauli, Tarja ja Martti</i>
WWF:N norppauros	<i>Pullervo</i>
Yle Luonnon pöllöpoikaset	<i>Viiru ja Raita</i>

Olipa kerran -blogi kertoo kahdesta koirasta. Blogin kirjoittaja järjesti nimikilpailun toiselle näistä koirista, ja blogin lukijat saivat ehdottaa nimiä kommenttiketjussa. Kirjoittaja kuitenkin kutsui koira työnimellä *Popa* ennen kilpailun järjestämistä ja ehti omien sanojensa mukaan tottua nimeen, minkä vuoksi hän ei valinnutkaan nimeä kilpailun ehdotuksista. Hän kuitenkin valitsi ehdotusten joukosta nimen, jonka hän olisi antanut pennulle, ellei olisi ehtinyt tottua *Popa*-nimeen. Voittajanimi oli *Pusu*.⁵

Lounais-Suomen avustajakeskus järjesti apukoiran nimikilpailun Facebookissa. Voittajanimi oli *Arttu*, ja se myös tuli koiran nimeksi.⁶ *Arttu* on yleinen suomalainen miehennimi. Pyhän Laurin kirkon läheisyydessä asuva kettu sai puolestaan nimekseen *Lauri-Kerttu*. Ketun sukupuolta ei saatu selville, joten nimeksi annettiin miehen ja naisen nimet yhdistävä yhdysnimi. Nimi yhdistyy myös Pyhään Lauriin, kirkon nimikkopyhimykseen. (Numminen 2016.)

Kolmessa nimikilpailussa etsittiin nimiä useammalle eläimelle. Ranuan eläinpuiston ahmanpentujen nimikilpailussa haettiin nimiparia kahdelle ahmalle. Voittajanimet ovat *Ahmatti* ja *Ahmari*, jotka sisältävät *ahma*-sanat. (Kaleva 5.9.2016.) Tuorlan majatalon lampaat saivat puolestaan nimet Suomen kolmen viimeisimmän presidentin mukaan: *Sauli*, *Tarja* ja *Martti*. Lampaille etsittiin kolmen nimen joukkoa, ja nimet muodostavatkin keskenään yhtenäisen kokonaisuuden (Hautamäki 2017.) Yle Luonnon livestreamissa seurattavien viirupöllönpoikasten nimiksi valittiin nimikilpailulla *Viiru* ja *Raita*, ja nimet kuvaavat raidallisten pöllöjen ulkonäköä (Pihlajaniemi 2017.)

WWF:n Norppalive-kameran norppauroksen nimeksi tuli *Pullervo*. Nimi yhdistää suomalaisen henkilönimen *Kullervo* ja adjektiivin *pullea*, ja kuvaa norpan ulkonäköä. (WWF 2016b.)

Kuten oppilaitostenkin, myös eläinten nimikilpailuissa on kyse näkyvyyden tavoittelusta. Erityisesti eläintarhojen eläinten sekä verkossa livestreamilla seurattavien eläinten nimikilpailulla on haettu näkyvyyttä kyseisille eläimille ja niiden taustalla oleville yrityksille tai järjestöille.

⁵ <http://olipakerranpriya.blogspot.fi>

⁶ <https://www.facebook.com/avustajakeskus>

3.2.3 Autot

Autolle etsittiin nimeä viidessä nimikilpailussa. Kolme näistä on kirjastoautoja, ja lisäksi kohteina ovat sightseeing-bussi ja nuorisotalon auto.

Taulukko 3. Kulkuvälineiden nimikilpailujen kohteet ja valitut nimet.

Kohde	Nimi
Euran nuorisopalveluiden auto	<i>NuokkAuto</i>
Heinolan kirjastoauto	<i>Sulka</i>
Lahden kirjastoauto	<i>Eepos</i>
Nurmijärven kirjastoauto	<i>Oiva</i>
Oulun sightseeing-bussi	<i>Kaarle</i>

Kirjastoautojen nimiä etsittiin nimikilpailuissa Heinolassa, Lahdessa ja Nurmijärvellä. Autojen nimeksi tulivat *Sulka*, *Eepos* ja *Oiva*. Nimille yhteistä on se, että niiden appellatiiviset vastineet ovat yksikkömuotoisia nomineja. *Sulka* ja *Eepos* liittyvät kirjallisuuteen ja kirjoittamiseen. *Oiva* puolestaan on positiivinen adjektiivi ja toisaalta myös yleinen henkilönnimi. Henkilönnimi tuli myös oululaisen sightseeing-bussin nimeksi. Nimeksi valittiin *Kaarle*, joka yhdistyy Oulun kaupungin perustajaan, Kaarle IX:een. (Kaleva 24.5.2017.)

Euran nuorisopalvelut hankkivat auton Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja Leader Pyhäjärvisseudun rahoituksella. Auton ideana on olla ”liikkuva nuorisotila”. Nimi etsittiin nimikilpailulla, johon saivat osallistua kaikki alle 29-vuotiaat euralaiset. Voittajanimeksi valikoitui *NuokkAuto*, joka yhdistää sanoja *nuokkari* ‘nuorisotalo’ ja *auto*. (Euran nuorisopalvelut 2017.) Nimen kirjoitusasu on suomen oikeinkirjoitussääntöjen vastainen ja muistuttaa yritys- tai tuotenimeä.

NuokkAuton lisäksi muutkin aineistoni autonnimet voidaan nähdä yritys- tai tuotenimien kaltaisina. Yritysnimissä on tavallista, että yksilöivänä nimenosana on joko leksikaalista merkitystä kantava ilmaus tai seipitetty, tuttuja osia yhdistelemällä muodostettu tekosana. Viralliset yritysnimet sisältävät yleensä useita nimenosia, kuten yritysmuotoa tai toimialaa ilmaisevan osan, mutta usein juuri yksilöivä nimenosa on se, joka hahmotetaan nimeksi. (Sjöblom 2006: 174–175.) *Oiva*, *Sulka* ja *Eepos* ovat leksikaalista merkitystä kantavia sanoja, *NuokkAuto* puolestaan yhdistelemällä muodostettu keinotekoinen sana. Myös henkilönnimen käyttäminen yritysnimissä on tavallista. Usein nimi liittyy yrityksen omistajaan, mutta sillä voidaan viitata myös

johonkin tunnettuun henkilöön tai sillä voidaan haluta herättää jokin assosiaatio. (Sjöblom 2006: 167–168.) *Oiva* ja *Kaarle* ovat tällaisia nimiä. Toisaalta *Oiva* ja *Kaarle* ovat henkilönniminä myös personifioivia nimiä.

Aineistoni nimikilpailujen autojennimissä on siis nähtävissä erilaisten nimikategorioiden vaikutus. Omassa luokittelussani olen sijoittanut autonimet liikenteen nimien kategoriaan. Autonimet ovat kuitenkin laaja käsite, ja niiden luokittelu ei ole yksinkertaista. Autojen nimiä on tutkittu lähinnä epävirallisten kulkineennimien näkökulmasta. Janne Seppälä (2013) on tutkinut autojen ja traktoreiden epävirallisia nimiä väitöskirjassaan. Netta Kedonperä (2013) on puolestaan tutkinut Citroën 2CV -mallisille autoille annettuja lempinimiä ja Oskari Lehtinen (2002) 1930–1960-luvuilla käytössä olleiden kuorma-autojen lempinimiä. Epäviralliset kulkineennimet ovat usein personifioivia (ks. esim. Kedonperä 2013: 43–44). Autojen merkit ja automallien nimet ovat puolestaan tuotenimiä. Sjöblomin (2006) luokittelussa autojen nimet voisi sijoittaa siis joko liikenteen nimiin tai tuotenimiin. Aineistoni nimikilpailujen autoista 4 on julkisten palveluiden autoja. Kirjastoautot ja nuorisotalon auto ovat oikeastaan itsessäänkin julkisia palveluja, joten niiden nimet voisi sijoittaa myös organisaatioiden nimiin. Oulun sightseeing-bussi on yksityisen yhtiön, Oulun Taksipalvelun, turisteille suunnattu kierrosajelubussi, ja sen nimi voidaan nähdä tuotenimen tai yritysnimen kaltaisena.

Autojen nimikilpailuilla on varmasti haluttu saada näkyvyyttä kyseisille kulku-neuvoille. Nuorisopalvelun auton kohdalla nimikilpailussa on kyse myös yhteisön osallistamisesta. Kilpailu järjestettiin rajatulle joukolle, jolle nuorisopalvelun toiminta on suunnattu. Ottamalla nuoret nimenvallintaan mukaan heidät otettiin samalla mukaan nuorisopalvelun toimintaan.

3.2.4 Maskotit

Viidessä nimikilpailussa etsittiin nimeä maskotille. Kohteet voittajanimineen näkyvät taulukossa 4.

Taulukko 4. Maskottien nimikilpailujen kohteet ja valitut nimet.

Kohde	Nimi
RTK:n henkilöstöpalvelun maskotti	<i>Jobelius</i>
Kansallisteatterin teatteripöllö	<i>Ramppi</i>
Pikkujätin maskotit	<i>Lenni ja Lilli</i>
Hyrian maskotti	<i>Hyrre</i>
Gappsin maskottipöllö	<i>Pilvi</i>

Lasten ja nuorten lääkäriaseman Pikkujätin koiramaskotit saivat nimikseen *Lenni* ja *Lilli* (Mantila, M. 2012). Ne ovat molemmat melko yleisiä suomalaisia henkilönimiä: Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan niitä on kumpaakin annettu yli 3000 kertaa (Nimipalvelu 2017). Ne ovat myös yleisiä lempinimiä.

Gapps on yrityksen oman sivuston mukaan johtava Google Cloud -asiantuntija. Yrityksen toiminta liittyy siis pilvipalveluihin.⁷ Pilvellä tarkoitetaan palvelimien verkostoa, johon voidaan tallentaa tietoa, palveluita ja ohjelmia, joihin pääsee käsiksi älylaitteella mistä ja milloin vain.⁸ Gappsin maskottipöllön nimeksi valittiin *Pilvi*. *Pilvi* on henkilönimi, mutta nimervalinnan taustalla on epäilemättä appellatiivinen vastine *pilvi*, joka liittyy Gappsin toimintaan. Gappsin maskottipöllön nimi on siis samaan aikaan sekä henkilönimen kaltainen että yrityksen toimintaa kuvaava nimi.

Hyria on yhtiö, joka järjestää ammatillista koulutusta ja lyhytkursseja. Hyrian maskotin, piirretyn pinkin hahmon, nimeksi valittiin nimikilpailulla *Hyrre*.⁹ Nimessä on käytetty aineksena *Hyria*-nimeä, ja se muistuttaa *rre*-johtimella muodostettuja eläintennimiä kuten *Mirre* tai *Murre*. Kansallisteatterin maskotti, huovutettu pöllö, sai nimikilpailulla puolestaan nimekseen *Ramppi*. *Rampin* appellatiivinen vastine on substantiivi. Nimi liittyy luultavasti esiintymiseen liittyvään sanaan *ramppikuume*.¹⁰ RTK:n henkilöstöpalvelun maskotti, piirretty suurennuslasi, sai nimekseen *Jobelius*. Raati sanoi valinneensa nimen siksi, että nimessä yhdistyvät sana *job*, 'työ' ja nimi *Topelius*.¹¹ Nimessä on siis muistettu merkkihenkilöä, mutta samalla nimeen on sisällytetty viittaus yrityksen toimenkuvaan, henkilöstövuokraukseen.

⁷ <https://gapps.fi/fi/>

⁸ <https://yksityisille.hub.elisa.fi/>

⁹ <https://www.hyria.fi/>

¹⁰ <https://www.facebook.com/Kansallisteatteri/>

¹¹ <http://www.rtkhenkilostopalvelu.fi/>

Maskotit ovat siinä mielessä hyvä kohde nimikilpailuille, että niiden nimiin ei liity varsinaisia sääntöjä. Aineistossani on nimikilpailuja sekä yritysten, oppilaitoksen että kansallisen kulttuurilaitoksen maskoteille. Niiden kaikkien tarkoituksena on tuoda kohdetta helpommin lähestyttäväksi. Kansallisteatterin huovutettu pöllömaskotti esiintyy esimerkiksi teatterin sosiaalisen median kanavissa. Hyrian maskotti näkyy oppilaitoksen verkkosivuilla ja esimerkiksi verkkosivun chatissa, jossa opiskelijat ja asiakkaat voivat kysyä neuvoa. Pikkujätin Lenni- ja Lilli-maskotit käyvät tapaamassa potilaita.

Kuten muissakin nimikilpailuissa, myös maskottien nimikilpailujen järjestämisessä yhtenä syynä on näkyvyys. Yleisön tai asiakkaiden osallistaminen nimenvalkintaan toimii luultavasti myös samalla tavalla kuin itse maskotit: ne tuovat yritystä tai muuta kohdetta lähemmäs yleisöään.

3.3 Yleiskatsaus nimikilpailuissa valittuihin nimiin

Käsittelin luvussa 3.2 useita nimikilpailuissa valittuja nimiä. Tässä luvussa tarkastelen kaikkia aineistoni nimikilpailujen voittajanimiä. Tarkastelen ensin nimien kieltä: selvitän, minkäkielisiä nimiä nimikilpailuissa on valittu. Tämän jälkeen tarkastelen lyhyesti nimien oikeinkirjoitusta eli sitä, ovatko valitut nimet suomen kielen oikeinkirjoitussääntöjen mukaisia.

Jaottelen aineistoni nimet niiden kielen mukaan neljään ryhmään, jotka ovat:

- 1) yksikieliset nimet
- 2) sekakieliset nimet
- 3) mukakieliset nimet
- 4) kahdella eri kielellä annetut nimet.

Jaotteluni on samankaltainen kuin Sjöblomin (2006) yritysnimien kielellisen alkupeuran jaottelu. Sjöblom jaottelee nimet yksikielisiin, sekakielisiin, kahdella kielellä rekisteröityihin ja universaaleihin nimiin. Mukakieliset nimet ovat Sjöblomin jaotellussa universaalien nimien alakategoria. (Sjöblom 2006: 111–148.)

Yksikielisiksi nimiksi luokittelen sellaiset, jotka sisältävät vain yhtä kieltä. Aineistossani on suomen-, englannin- ja saamenkielisiä yksikielisiä nimiä. Sekakielisiin nimiin olen luokitellut sellaiset nimet, joissa esiintyy vähintään kahta eri kieltä. Nimet voivat sisältää useampia erikielisiä sanoja, tai ne voivat olla yhdeksi sanaksi

kirjoitettuja, erikielisistä osista muodostettuja (Sjöblom 2006: 123). Mukakielisillä nimillä tarkoitetaan nimiä, jotka eivät ole mitään todellista kieltä. Ne on usein rakennettu niin, että nimeen on otettu pieniä palasia tutuista sanoista. Ne saattavat myös kuulostaa joltakin todelliselta kieleltä, kuten latinalta. (Sjöblom 2006: 134–139.) Kahdella eri kielellä annettujen nimien ryhmään luokittelen nimet, joille on annettu kaksi erikielistä muotoa.

Nimien kielen määrittely ei ole aina helppoa tai yksiselitteistä. Esimerkiksi nimi *HAMK Academic Business Annual* voidaan nähdä sekakielisenä nimenä, sillä se sisältää lyhenteen oppilaitoksen suomenkielisestä nimestä *Hämeen ammattikorkeakoulu*. Toisaalta oppilaitoksella ei kuitenkaan ole erikseen englanninkielistä lyhennettä, ja englanninkielisissä teksteissä käytetään myös lyhennettä *HAMK*. Luokittelen *HAMK Academic Business Annual* -nimen siis englanninkieliseksi.

Liitteessä 1 on ryhmiteltynä aineistoni nimet niiden kielen mukaan. Minulla on tieto ainoastaan 89 nimikilpailun voittajanimestä, sillä joissakin aineistoni kilpailuissa ei valittu voittajaa, osa kilpailuista oli aineiston keräyksen aikana vielä kesken ja osasta en löytänyt tietoa voittajanimestä. Nimiä on listassa yhteensä 99, ja tämä johtuu siitä, että osassa nimikilpailuista valittiin useampi kuin yksi nimi (esimerkiksi päiväkotiryhmät *Tutkijat*, *Etsijät* ja *Vaeltajat*). Olen merkinnyt listassa saman kilpailun nimet aina samalle riville. Yksikielisten nimien osuus on aivan selvästi suurin. 99 nimestä 91 on yksikielisiä. Niistä 88 on suomenkielisiä, kaksi englanninkielisiä ja yksi saamenkielinen. Toiseksi suurin ryhmä ovat sekakieliset nimet, ja niitä on kuusi. Mukakielisiä on kaksi ja kahdella kielellä annettuja nimiä on yksi.

Suomalaisissa 2010-luvun nimikilpailuissa on siis ollut tavallisinta antaa suomenkielinen nimi. Esimerkkejä ovat *Hangonsilta*, *Jerikon portaat*, *Kaarle*, *Sointilatus* ja *Valkean ruusun koulu*. Olen luokitellut suomalaisiksi nimeksi myös lyhenne nimen *JUST*, sillä vaikka *just* on myös englannin sana (’vain’, ’juuri’, ’äsken’), tässä tapauksessa on kyseessä lyhenne, joka tulee suomen kielen sanoista *Järvenpään uusi sosiaali- ja terveyskeskus*. Myös slanginimet kuuluvat suomenkielisiin nimiin, ja niitä on aineistossani viisi: *Huudi*, *Kansis*, *Kirkkis*, *Lauttis* ja *Raffi*. Kaikki aineistoni suomenkieliset nimet on listattu liitteessä 1.

Yksi kohde aineistossani sai saamenkielisen nimen. *Sajos* on inarinsaamea ja tarkoittaa tukikohtaa tai asentopaikkaa, jossa viivytään mahdollisesti pidemmän ai-

kaa.¹² Nimen sai kilpailussa saamelaiskulttuurikeskus. Englanninkieliset nimet saivat Tallinkin laiva, *Megastar*, sekä Hämeen ammattikorkeakoulun teemavuosi, *HAMK Academic Business Annual*.

Sekakielisiä nimiä on viisi, ja ne ovat *Ammattiopisto Spesia*, *Equali tee*, *Jacotec WH-keskus*, *KajoButton* ja *Sun Mikkeli*. Näistä *Ammattiopisto Spesia*, *Equali tee*, *Jacotech WH-keskus* sisältävät sekä suomenkielisen että mukakielisen aineksen. *Equali tee* -nimessä on käytetty osaa englannin tasa-arvoa tarkoittavasta *equality*-sanasta. Kyseessä on Monikulttuurikeskus Glorian myymä tee. *KajoButton* ja *Sun Mikkeli* yhdistävät suomea ja englantia. *Sun Mikkeli* -nimessä *sun* voidaan nähdä kaksimerkityksisenä: se on toisaalta englannin aurinkoa tarkoittava sana ja toisaalta suomeksi puhekielinen muoto sanasta *sinun*. Tässä mielessä nimi on sekakielinen.

Mukakielisiä nimiä on kaksi: *Jobelius* (maskotti) ja *Vamia* (ammattikoulu). Aineistoni ainut nimi, joka annettiin kahdella eri kielellä, on *Napapiiri Jukola / Arctic Circle Jukola*, joka on harrasteliikuntatapahtuma.

Kaikki aineistoni kilpailut on ilmoitettu suomen kielellä. Suomessa järjestetään varmasti myös paljon nimikilpailuja, joissa etsitään ruotsinkielisiä nimiä. Tällaiset kilpailut kuitenkin jäävät tarkasteluni ulkopuolelle. Hiukan yllättävää on, että englanninkielisiä nimiä on aineistossani niin vähän. Nykyään esimerkiksi yrityksille ja tuotteille on hyvin tavallista antaa englanninkielisiä nimiä. Sjöblomin (2006) suomalaisten yritysnimien aineistossa yksikielisistä nimistä yli 37 % on englanninkielisiä, ja kaikista hänen aineistonsa nimistä 32 %:ssa esiintyy englanninkielisiä aineksia. Englannin näkyminen yritysnimistössä johtuu siitä, että englantia pidetään universaalina kielenä ja kaikkien oletetaan ymmärtävän sitä. Kansainvälisyyden tavoittelu näkyy Sjöblomin mukaan myös mukakielisissä ja sekakielisissä nimissä. (Sjöblom 2006: 111–148.)

Nimien kieliä tarkasteltaessa on kuitenkin muistettava, että aineistossani on hyvin monien eri nimikategorioiden edustajia. Aineistoani ei siis voi vertailla Sjöblomin yritysnimien aineistoon tai ylipäätään tarkastella vain yritys- ja tuotenimien näkökulmasta. Globaaleja, eri kielillä toimivia nimiä on paljon erityisesti kaupallisessa nimistössä, mutta muun muassa sellaiset kohteet kuin päiväkotiryhmät, koulut ja kirjastoautot nimetään julkisiin palveluihin kuuluvina Suomessa suomen kielellä.

¹² <https://www.samediggi.fi/>

Yritys- ja tuotenimissä norminvastaisuus ja oikeinkirjoitussääntöjen rikkominen on melko tavallista. Suomalaisisessa yritysnimistössä esiintyy muun muassa pienellä alkukirjaimella kirjoittamista, isojen alkukirjainten käyttöä nimen keskellä olevissa sanoissa, kokonaisten sanojen kirjoittaminen versaalilla ja lyhenteiden väärin kirjoittamista. Oikeinkirjoitussääntöjen rikkomisen taustalla saattaa olla halu herättää huomiota, mutta myös tietämättömyydestä johtuvia virheitä on. (Sjöblom 2006: 108.) Valtaosa aineistoni nimistä on suomen kielen oikeinkirjoitussääntöjen mukaisia. Vain viisi nimeä rikkoo oikeinkirjoitussääntöjä: *JOKIohjelma*, *LogistiikkaSeikkailu*, *NuokkAuto*, *Oma-Koti Onnetar* sekä *KajoButton*. Kaikissa näissä on käytetty versaalilla siellä, mihin se ei oikeinkirjoitusnormien mukaan kuulu. *JOKIohjelmassa* koko yhdyssanan ensimmäinen sana on kirjoitettu versaalilla. Nimi on melko erikoinen: *JOKI* vaikuttaa lyhennesanalta, mutta sitä se ei kuitenkaan ole, vaan *joki*-sanalla viitataan siihen, että kyseessä on jokien suojeluun liittyvä rahasto.¹³ Versaalilla kirjoitettulla nimenosalla pyritään ehkä herättämään huomiota. *LogistiikkaSeikkailussa* ja *KajoButtonissa* yhdyssanan toinen sana on saanut ison alkukirjaimen. *NuokkAuto*-nimessä on yhdistetty sanat *nuokkari* ja *auto*, ja *auto*-sanalan aloittaminen isolla kirjaimella korostaa sitä, että kyseessä on kahden sanan yhdistelmä. Sekä *KajoButton*-, *LogistiikkaSeikkailu*- että *NuokkAuto*-nimissä on haettu ehkä logon tai tavaramerkin tapaista ulkoasua. *Oma-Koti Onnetar* -nimessä sanat *oma* ja *koti* on yhdistetty oikeinkirjoitussääntöjen vastaisesti yhdysmerkillä ja kumpikin sana on kirjoitettu isolla alkukirjaimella niin, että nimi muistuttaa henkilönimistössä esiintyviä yhdysnimiä. Ehkä tällaisella muodolla on haettu helposti lähestyttävyyttä: nimen kohde on kehitysvammaisten asumisyksikkö.

Olisi voinut olettaa, että nimikilpailuissa valituissa nimissä esiintyisi enemmänkin oikeinkirjoitusnormien rikkomista, sillä ehdotuksia saa yleensä tehdä kuka tahansa, eikä raadeissakaan usein ole mukana kieli- tai nimiasiantuntijoita. Aineistoni nimet ovat kuitenkin pääosin oikeinkirjoitussääntöjen mukaisia, eikä huomion herättämistä kirjoitusasun avulla ole tavoiteltu kovin monessa nimessä.

3.4 Prototyyppinen nimikilpailu

Olen tarkastellut Suomessa 2010-luvulla järjestettyjen nimikilpailujen käytänteitä, kohteita ja kilpailuilla valittuja nimiä. Valitsen seuraavaksi aineistoni kilpailujen

¹³ <https://www.jokiohjelma.fi/>

joukosta sellaisen kilpailun, jota voidaan pitää prototyyppisenä suomalaisena nimikilpailuna. Lakoff (1987: 41–45) määrittelee *prototyyppisyyden* niin, että jokin kategorian jäsen nähdään kategoriansa ”parhaana esimerkkinä”, eli se edustaa kategoriaa enemmän kuin jokin toinen saman kategorian edustaja. Prototyyppinen suomalainen nimikilpailu on siis sellainen, joka edustaa parhaiten aineistoni suomalaisten nimikilpailujen ryhmää ja käsitettä. Määrittäessäni prototyyppistä nimikilpailua kokoon samalla keskeisimmät huomiot aineistoni nimikilpailuista

Raadin ja ehdotusten suhteen yleisin käytäntö on se, että yleisö saa vapaasti lähettää kilpailuun nimiehdotuksia ja raati valitsee ehdotuksista voittajan. Suurimassa osassa kilpailuista yleisöltä ei pyydetty nimiehdotukselle perusteluja. Yleisin kohde kilpailuissa ovat oppilaitokset. Voittajanimistä selvästi suurin osa on suomenkielisiä ja oikeinkirjoitussääntöjen mukaisia.

Kilpailujen joukosta parhaiten nämä piirteet täyttää Joensuun uuden lukion nimikilpailu. Yleisö sai lähettää vapaasti ehdotuksia, ja lopullisen voittajan valitsi raati. Perusteluja nimiehdotuksille ei pyydetty, ja nimeksi valittiin *Joensuun yhteiskoulun lukio*, joka on suomenkielinen ja oikeinkirjoitussääntöjen mukainen nimi.

4 Ranuan jääkarhunpentujen nimikilpailut vuosina 2012 ja 2017

Ranuan eläinpuistossa on järjestetty useita nimikilpailuja eri eläinlajien edustajille. Muun muassa eläinpuiston ahman- ja pöllöpoikaset ovat saaneet nimensä nimikilpailuissa.¹⁴ Vuosina 2012 ja 2017 Ranualla järjestettiin nimikilpailut jääkarhunpentuille. Kilpailut saavuttivat suuren suosion: vuonna 2012 nimiehdotuksia tuli yli 32 000 ja vuonna 2017 yli 18 000. Vuonna 2012 nimeksi valittiin *Ranzo* ja vuonna 2017 nimeksi tuli *Sisu*. Suosituimmat ehdotukset kummaltakin vuodelta on listattu liitteisiin 2 ja 3.

Tarkastelen näitä kahta nimikilpailua erityisesti kansanonomastisesta näkökulmasta. Nimikilpailujen ehdotuksia tarkastelemalla selvitän, millaisia käsityksiä ihmisillä on siitä, millainen on hyvä ja sopiva nimi eläinpuiston jääkarhulle. Nimikäsityksiä analysoidessani vertailen jääkarhujen nimiehdotuksia erilaisten nimikategorioiden edustajiin, kuten henkilönnimiin, lemmikkieläinten nimiin, eläintarhaeläinten nimiin

¹⁴ Ks. esim. <https://lappilainen.fi/>, <http://ranuazooblog.com/>

ja yritysnimiin. Näin selvitän, millaisia nimimalleja kielenkäyttäjät käyttävät pohties-pohtiessaan nimeä jääkarhunpennulle.

Aineistonani ovat kaikki kilpailun nimiehdotukset vuodelta 2017 sekä suosituimmat nimiehdotukset vuoden 2012 kilpailusta. Aikaisemmasta kilpailusta tarkastelen vain suosituimpia nimiä siksi, että kilpailusta ei ole tallella kaikkien ehdotusten listaa. Olen käynyt läpi kaikki vuoden 2017 ehdotukset, mutta aineistoa rajatakseni poimin tarkempaan tarkasteluun sellaiset nimet, joita on ehdotettu vähintään 20 kertaa. Näitä ehdotuksia on 75. Vertailen molempien vuosien suosituimpia nimiä ja tarkastelen, millaisia trendejä on havaittavissa.

Jääkarhunpentujen nimikilpailuissa ei pyydetty perusteluja nimiehdotuksille. Osa osallistujista on kuitenkin perustellut ehdotuksensa. Tuon esille joitakin yleisimpiä perusteluja, mutta keskityn tarkastelemaan itse nimiä.

Kerron seuraavaksi kummankin nimikilpailun käytänteistä ja kulusta. Osan tiedoista olen saanut nimikilpailuja koskevista tiedotteista Ranuan eläinpuiston verkkosivuilta (ranua-zoo.sivuviidakko.fi) ja osan Ranuan eläinpuiston työntekijältä, intendentti Mari Heikkilältä. Kyselin tietoja häneltä sähköpostitse syyskuussa 2017.

Sekä vuoden 2012 että 2017 kilpailussa yleisöltä pyydettiin nimiehdotuksia verkossa e-lomakkeella. Ehdotuksia sai jättää myös paikan päällä eläinpuistossa. Molempina vuosina palkintona oli viikonloppu Ranuan eläinpuiston Gulo gulo-lomakylässä sekä puolen päivän mittainen tutustuminen jääkarhunhoitajien työhön ja jääkarhuihin. Molempina vuosina voittajanimeä ehdottaneita henkilöitä oli kymmeniä, joten palkinnonsaaja arvottiin.

Kumpanakin vuonna nimeä oli pohtimassa 4-6-henkinen raati, joka koostui eläinpuiston työntekijöistä, pääasiassa eläintenhoitajista. Vuonna 2012 raadin jäsenet kävivät nimiehdotuslistat läpi ja merkitsivät niistä suosikkinsa. Tämän jälkeen raati valitsi yhdessä 5 yhteistä suosikkinimeä, ja lopullisen päätöksen teki eläinpuiston toimitusjohtaja. Vuonna 2017 raatilaiset selailivat listoja kahvitauoillaan ja päättivät nimestä yksimielisesti.

4.1 Eläinten nimet

Kielenkäyttäjien nimikäsityksiä tutkiessani vertailen jääkarhunpentujen nimiehdotuksia eläintarhaeläinten ja lemmikkien nimiin. Eläintarhaeläinten nimiä ei ole Suomessa tutkittu, mutta esimerkiksi yhdysvaltalainen maantieteen dosentti, oikeustie-

teen tutkija ja etnografi Irus Braverman (2012) käsittelee teoksessaan *Zooland: The Institution of Captivity* eläintarhan eläinten nimeämistä. Amerikkalaisissa eläintarhoissa eläimet saavat tarhanimen (‘house name’), joka on eläintarhan työntekijöiden ja yleisön käyttämä nimi eläimestä, sekä numerokoodin, jolla eläimiä käsitellään erilaisissa tietokannoissa. Bravermanin mukaan eläimille halutaan antaa numerokoodin lisäksi nimi, koska halutaan korostaa sekä työntekijöiden että yleisön emotionaalista suhdetta eläimiin. Yleisö haluaa tulla katsomaan juuri Fluffy-tiikeriä tai Jojo-leijonaa nimettömien eläinten sijaan. Työntekijöiden on puolestaan helpompi erottaa eläimet toisistaan, kun niillä on nimet. Jotkin eläimet jopa oppivat tunnistamaan oman nimensä ja reagoivat siihen. (Braverman 2012: 95–99.)

Yksi tärkeä syy eläinten nimeämiseen on myös rahoitus. Koska yleisöä kiinnostaa tulla katsomaan tietynnimistä eläintä, nimet vaikuttavat kävijämääriin. Yleisöä myös osallistetaan nimenantoon, mikä tuo näkyvyyttä eläimille ja eläintarhalle. Braverman kirjoittaa useista nimikilpailusta ja äänestyksistä, joita amerikkalaisissa eläintarhoissa on järjestetty. Rahoitusta ja lahjoituksia kerätään jopa niin, että ihmiset voivat “ostaa” jonkin eläimen nimeämisoikeuden tietyllä rahasummalla. Esimerkiksi Los Angelesin eläintarhassa oli ystävänpäiväkampanja, jossa ihmiset saivat nimetä eläintarhan torakoita omien läheistensä mukaan. (Braverman 2012: 95–99.)

Nimenannon demokraattisuus on joissain eläintarhoissa viety niin pitkälle, että itse eläimetkin on osallistettu nimenantoon. Toronton eläintarhassa yleisö sai ehdottaa nimiä, joista äänestettiin viisi suosikkia. Näistä viidestä nimestä gorillanpoikasen isä sai valita “mieleisimmän”. Käytännössä tämä järjestettiin niin, että gorillan aitaukseen asetettiin viiteen eri kohtaan herkkuja, jotka edustivat yhtä nimivaihtoehtoa. Gorilla valitsi näistä itseään lähimmän olevan herkkupaikan. Eläinten osallistaminen nimervalintaan kertoo siitä, että eläimet nähdään inhimillisinä olentoina. (Braverman 2012: 95–98.)

Eläintarhan eläinten nimeämisessä yleinen ilmiö on nykyään myös se, että eläimille halutaan antaa nimiä jollakin lajin alkuperäisen elinympäristön kielellä. Esimerkiksi gorillat ovat voineet saada swahilinkielisiä nimiä ja norsut arabiankielisiä nimiä. Tällä tavalla halutaan korostaa yhteyttä eläintarhaeläinten ja luonnossa asuvien villieläinten välillä, vaikka useat eläintarhaeläimet eivät koskaan ole eläneet lähelläkään lajin luonnollista elinympäristöä. Aikaisemmin eläintarhaeläimille annettiin lähinnä länsimaisia henkilönnimiä kuten *Timmy* tai *Helen*, mutta nykyään tapaa pidetään Amerikassa vanhanaikaisena. (Braverman 2012: 95–99.)

Eläintarhoissa voi olla tarhansisäisiä käytäntöjä eläinten nimeämisessä. Korkeasaaren eläintarhan verkkosivuilla kerrotaan, että eläintenhoitajat antavat eläimille nimet niin, että ne alkavat joka vuosi tietyllä aakkosella. Nimet ovat pääasiassa eläintenhoitajien käytössä, ja ne helpottavat heidän työtään. Kaikille eläimille ei anneta nimiä. (Korkeasaari 2018.) Korkeasaaressakin on järjestetty nimikilpailuja. Kuten Torontossa, myös Korkeasaarella eläimet ovat saaneet itse osallistua nimenvaalintaan: amurintiikerinpennut valitsivat kolmesta eri nimikolmikko edustavasta pehmolelusta suosikkinsa. Nimikolmikot oli valittu yleisölle järjestetyn nimikilpailun ehdotusten joukosta. (Korkeasaari 2016.)

Suomessa on tutkittu eläinten nimistä ainakin kissojen, koirien, lehmien ja hevosten nimiä. Kissojen nimiä ovat tutkineet muun muassa Laine (1997) ja Sarkkinen (1997) ja Keinänen (2009) ja koirien nimiä Anttila (1993), Tuomisto (1992) ja Vaattovaara (1996). Vatanen (1997) on tutkinut lehmien nimiä ja Kalske (2005) hevosten nimiä.

Keinänen (2009) pro gradu -tutkielma käsittelee kissoille annettuja henkilönnimiä. Keinänen aineistossa yli puolet kissoille annetuista nimistä on henkilönnimiä. Niistä suurimmassa osassa on taustalla nimenantajan mieltymys nimeen tai kissan ominaisuudet, kuten luonne, ulkonäkö, rotu tai käyttäytyminen. Taustalla voi olla myös esimerkiksi nimenantajan systeemi (esim. kaikkien lemmikkien nimet ovat sarjakuvahahmojen nimiä), esikuva, äänneet tai jokin tapahtuma. (Keinänen 2009.)

Kissojen lisäksi myös koirille annetaan paljon tavallisia henkilönnimiä, kuten *Esko* tai *Venla*. Eläimille voidaan antaa nimeksi myös sukunimiä: *Möttönen*, *Lipponen*. Sekä kissoille, koirille että hevosille annetaan usein niiden ulkonäköön liittyviä nimiä: *Pörrö*, *Musti*, *Valko*. Nimillä viitataan usein myös eläinten luonteeseen, joko toivottuun tai havaittuun: tästä esimerkkeinä kissannimet *Nössö* ja *Velmu*, koirannimet *Brasse* ja *Vili* sekä hevosennimet *Tarmo* ja *Vilku*. Kissojen nimissä yleisiä ovat myös onomatopoeettiset nimet kuten *Miuku* ja kissan nimityksiin perustuvat nimet kuten *Miirulainen*. Koirien nimissä tavallisia ovat puolestaan tietyillä johtimilla (esim. *ki*, *kku*, *ppe*) muodostetut nimet, kuten *Piki*, *Vikke* ja *Jeppe*. Eläinten nimeämisessä yleistä on lisäksi erilaisten esikuvien, kuten fiktiivisten hahmojen ja julkisuuden henkilöiden, nimien käyttö. (Ainiala ym. 2008: 268–273.)

Kaikkia näitä nimityyppjä esiintyy jääkarhupentujen nimiehdotuksissa. Karhujen ulkonäköön ja luonteeseen liittyvät nimet, henkilönnimet sekä julkisuuden henkilöiden mukaan annetut nimet näkyvät vahvasti suosituimmissa nimiehdotuk-

sisä. Ehdotuksissa on nähtävissä kuitenkin myös monenlaisia muita tendenssejä, joita käsitellen seuraavissa alaluvuissa.

4.2 Vuoden 2017 nimiehdotukset

Käsittelen tässä luvussa vuoden 2017 nimikilpailussa annettuja ehdotuksia, joita on 18 000. Tarkastelen vuoden 2017 kilpailua ennen vuoden 2012 kilpailua sen vuoksi, että myöhemmästä kilpailusta minulla on tarkasteltavana kaikki nimiehdotukset, kun taas vuoden 2012 kilpailusta ainoastaan kaikkein suosituimmat. Analysoin vuoden 2017 ehdotuksia tarkemmin, ja tämän jälkeen vertailen vuoden 2012 ehdotuksia niihin.

Olen käynyt läpi kaikki ehdotukset, mutta tarkastelen tässä tarkemmin nimiä, joita on ehdotettu vähintään 20 kertaa. Tällaisia ehdotuksia on 75. Esittelen ensin suosituimmat nimet, eli ne, joita ehdotettiin kilpailussa yli 100 kertaa. Tämän jälkeen tarkastelen, millaisia trendejä 75 suosituimmasta nimiehdotuksesta on havaittavissa ja jaottelen ehdotukset erilaisiin kategorioihin.

Kaikkein eniten vuoden 2017 nimikilpailussa ehdotettiin nimeä *Lumi*:305 kertaa. Tämä on siinä mielessä hiukan yllättävää, että jääkarhunpentu on sukupuoleltaan uros ja *Lumi*-nimi mielletään Suomessa yleensä naisennimeksi. Väestörekisterikeskuksen nimipalvelun mukaan *Lumi*-nimeä oli 9.10.2017 mennessä annettu tytöille noin 3540 kertaa ja pojille alle 21 kertaa. *Lumi* on kuitenkin tietysti semanttisesti läpinäkyvä nimi, ja tarkoitteensa vuoksi se sopisi hyvin jääkarhunpennulle. Nimi kuvaa sekä jääkarhun ulkonäköä että sen luonnollista elinympäristöä.

Seuraavaksi suosituin nimiehdotus oli *Sulo*, jota ehdotettiin 225 kertaa. *Sulo* mielletään Suomessa selkeästi miehennimeksi: nimeä oli 9.10.2017 mennessä annettu pojille yli 17 000 kertaa ja tytöille noin 170 kertaa. (Nimipalvelu 2017.) *Sulo* on semanttisesti läpinäkyvä nimi, ja se kuvaa *Lumi*-nimen tapaan jääkarhunpennun ulkonäköä ja olemusta.

Kilpailun kolmanneksi suosituin nimi, 188 kertaa ehdotettu *Ranu*, puolestaan liittyy pennun kotipaikkaan, Ranuaan. *Ranu* ei ole yleinen henkilönnimi: sitä on annettu Suomessa alle 20 kertaa, noin saman verran sekä tytöille että pojille (Nimipalvelu 2017). Neljänneksi eniten, 179 kertaa, ehdotettiin nimeä *Urho*. *Urho* on miehennimi, eikä sitä ole saanut yksikään nainen Suomessa (Nimipalvelu 2017). *Urholla* voidaan viitata jääkarhunpennun luonteeseen: pentu nähdään urheana ja rohkeana

selviytyjänä. Todennäköisempi syy nimiehdotusten taustalla on kuitenkin henkilö-esikuva. Useassa *Urho*-nimiehdotuksessa on mukana huomio tai perustelu, jossa mainitaan presidentti Urho Kekkonen. Myös Suomen 100-vuotisjuhlavuosi mainitaan monessa *Urho*-ehdotuksessa. 100-vuotias Suomi ja presidenttien nimet näkyvät myös useissa muissa nimiehdotuksissa, ja näitä käsittelemme tarkemmin seuraavassa alaluvussa.

Rane on viidenneksi suosituin nimiehdotus, ja sitä ehdotettiin 164 kertaa. *Rane* liittyy *Ranun* tapaan Ranuaan. Seuraavaksi eniten ehdotettiin nimeä *Pyry*. 130 kertaa ehdotettu nimi on melko yleinen miehennimi, ja sen appellatiivinen vastine viittaa kovaan, tuuliseen lumisateeseen. *Pyry*-nimellä viitataan siis jääkarhun elinympäristöön, jäähän ja lumeen. Suosituimpiin nimiehdotuksiin kuuluu myös *Rauno*, jota ehdotettiin 105 kertaa. *Raunonkin* taustalla on mitä luultavimmin Ranua. Nimi on suosittu suomalainen miehennimi.

Loput 68 suosituimpiin kuuluvaa nimiehdotusta saivat kukin alle 100 ääntä. En käsittele näistä jokaista erikseen, vaan tuon seuraavaksi esille erilaiset nimityypit, joihin ehdotetut nimet voi jaotella. Kaikki vuoden 2017 ehdotukset näkyvät liitteen 3 taulukossa.

75 suosituinta eli vähintään 20 kertaa ehdotettua nimeä tarkastellessa on huomattavissa erilaisia trendejä. Olen jakanut nimet näiden taustojen mukaan 9 nimityyppiin, jotka ovat:

- 1) miehennimi (34)
- 2) naisennimi (4)
- 3) jäähän tai lumeen liittyvä nimi (15)
- 4) pennun ominaisuuteen (ulkonäköön tai luonteeseen) liittyvä nimi (19)
- 5) Suomi 100 -juhlavuoteen liittyvä nimi (7)
- 6) merkkihenkilön mukaan annettu nimi (9)
- 7) Ranuaan tai Ranuan eläinpuistoon (Ranua Zoo) liittyvä nimi (5)
- 8) planeettoihin tai avaruuteen liittyvä nimi (5)
- 9) yhdistelmäsana (2)

Olen luokitellut jokaisen suosituimmista nimistä vähintään yhteen näistä kategorioista. Toisaalta sama nimi voi kuulua useampaan eri kategoriaan: esimerkiksi *Urho*-nimi liittyy sekä Suomi 100 -juhlavuoteen että merkkihenkilöön ja on myös miehen-

nimi. Tämän vuoksi kategorioiden edustajien yhteismäärä on suurempi kuin suosituimpien nimien määrä.

Olen laskenut miehen- tai naisennimiksi sellaiset nimet, joita on Väestörekisterikeskuksen mukaan annettu Suomessa joko miehille tai naisille vähintään 100 kertaa. Esimerkiksi *Nalle*-nimeä en luokittelen miehennimeksi, sillä se sitä on annettu miehille Suomessa vain noin 60 kertaa (Nimipalvelu 2017.) Teen jaottelun naisen- ja miehennimiin siksi, että kaikki aineistossani esiintyvät nimiehdotukset, jotka ovat yleisiä henkilönnimiä, ovat selvästi suosituimpia joko naisten tai miesten niminä. Lisäksi tämän jaottelun syynä on se, että sen avulla voi pohtia sitä, kokevatko ihmiset tarpeelliseksi osoittaa jääkarhupennun sukupuolen nimen avulla.

4.2.1 Miehen- ja naisennimet

Henkilönnimiä on suosituimpien ehdotusten joukossa yhteensä 38. Henkilönnimien antaminen eläimille on yleistä, ja se kertoo siitä, että ihmiset mielellään personifioivat nimien avulla eläimiä, joihin heillä on emotionaalinen suhde (Ainiala ym. 2008: 268–269). Miehennimiä on 34. Nämä ovat *Aslak, Jeppe, Julle, Kalle, Kimi, Manu, Martti, Mauno, Nuutti, Olaf, Onni, Otto, Pontus, Pyry, Rasmus, Rauno, Remu, Rolle, Romeo, Sampo, Sauli, Sisä, Sulo, Tarmo, Toivo, Ukko, Unto, Urho, Valtteri, Veeti, Vertti, Vili, Ville* ja *Väinö*.

Naisennimiksi luokiteltavia nimiä on puolestaan vain 4. Nimet ovat *Hilla, Lumi, Lumikki* ja *Luna*. On vaikeaa sanoa, onko naisennimiksi luokiteltavien nimiehdotusten taustalla se, että näitä nimiä ei nähdä sukupuoleen sidottuina vai että jääkarhupentua ei nähdä tietyn sukupuolen edustajana. Yksi mahdollisuus on myös se, että ehdottajat eivät vain ole huomanneet, että pentu on uros. Nimikilpailun tiedotteessa mainitaan, että pentu on urospuolinen, mutta maininta on tekstin keskellä, eikä sitä nopealla lukemisella välttämättä huomaa. Kuten mainittu, *Lumi*-nimi on semanttisesti läpinäkyvä, eivätkä ehdottajat luultavasti ole ajatelleet sitä niinkään sukupuolittuneena henkilönnimenä, vaan jääkarhupentua kuvaavana nimenä. Samoin *Hilla*-nimi on semanttisesti läpinäkyvä. *Luna* puolestaan tarkoittaa ’kuuta’ latinaksi, ja sitä on voitu ehdottaa pennun emon, Venuksen, nimen inspiroimana. Se voidaan myös nähdä yhdistelmänä sanoista *lumi* ja *nalle*. Näissäkään tapauksissa nimeä ei luultavasti ole ajateltu juuri naisennimenä. Nimi *Lumikki* tuo mieleen prinsessan

tunnetusta *Lumikki*-sadusta, ja tässä mielessä mieltyy juuri naisennimeksi. Toki *Lu-Lumikki*-nimeenkin sisältyy *lumi*-sana.

Miestennimien suosio nimiehdotusten joukossa kertoo sen, että suurin osa nimikilpailuun osallistuneista mieltää pennun urospuoliseksi. Toki monet muiden kategorioiden nimet, esimerkiksi *Pallero*, *Nallukka* tai *Kuura*, ovat sukupuolineutraaleja nimiä.

4.2.2 Pennun ominaisuudet

Pennun ominaisuuksien innoittamiksi nimiksi olen luokitellut sekä pennun luonteeseen että sen ulkonäköön liittyvät nimet. Lisäksi tässä kategoriassa ovat nimet, joilla tuodaan esille, että pentu on lajiltaan karhu. Tähän kategoriaan kuuluvia nimiä on 19, ja ne ovat *Lumo*, *Muru*, *Nalle*, *Nallukka*, *Nanuk*, *Nappi*, *Nöpö*, *Pallero*, *Pumpuli*, *Pörrö*, *Remu*, *Sisu*, *Sulo*, *Söpö*, *Tarmo*, *Velmu*, *Vili*, *Vilperi* ja *Viti*.

Näistä pennun luonteeseen liittyviä ovat *Remu*, *Sisu*, *Tarmo*, *Velmu*, *Vili* ja *Vilperi*. *Remu*, *Velmu*, *Vili* ja *Vilperi* liittyvät vilkkauteen ja ehkä myös jonkinlaiseen tottelemattomuuteen. *Sisu* ja *Tarmo* puolestaan kuvaavat voimaa, pontevuutta ja periksiantamattomuutta. Käsittelen *Sisu*-nimeä vielä tuonnempana tarkemmin, sillä se valittiin lopulta pennun nimeksi.

Pennun ulkonäköön liittyviä nimiehdotuksia ovat puolestaan *Nappi*, *Nöpö*, *Pallero*, *Pumpuli*, *Pörrö*, *Söpö* ja *Viti*. *Lumo* ja *Muru* taas liittyvät pennun suloisuuteen. Nimiehdotukset *Nalle*, *Nallukka* ja *Nanuk* osoittavat, että nimenannon kohteena on karhu. *Nanuk*-nimellä viitataan inuiitinkieliseen sanaan *nanuq*, joka tarkoittaa jääkarhua (Campbell 2018.) Tämä lajin alkuperäisen ympäristön korostaminen elinympäristön alueen kielellä on yleinen trendi amerikkalaisten eläintarhojen eläinten nimeämisessä (Braverman 2012: 95–99).

4.2.3 Jää ja lumi

Jääkarhuja elää arktisella alueella pohjoisella pallonpuoliskolla, ja laji on sopeutunut elämäänsä erittäin kylmissä oloissa lumen ja jään keskellä (WWF 2016a). Jäähän, lumeen ja kylmään säähän liittyvät nimiehdotukset ovatkin aineistossa suosittuja. Niitä on suosituimpien nimien joukossa 16 ja koko aineistossa satoja. Tämäkin trendi liittyy Bravermanin (2012) esille tuomaan ilmiöön, jossa eläintarhan eläinten lajien alkuperäistä elinympäristöä korostetaan nimen avulla. Braverman antaa tästä esimer-

kiksi pingviinin nimen *Shivers*, ‘hytinä’, jolla viitataan kylmään elinympäristöön. (Braverman 2012: 95–99.)

Vähintään 20 kertaa ehdotetuista nimistä jäähän, lumeen tai kylmyyteen liittyviä nimiä ovat *Hile*, *Hiutale*, *Huurre*, *Iceman*, *Jäde*, *Jäämies*, *Kuura*, *Lumi*, *Lumikki*, *Lumipallo*, *Lumo*, *Pyry*, *Snow*, *Snowball*, *Tuisku* ja *Viima*. Useat jäähän ja lumeen liittyvistä nimistä voisi nähdä myös pennun ulkonäköön, erityisesti sen valkoiseen väriin, liittyvinä. Olen kuitenkin luokitellut ne tähän kategoriaan, sillä jääkarhun yhteys lumeen ja jäähän (muulla tavalla kuin ulkonäön puolesta) on niin ilmeinen.

Koko aineistossa *jää*- tai *ice*-sanan sisältäviä erilaisia nimiehdotuksia on yhteensä noin 160. *Ice*-sanan sisältäviä alle 20 kertaa ehdotettuja nimiä ovat muun muassa *Iceboy*, *Ice Ice Baby* ja *Mr. Ice*. *Jää*-sanan sisältävistä nimistä esimerkkejä ovat *Herra Jääkkö*, *Jääkuono* ja *Sulojää*. Myös *lumi*- tai *snow*-sanan sisältäviä nimiä on paljon, yhteensä noin 130, näistä esimerkkeinä *Lumikas*, *Lumikello* ja *Puuterilumi* sekä *Snow boy*, *Snowie* ja *Sweet snow*. Ehdotusten joukossa on myös muunkielisiä lunta tarkoittavia nimiä, esimerkiksi *Nix* (‘lumi’ latinaksi) sekä *Yuki* (‘lumi’ japaniksi).

4.2.4 Suomi 100

Suomi 100 -juhlavuoteen liittyvien nimien kategoriaan olen luokitellut 7 nimeä, jotka ovat *Marski*, *Martti*, *Manu*, *Mauno Sampo*, *Sauli* ja *Sisu*. Näistä suurin osa on presidenttien nimien motivoimia: *Marski* (Mannerheim), *Martti* (Ahtisaari), *Manu* ja *Mauno* (Koivisto), *Sauli* (Niinistö) sekä *Urho* (Kekkonen). Presidenttien nimet olen luokitellut sekä merkkihenkilön mukaan annetuiksi että juhlavuoteen liittyviksi nimiksi, sillä useissa presidenttien innoittamissa nimiehdotuksissa oli mainittu itsenäisyyden juhlavuosi.

Muita Suomi 100 -vuoteen liittyviä nimiä ovat *Sampo* ja *Sisu*. *Sampo* on erityisesti Kalevalasta tutuksi tullut mytologinen, rikkauksia tuottava esine.¹⁵ Sisun käsite nähdään osana suomalaista kansallisidentiteettiä, ja sillä tarkoitetaan tietynlaista lanistumattomuutta, sitkeyttä ja tahdonvoimaa.

Vähemmän kuin 20 kertaa ehdotettuja Suomi 100 -juhlavuoteen liittyviä nimiä ovat esimerkiksi *Finski*, *Satanen*, *Suomi*, *Suomisata* ja *Suomi100*.

¹⁵ <http://www.kalevalaseura.fi/>

4.2.5 Merkkihenkilöt

Merkkihenkilöiden mukaan ehdotettuja nimiä ovat *Iceman*, *Jäämies*, *Kimi*, *Manu*, *Marski*, *Martti*, *Mauno*, *Sauli* ja *Urho*. Yhteensä tähän kategoriaan kuuluvia nimiä on siis 9.

Iceman, *Jäämies* ja *Kimi* liittyvät kaikki tunnettuun autourheilijaan Kimi Räikköseen. Räikkösen mediassa paljon käytetty lempinimi on *Jäämies*, englanniksi *Iceman*. Lempinimi juontuu siitä, että Räikköstä pidetään hyvin kylmähermoisena kuskina (ks. esim Pennanen 2002). Useissa nimikilpailun *Jäämies* ja *Iceman* -nimiehdotuksissa on huomiona, että niillä viitataan nimenomaan Räikköseen. Monissa *Kimi*-ehdotuksissa puolestaan on mainittu suluissa *Jäämies* tai *Iceman*.

Loput tämän kategorian nimistä liittyvät maamme presidentteihin. Muiden presidenttien kohdalla ehdotukset ovat etunimiä, mutta Mauno Koivistoon viittaa *Maunon* ohella *Manu*, ja yhteensä näitä kahta nimeä on ehdotettu 103 kertaa. *Manu* oli Koiviston yleinen lempinimi, ja häntä kutsuttiin muun muassa ”koko kansan Manuksi”. Koiviston nimen suosioon ehdotusten joukossa vaikuttaa epäilemättä Suomi 100 -vuoden lisäksi se, että Koivisto kuoli toukokuussa 2017.

Presidenttien nimet näkyvät koko aineistossa lisäksi muun muassa niin, että yksi henkilö on ehdottanut jääkarhun nimeksi sukunimeä *Kekkonen* ja kolme henkilöä on antanut ehdotukseksi *Sale* Sauli Niinistön mukaan. Muita merkkihenkilöitä, joita on ehdotettu yksittäisiä kertoja, ovat muun muassa Jari Puikkonen (edotuksena *Jari Puikkonen*), Jean Sibelius (ehdotuksena *Sibbe* ja *Sibelius*) sekä Teemu Selänne (*Teemu*).

On huomattava, että vaikka tämän kategorian nimet näyttävät selvästi liittyvän merkkihenkilöihin, on osa ehdottajista voinut ehdottaa nimeä aivan muussa tarkoituksessa kuin julkisuuden henkilön muistamisessa. *Kimi*, *Manu*, *Martti*, *Mauno*, *Sauli* ja *Urho* ovat kaikki miehennimiä, ja nimien ehdottajat eivät välttämättä ensisijaisesti ole ajatelleet merkkihenkilöitä.

4.2.6 Ranua tai Ranuan eläinpuisto

Vuonna 2012 nimikilpailun voitti *Ranzo*, joka on yhdistelmä sanoista *Ranua* ja *zoo* (‘eläintarha’). Vuoden 2017 kilpailussakin ehdotettiin monia Ranuaan tai Ranuan eläinpuistoon liittyviä ja *Ranua*- ja *zoo*-sanoilla leikitteleviä nimiä. Näitä ovat 75 suosituimman nimen joukossa *Hilla*, *Ralle*, *Rane*, *Ranu*, *Rauno* sekä *Zoran*.

Nimi *Hilla* yhdistyy Ranuaan, sillä Ranuan kunta on tunnettu hillasta ja hilla-markkinoistaan.¹⁶ *Ralle*-nimi puolestaan voidaan nähdä yhdistelmänä sanoista *Ranua* ja *nalle*. Tämä peruste on mainittu joidenkin *Ralle*-ehdotusten yhteydessä. *Rane*, *Ranu* ja *Rauno* leikittelevät *Ranua*-sanalla, ja *Zoran*-nimessä puolestaan on yhdistetty sanat *zoo* ja *Ranua*.

4.2.7 Avaruus ja sanayhdistelmät

Planeettoihin ja avaruuteen liittyvät nimet ovat pennun nimiehdotuksissa suosittuja siksi, että jääkarhuemon nimi on *Venus*. Emon nimi ei ollut esillä kilpailun varsinaisessa ilmoituksessa, mutta esimerkiksi monissa nimikilpailusta kertovissa uutisissa mainittiin *Venus*-emo.¹⁷ Näitä nimiä on suosituimpien joukossa viisi, ja nimet ovat *Luna*, *Jupiter*, *Mars*, *Pluto* ja *Polaris*. Myös esimerkiksi *Merkuriusta* ja *Uranusta* ehdotti nimeksi useampi henkilö, mutta nämä nimet eivät ole 75 suosituimman joukossa.

Sanayhdistelmiin perustuvia nimiä puolestaan on suosituimpien nimien joukossa 3 kappaletta. Nämä nimet ovat *Luna* (sanoista *lumi* ja *nalle*), *Ralle* (sanoista *Ranua* ja *nalle*) sekä *Zoran* (sanoista *zoo* ja *Ranua*).

4.3 Vuoden 2012 nimikilpailu

Tässä luvussa käsittelen Ranuan jääkarhupennun nimikilpailun ehdotuksia vuodelta 2012. En tarkastele vuoden 2012 ehdotuksia yhtä tarkasti kuin vuoden 2017, vaan keskityn näiden kahden kilpailun ehdotusten vertailuun.

Vuonna 2012 järjestetyssä nimikilpailussa ehdotuksia tuli reilusti enemmän kuin vuoden 2017 kilpailussa: kaikkiaan 31 000. Tästä kilpailusta minulla ei kuitenkaan ole kaikkia ehdotuksia tarkasteltavanani, sillä eläinpuiston henkilökunnalla ei enää ollut tallessa koko ehdotuslistaa. Sen sijaan aineistonani on kooste useimmin ehdotetuista ja raatilaisten eniten pitämistä nimistä, ja tähän listaan kuuluu 73 nimiehdotusta. Näistä olen poiminut tarkempaan tarkasteluun ne nimet, joita on ehdotettu vähintään 20 kertaa, ja tällaisia nimiä on 67.

Suosituimmat ehdotukset olivat *Sulo*, *Lumi* ja *Pyry*. *Suloa* ehdotettiin yli 600 kertaa, *Lumia* yli 500 kertaa ja *Pyryä* yli 300 kertaa. *Sulo* ja *Lumi* olivat myös vuo-

¹⁶ <http://www.ranua.fi/fi/Etusivu>

¹⁷ Ks. esim. <http://www.iltalehti.fi/>, <https://www.uusimaa.fi/>.

den 2017 suosituimpia nimiä, ja tuolloin *Lumi* oli kaikkein suosituin. Olen käsitellyt *Lumi*-, *Sulo*- ja *Pyry*-nimiä luvussa 4.2.

Jaottelen vuoden 2012 nimiehdotukset pääosin samoihin nimityypppeihin kuin vuoden 2017 ehdotukset. Suomi 100 -juhlavuoteen liittyviä nimiä ei luonnollisesti vuonna 2012 ehdotettu. Myöskään yhdistelmäsanoina ei tämän kilpailun ehdotuksissa ole. Lisäksi vuoden 2012 nimistä nousee esille kolme sellaista nimityyppiä, joita vuoden 2017 suosituimmissa nimissä ei ole. Näitä ovat pennun vanhempien nimi-yhdistelmistä muodostetut nimet (kohta 8), antiikin Kreikkaan ja Roomaan liittyvät nimet (kohta 9) sekä vuoden 2012 presidentinvaalien innoittamat nimet (kohta 10). Vuoden 2012 kilpailun nimityypit ovat siis:

- 1) miehennimi (21)
- 2) naisennimi (4)
- 3) jäähän tai lumeen liittyvä nimi (16)
- 4) pennun ominaisuuteen liittyvä nimi (18)
- 5) merkkihenkilön mukaan annettu nimi (5)
- 6) Ranuaan tai Ranuan eläinpuistoon liittyvä nimi (6)
- 7) Planeettoihin ja avaruuteen liittyvä nimi (7)
- 8) *Venuksen* ja *Manassen* nimien yhdistelmät**
- 9) Antiikin Kreikkaan ja Roomaan liittyvät nimet (5)**
- 10) Presidentinvaalien innoittamat nimet (3)**

4.3.1 Miehen- ja naisennimet

Suomalaisiksi miehennimiksi luokiteltavia nimiä on suosituimmissa ehdotuksissa 21. Näitä ovat *Aarre*, *Aslak*, *Elmeri*, *Knut*, *Lenny*, *Nuutti*, *Onni*, *Otava*, *Otto*, *Pyry*, *Rauno*, *Sauli*, *Sisu*, *Sulo*, *Toivo*, *Urho*, *Veeti*, *Vili*, *Voitto*, *Väinämö* ja *Väinö*. Näistä 14 esiintyy myös vuoden 2017 ehdotuksissa. Molempien vuosien yhteisiä suosittuja miehennimiä ovat *Aslak*, *Nuutti*, *Onni*, *Otto*, *Pyry*, *Rauno*, *Sauli*, *Sisu*, *Sulo*, *Toivo*, *Urho*, *Veeti*, *Vili* ja *Väinö*.

Estelle, *Hilla*, *Lumi* ja *Lumia* ovat naisennimiksi luokiteltavia ehdotuksia. Näistä *Hilla* ja *Lumi* esiintyvät myös vuoden 2017 ehdotuksissa. Niiden suosiota selittää se, että nimien merkitykset ovat vahvasti kytköksissä pohjoiseen ja Ranuaan. *Lumia* liittyy myös lumeen. *Estelle* on selvästi feminiininen nimi, ja esiintyy vuoden

2012 ehdotuksissa epäilemättä siksi, että samana vuonna syntynyt Ruotsin prinsessa sai nimekseen *Estelle*. Useampi henkilö ehdotti jääkarhulle myös nimeä *Estello*, joka on maskuliininen versio *Estelle*-nimestä.

Huomiona mainittakoon vielä se, että esimerkiksi antiikin Kreikkaan ja Roomaan liittyvät nimiehdotukset, kuten *Apollo* ja *Zeus*, ovat maskuliinisia nimiä. En ole kuitenkaan laskenut niitä mukaan tähän kategoriaan, sillä luokittelen miehennimiksi yleiset suomalaiset miehennimet.

4.3.2 Jää ja lumi

Jäähän tai lumeen liittyviä nimiä on vuoden 2012 ehdotuksissa 14: *Halla, Hile, Hiutale, Huurre, Ice, Jää, Kide, Kuura, Lumi Lumia, Lumipallo, Nietos, Nuoska, Pyry* ja *Snow*. *Ice*-, *jää*- ja *lumi*-alkuisia nimiä on muutenkin paljon. Saamassani nimiehdotusten listassa kaikki *ice*- ja *jää*-alkuiset nimet oli laskettu yhteen *Ice*- ja *Jää*-nimien kanssa, joten ne on myös taulukossa laskettu yhteen.

Yhteisiä jään ja lumen innoittamia nimiä vuosien 2012 ja 2017 suosituimmissa ehdotuksissa ovat *Hile, Hiutale, Huurre, Kuura, Lumi, Lumipallo, Pyry* ja *Snow*.

4.3.3 Pennun ominaisuus

Nimet *Aarre, Nalle, Nallukka, Nanooq, Nasse, Onni, Pumpuli, Pörrö, Sisu, Snow, Sulo, Söpö, Toivo, Urho, Vili, Vilperi, Vilperi, Viti* ja *Voitto* liittyvät pennun ominaisuuksiin. Näistä yhteisiä molempien nimikilpailujen ehdotuksissa ovat *Nalle, Nallukka, Pumpuli, Pörrö, Sisu, Sulo, Söpö, Vili, Vilperi* ja *Viti*.

4.3.4 Merkkihenkilöt ja presidentinvaalit

Merkkihenkilöiden mukaan ehdotettuja nimiä vuodelta 2012 ovat *Estelle, Knut, Nuutti, Sauli* ja *Väinämö*. Kuten mainittu, *Estelle* viittaa Ruotsin prinsessaan, joka syntyi vuonna 2012.

Knut-nimi ei liity varsinaisesti merkkihenkilöön, vaan tunnettuun eläimeen, nimittäin kuuluisaan Berliinin eläintarhan Knut-jääkarhuun. Knut syntyi vankeudessa, ja sitä hoidettiin pitkään keskoskaapissa. Karhu näkyi paljon mediassa ja siihen liittyen käytiin kiivastakin keskustelua. Se kuoli neljävuotiaana, vuonna 2011.

(Karimi 2015.) *Knut*-nimen lisäksi Ranuan jääkarhunnepennulle ehdotettiin suomalaisempaa muotoa *Nuutti*.

Kaksi nimeä liittyy presidentinvaaleihin ja sitä kautta myös merkkihenkilöön. *Sauli*-nimi viittaa Sauli Niinistöön, joka valittiin presidentiksi vuonna 2012. *Väinämö* puolestaan on Niinistön toinen etunimi.

Ainut vuosien 2012 ja 2017 nimikilpailujen yhteinen merkkihenkilön mukaan ehdotettu nimi on *Sauli*, ja molempina vuosina sillä viitattiin juuri Sauli Niinistöön.

4.3.5 Ranua tai Ranuan eläinpuisto

Ranuaan liittyviä nimiä on vuoden 2012 ehdotuksissa kuusi: *Aunar*, *Hilla*, *Rane*, *Ranu*, *Ranua* ja *Rauno*. *Hillaa* lukuun ottamatta kaikki näistä yhdistyvät äänteellisesti Ranuaan. Yhteisiä ehdotuksia vuoden 2017 kilpailun kanssa ovat *Hilla*, *Rane*, *Ranu* ja *Rauno*.

4.3.6 Avaruus, antiikin aika sekä Venus ja Manasse

Jääkarhunnepennun emon nimi on *Venus* ja isän nimi oli *Manasse*, ja vuoden 2012 nimiehdotuksissa näkyvätkin näiden kahden nimen inspiroimat nimet sekä niiden yhdistelmät.

Venuksen ja Manassen nimiä yhdistävät nimet ovat *Mave/Mavenus*, *Veman* ja *Venasse*. Nimi *Nasse* voidaan myös nähdä pennun isän nimen inspiroimana. Nimet *Jupiter*, *Mars*, *Merkurius*, *Neptunus*, *Otava*, *Pluto* ja *Sirius* puolestaan ovat avaruuteen liittyviä nimiehdotuksia. *Manasse* on vanhassa testamentissa esiintyvän kuninkaan nimi, ja tämä on epäilemättä ollut antiikkiin liittyvien nimiehdotusten inspiraationa. Antiikkiin liittyviä nimiä on 5, ja ne ovat *Aamon*, *Amor*, *Apollo*, *Herkules* ja *Zeus*.

Syytä siihen, miksi pennun vanhempien nimet näkyvät vahvemmin vuoden 2012 kuin vuoden 2017 ehdotuksissa, on vaikeaa sanoa. Minulla ei ole tarkasteltavanani eläinpuiston julkaisemaa alkuperäistä ilmoitusta vuoden 2012 kilpailusta, joten en tiedä, mainittiinko Venuksen ja Manassen nimet ilmoituksessa. Useissa pennun odotusta ja syntymää koskevissa uutisissa vanhempien nimet kuitenkin mainittiin.¹⁸ Vuoden 2017 kilpailun ilmoituksessa vanhempien nimiä ei mainittu. *Manasse*

¹⁸ Ks. esim. <https://yle.fi/uutiset/3-6244689>, <https://yle.fi/uutiset/3-6135063>

kuoli elokuussa 2017, juuri nimikilpailun ollessa käynnissä, mikä saattoi myös vaikuttaa siihen, että sen nimi ei näy ehdotuksissa kovin vahvasti. Toisaalta voisi kuvitella, että pennun isän kuolema olisi herättänyt yleisössä halun nimetä pentu Manas-Manassen muistoksi.

4.4 Koontia ja havaintoja jääkarhunpentujen nimikilpailuista

Ranuan eläinpuiston vuosien 2012 ja 2017 jääkarhunpentujen nimikilpailujen yhteiset suosituimmat nimet ovat: *Aslak, Hile, Hilla, Hiutale, Huurre, Jupiter, Kuura, Lumi, Lumipallo, Mars, Nalle, Nallukka, Nuutti, Onni, Otto, Pluto, Pumpuli, Pyry, Pörrö, Rane, Ranu, Rauno, Sauli, Sisu, Snow, Sulo, Söpö, Toivo, Urho, Valo, Veeti, Vili, Vilperi, Viti ja Väinö*.

Molempina vuosina kaikkein eniten ehdotettiin henkilönnimiä (miehennimiä), jäähän tai lumeen liittyviä nimiä sekä pennun ominaisuuteen liittyviä nimiä. Vuonna 2017 erityisiä nimityyppejä ovat Suomi 100 -juhlavuoteen liittyvät nimet sekä sanayhdistelmänimet. Vuoden 2012 ehdotuksissa erityisiä tyypppejä ovat pennun vanhempien nimien yhdistelmät, antiikin aikaan liittyvät nimet sekä presidentinvaalien innoittamat nimet. Kumpanakin vuonna ehdotettiin myös merkkihenkilöiden, Ranuan tai Ranuan eläinpuiston sekä planeettojen ja avaruuden innoittamia nimiä.

Henkilönnimien antaminen eläimille on yleistä. Ihmiset personifioivat itselleen tärkeitä eläimiä nimien avulla (Ainiala ym. 2008: 268–269). Keinäsen (2009) pro gradu -työn kissannimiaineistosta lähes puolet on henkilönnimiä. Myös eläintarhan eläimiä halutaan inhimillistää ja niihin halutaan luoda emotionaalinen suhde, ja henkilönnimen antaminen eläimelle on tähän yksi keino (Braverman 2012: 95–99).

Eläinten nimeämisessä yleistä on myös eläimen ulkonäköön ja luonteeseen viittaaminen (Ainiala ym. 2008, 268–270). Pennun ominaisuuteen liittyvät nimet ovatkin henkilönnimien jälkeen yleisin tyyppi kummankin vuoden ehdotuksissa. Kolmanneksi yleisin tyyppi, jäähän ja lumeen yhdistyvät nimet, liittyvät lajin elinympäristöön. Eläintarhaeläimen suhdetta luonnossa eläviin lajitovereihinsa halutaan usein korostaa nimellä, joka viittaa lajin luonnolliseen ympäristöön (Braverman 2012: 98).

Jääkarhunpennun suosituimpien nimiehdotusten valintaperusteissa on yhteneviä piirteitä henkilönnimien valintaperusteiden kanssa. Merkkihenkilöiden mukaan ehdotetut nimet ovat suosittu tyyppi molempien vuosien ehdotuksissa. Esikuvien

mukaan nimeäminen on tavallinen nimeämisperuste myös henkilönnimiä annettaessa: lapsille annetaan mielellään nimiä tunnettujen, tärkeiden ja merkittävien henkilöiden mukaan. Eero Kiviniemi (2006) on tutkinut suomalaisten lasten nimenvaalintaperusteita, ja hänen mukaansa lasten nimeämisessä muiden kuin sukuun kuuluvien henkilöesikuvien mukaan nimeäminen on kolmanneksi yleisin nimeämisperuste. Tähän on laskettu mukaan sekä tuttavat, julkisuuden henkilöt, historialliset ja fiktiiviset henkilöt että uskonnolliset esikuvat. (Kiviniemi 2006: 131.) Myös lemmikkieläinten ja eläintarhaeläinten nimeämisessä esikuvat ovat yleisiä. Eläintarhaeläimille on annettu Amerikassa paljon nimiä esimerkiksi elokuvatähtien mukaan (Braverman 2012: 96–98).

Sukulaisen mukaan nimeäminen on suomalaisten lasten nimeämisessä yleisin valintaperuste. Muulla tavoin ilmaistu suku- tai perheyhteys on puolestaan toiseksi yleisin peruste. (Kiviniemi 2006: 131.) Jääkarhupennun nimeämisessäkin on nähtävissä tavallaan samanlainen ajatusmalli: pennulle ehdotettiin paljon sen vanhempien nimien inspiroimia nimiä. Sekä planeettoihin ja antiikkiin liittyvät nimet että pennun vanhempien nimiyhdistelmät ovat pennun vanhempien nimien innoittamia.

Yhteiskunnan tapahtumat ja mediassa näkyvillä olevat henkilöt ja ilmiöt vaikuttivat selvästi molempien vuosien nimiehdotuksiin. Sauli Niinistön innoittama *Sauli* oli suosittu nimi molempina vuosina, mutta erityisesti vuonna 2012, juuri presidentinvaalien jälkeen, jolloin nimeä ehdotettiin 128 kertaa. Vuonna 2017 nimeä ehdotettiin 33 kertaa. Itsenäisyyden juhlavuosi näkyi erittäin vahvasti vuoden 2017 ehdotuksissa. Yhteiskunnassa ja mediassa esillä olleet tapahtumat näkyvät muutenkin kuin henkilöesikuvien niminä. Esimerkiksi vuoden 2017 voittajanimi *Sisu* voidaan nähdä itsenäisyyden juhluvuoden innoittamana nimenä, joka yhdistyy suomalaiseen käsitteeseen ja ominaisuuteen.

Ranuan ja Ranuan eläinpuiston motivoimat nimet ovat erikoinen kategoria. Esimerkiksi lemmikkieläinten nimenannossa ei ole yleistä korostaa lemmikin asuinpaikkaa. Eläintarhan eläinten nimeämisperusteita ei ole Suomessa tutkittu, joten on vaikeaa sanoa, onko eläinten nimeäminen eläintarhan nimen tai sen sijainnin mukaan tavallista. Braverman (2012) ei tuo esille tällaista nimeämistapaa amerikkalaisten eläintarhojen eläinten kohdalla. Paikannimen sisältyminen nimeen on kuitenkin yleistä kaupallisissa nimissä, erityisesti yritysnimissä. Yritysnimien yksilöivinä nimienä käytetään usein tekosanoja, joissa voidaan käyttää paikkakuntaan tai maahan viittaavien sanojen kirjaimia ja tavuja. (Sjöblom 2006: 137.) Esimerkiksi *Ranzo-*

ja *Zoran*-nimissä näkyy siis kaupallisten nimien malli. Myös se, että näissä nimissä on käytetty osaa englannin kielen sanasta *zoo*, kertoo kaupallisten nimien vaikutuksesta. Kokonaan tai osittain englanninkieliset nimet ovat hyvin tavallisia suomalaisessa yritysnimistössä. (Sjöblom 2006: 118–129.)

Ranuan jääkarhupentujen nimiehdotuksista voidaan nähdä siis yhtäläisyyksiä sekä muiden eläintarhaeläinten, lemmikkieläinten, henkilöiden että yritysten ja tuotteiden nimeämiseen. Jääkarhu nähdään toisaalta persoonallisena yksilönä, joka halutaan inhimillistää nimenannon kautta, mutta toisaalta myös kaupallisena tuotteena ja Ranuan eläinpuiston edustajana. Jääkarhupennulle sopivina pidetään henkilönnimiä, sen ominaisuuden tai luonnossa elävien lajitoverien elinympäristön motivoimia nimiä, merkkihenkilöiden mukaan annettuja, sen vanhempien mukaan annettuja tai niihin liittyviä nimiä, eläinpuiston tai paikkakunnan innoittamia nimiä sekä yhteiskunnan suurien tapahtumien innoittamia nimiä.

Vaikka molempien vuosien kilpailujen ehdotuksissa on paljon samaa, voittajanimet *Ranzo* (2012) ja *Sisu* (2017) ovat keskenään hyvin erilaisia. *Ranzo* on yhdistelmäsana, joka viittaa Ranuan eläinpuistoon. *Sisu* on puolestaan henkilönnimi, jolla viitataan samalla sekä pennun luonteeseen, sen sukupuoleen että Suomi 100 -juhla-vuoteen. *Ranzo* ei ole henkilönnimi eikä siis myöskään miehennimi, tosin *o*-loppuisena se mieltyy maskuliiniseksi. *O*-loppuiset nimet ovat erityisesti monissa Euroopan kielessä miehennimiä, ja myös Suomessa on huomattavasti enemmän *o*-loppuisia miehen- kuin naisennimiä (Kiviniemi 2006: 116). Yhteistä näille kahdelle nimelle on siis oikeastaan vain maskuliinisuus.

Eroja näiden kahden voittajanimen välillä voi selittää se, että ensimmäisessä nimikilpailussa lopullisen päätöksen teki eläinpuiston toimitusjohtaja ja toisessa eläintenhoitajat. Toimitusjohtajan valitsema *Ranzo*-nimi tuo varmasti näkyvyyttä Ranuan eläinpuistolle. *Ranzo* ei enää asu Ranualla, vaan se siirrettiin Wienin eläintarhaan vuonna 2014, mutta edelleen nimi muistuttaa jääkarhun synnyintarhasta. Nimen *Sisu* valitsivat puolestaan eläintenhoitajat, ja he perustelivat valintaa sillä, että nimi kuvaa pennun luonnetta. Tämä nimi korostaa enemmän ihmisen ja eläimen emotionaalista suhdetta.

Ranuan eläinpuiston vuoden 2017 jääkarhun nimikilpailun tiedotteessa sanotaan: “Ranuan eläinpuistossa kaikilla eläimillä on nimi. Nimen antaminen on tärkeää, sillä helposti muistettava nimi auttaa eläintenhoitajia vaihtamaan kuulumisia eläinten voinnista.” (<http://ranua-zoo.sivuviidakko.fi/>.) Tämä on varmasti yksi syy nimenan-

toon, mutta yleisön osallistaminen siihen kielii myös muista syistä. Syyt ovat niitä, joita voittajanimistä on luettavissa ja joita myös Braverman (2012) esittelee: näkyyvyyden ja kävijämäärien lisääminen, raha sekä emotionaalisen suhteen muodostaminen yleisön ja eläimen välille. Nämä kaikki syyt myös limittyvät keskenään. (Braverman 2012: 95–99.)

5 Stadin ammattiopiston nimikilpailu

Tässä luvussa tarkastelen Helsingissä vuonna 2013 aloittaneen uuden ammatillisen oppilaitoksen nimikilpailua. Kilpailu järjestettiin vuonna 2012 ja oppilaitoksen nimeksi valittiin *Stadin ammattiopisto*. Valitsin kilpailun tarkasteluuni siksi, että oppilaitosten nimet ovat herättäneet paljon keskustelua viime vuosina, ja oppilaitokset ovat hyvin yleinen nimikilpailujen kohde (ks. luku 3). Aineistonani minulla ovat kaikki nimikilpailun ehdotukset perusteluineen, nimiraadin pöytäkirja sekä opetuslautakunnan suomenkielisen jaoston päätös oppilaitoksen nimestä. Lisäksi tarkastelen kolmen lakkautetun oppilaitoksen, Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen, Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen ja Helsingin palvelualojen oppilaitoksen, antamia lausuntoja nimistä. Näiden lakkautettujen oppilaitosten opetus koottiin uuteen oppilaitokseen, minkä vuoksi niiden johtokunnilta ja oppilaskunnilta pyydettiin lausuntoja nimistä.

Tarkastelen nimikilpailun ehdotuksia ja niiden perusteluja kansanonomastiikan näkökulmasta eli tutkin sitä, millaisia käsityksiä tavallisilla kielenkäyttäjillä on oppilaitosten nimistä. Vertailen ehdotuksia ja perusteluissa näkyviä käsityksiä kilpailun raadissa mukana olleen nimistönhuollon asiantuntijan, Sirkka Paikkalan, esille tuomiin huomioihin sekä suomen kielen lautakunnan antamiin suosituksiin oppilaitosten nimistä. Tutkin siis, miten ei-kielitieteilijöiden näkemykset hyvistä oppilaitosten nimistä eroavat kielen asiantuntijan näkemyksistä ja suomen kielen huollon asiantuntijaelimen antamista suosituksista.

Luvussa 5.1 käsittelen yleisesti oppilaitosten nimiä ja niihin liittyviä suosituksia ja ohjeita. Tarkastelen myös oppilaitosten nimissä esiintyviä trendejä. Luvussa 5.2 kerron Stadin ammattiopiston nimikilpailun kulusta ja nimenvallinnan prosessista. Luvussa 5.3 käsittelen kilpailuun tulleita nimiehdotuksia ja luvussa 5.4 niiden perusteluja, ja näissä luvuissa myös vertailen ehdotuksia ja perusteluja

oppilaitosten nimistä annettuihin ohjeisiin ja suosituksiin. Lopuksi kokoon luvussa 5.5 kielenkäyttäjien näkemyksiä oppilaitosten nimistä.

5.1 Oppilaitosten nimet ja niihin liittyvät suositukset

Stadin ammattiopiston nimikilpailun raadissa oli mukana asiantuntijajäsenenä nimistönhuollon erikoisasiantuntija Sirkka Paikkala Kotimaisten kielten kesuksesta. Paikkala toi kokouksessa esille seuraavat asiat:

1. Nimestä tulee käydä ilmi palvelu, jota tuotetaan, ja nimeä muodostettaessa tulee ottaa huomioon kielilain ja hallintolain vaatimukset.
2. Nimeä tulee pystyä taivuttamaan vaivatta.
3. Nimessä käytetään yleensä isoja kirjaimia vain nimen alussa, eikä siinä saisi olla numeroita.
4. Nimen tulisi olla helppo muistaa, kirjoittaa ja lausua.
5. Nimeä muodostettaessa tulee ottaa huomioon, että nimimuodit muuttuvat. Esim. *-ia*-loppuiset nimet ovat menossa pois muodista. *-ia*-loppuiset nimet ovat myös turhan samankaltaisia keskenään ja palvelua voi olla vaikea tunnistaa nimestä.
6. Slanginimet ovat epävirallisia, ja virallisena nimenä slanginimi voi kuulostaa keinotekoiselta.

(Ammatillisen oppilaitoksen nimiraadin pöytäkirja 2012.)

Näissä linjauksissa on paljon yhtäläisyyttä Suomen kielen lautakunnan (2004) oppilaitosten nimien muodostamiseen ja oikeinkirjoitukseen liittyvien suositusten kanssa. Suosituksissa todetaan, että nimissä tulisi noudattaa yleisiä suomen kielen oikeinkirjoitussääntöjä. Oppilaitosten nimien ei myöskään tulisi olla sellaisia, että ne sisältävät ainoastaan kirjainlyhenteen. Kirjainlyhenteen sisältävissä nimissä tulisi olla siis selventävä perusosa, esimerkiksi *UKK-instituutti*. Suosituksessa mainitaan myös *Stadia* ja *Laurea* -tyyppiset nimet, ja todetaan, että nekin kaipaisivat selventävää perusosaa, joka ilmaisisi oppilaitoksen koulutustason tai luonteen. Esimerkiksi *ammattioppilaitos*, *ammattikorkeakoulu* ja *opisto* ovat käyttökelpoisia perusosia. (Suomen kielen lautakunta 2004.)

Suosituksessa todetaan myös, että oppilaitosten nimien ensimmäisenä jäsenenä olevaa paikannimeä tulisi taivuttaa genetiivimuodossa silloin, kun se ilmaisee

oppilaitoksen sijaintia: esimerkiksi *Oriveden opisto*, *Heinolan instituutti*. Oppilaitoksen nimessä esiintyvä henkilönimi voi olla genetiivissä tai nominatiivissa: *Paasikivi-opisto*, *Niilo Mäen instituutti*. Jos nimessä on enemmän kuin yksi sana, vain ensimmäinen sana alkaa isolla alkukirjaimella, muut pienellä, jos ne eivät ole itsessään erisnimiä: *Turun kristillinen opisto*, *Lahden ammattikorkeakoulu*. Suosituksessa mainitaan ajan ilmiönä oppilaitosten organisaatioiden muuttuminen sekä yhdistyminen ja verkostoituminen, mihin liittyvät uutta imagoa luovat nimet ja logot sekä lyhenteet. Logot ja lyhenteet ovat niminä epäkäytännöllisiä, ja niiden taivuttaminen on usein ongelmallista. Siksi nimissä tulisi ottaa huomioon suomen kielen normaalit kirjoitustavat. (Suomen kielen lautakunta 2004.)

Kielitoimiston ohjepankkiin on koottu Suomen kielen lautakunnan suosituksen pohjalta ohjeet oppilaitosten nimeämiselle. Ohjeistuksessa todetaan, että yhdistyvien oppilaitosten nimeksi ei välttämättä ole mielekkäintä muodostaa aivan uutta nimeä, vaan olisi syytä pohtia, sopisiko jokin olemassa olevista nimistä uuden oppilaitoksen nimeksi. Lisäksi hyvässä oppilaitoksen nimessä tulee esille oppilaitoksen sijainti, koulutusaste tai se, mitä siellä voi opiskella. (Kielitoimiston ohjepankki.)

Ulla Onkamo (2015) kirjoittaa artikkelissaan oppilaitosten keinotekoisista nimistä ja niiden ongelmista. Nimissä käytetään usein paikantavan nimen ja/tai oppilaitoksen lajia ilmaisevan nimenosan rinnalla keinotekoista oheisnimeä tai lyhennettä: *Tampereen seudun ammattiopisto Tredu*, *Ammattiopisto Lappia*. *Oheisnimellä* tarkoitetaan lyhenteen kaltaista virallisen nimen kanssa käytettävää nimeä, joka on muodostettu jollain muulla tavalla kuin virallisen suomenkielisen nimen pohjalta (ks. esim. Broms 2017.) Oheisnimeä voidaan käyttää oppilaitokseen viittaavan perusosan kanssa, ja se voi olla keinotekoinen muodoste tai yleissana.

Kaikissa nimissä ei ole oppilaitokseen viittaavaa sanaa lainkaan, vaan nimenä on pelkkä keinotekoinen sana tai muodoste, kuten *Hyria* tai *WinNova*. Aineksina tällaisissa nimissä käytetään usein erikielisten sanojen osia ja oppilaitoksen sijaintipaikkakunnan alkukirjaimia. Onkamo (2015) käsittelee artikkelissaan myös yllä mainittuja *ia*-loppuisia nimiä sekä *edu*-loppuisia nimiä keinotekkoisten nimien tyyppeinä. Hän myös pohtii syitä tällaisten nimien suosiolle. Englannin kielen ja sekakielisyyden suosiminen nimissä voi hänen mukaansa kertoa siitä, että sellaisia nimiä pidetään myyvinä ja kansainvälisinä. Yritysnimiä muistuttavat nimet voivat olla myös houkuttelevampia sijoituskohteita kuin perinteiset oppilaitosten nimet.

Onkamo tuo kuitenkin vahvasti esille sen, että julkisten palveluiden tulisi erottua yrityksistä, mitä esimerkiksi *ia*-loppuiset nimet eivät tee. (Onkamo 2015.)

Myyvien ja kansainvälisten nimien antaminen on alkanut näkyä myös lukioiden nimissä. Onkamo (2015) mainitsee kirjoituksessaan Kuopion taidelukio LUMITin, jonka nimi valittiin nimikilpailussa. Raati perusteli nimeä muun muassa markkinoinnin ja vetovoiman kannalta hyvänä sekä tulevaisuuteen suuntautuvana nimenä (Niiranen 2015). Anu-Mari Hämäläinen (2015) on tutkinut pro gradu -työssään Itäkeskuksen lukion nimikilpailua. Lukio vaihtoi nimensä *Helsingin kielilukioksi* nimikilpailussa. Hämäläinen tarkastelee nimenvaihdon prosessia ja lukiolaisten näkemyksiä lukion nimestä. Suuri osa lukiolaisista piti nimenvaihtoa tärkeänä Itäkeskuksen lukion nimeen liittyvien ennakkoluulojen tähden. Itä ja Itä-Helsinki liitetään mielikuvissa usein huonomaineiseen alueeseen ja laitapuolen kulkijoihin. Nimeä *Helsingin kielilukio* pidettiin puoleensavetävämpänä kuin *Itäkeskuksen lukiota*. Nimellä myös vahvistettiin lukion profiilia kielipainotteisena lukiona. Suuri osa opiskelijoista kannatti uutta nimeä muun muassa siksi, että sen ajateltiin houkuttelevan lukioon entistä lahjakkaampia opiskelijoita. (Hämäläinen 2015.) Myös *Helsingin kielilukio* -nimen tapauksessa on kyse tietynlaisesta markkinoinnista ja vetovoimasta, kuten monissa ammattikoulujen ja ammattikorkeakoulujen uusissa nimissä.

5.2 Kilpailun kulku

Helsingin kaupunginvaltuusto lakkautti vuonna 2012 Helsingin palvelualojen oppilaitoksen eli Helpan, Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen eli Hesoten ja Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen, Heltechin. Näiden tilalle kaupunginvaltuusto perusti uuden ammatillisen oppilaitoksen ja aikuisoppilaitoksen, johon koottiin kaupungin järjestämä opetussuunnitelmaperusteinen ammatillinen peruskoulutus. Uusi oppilaitos aloitti toimintansa tammikuussa 2013. Helsingin opetusvirasto järjesti oppilaitoksen nimestä nimikilpailun, johon sai lähettää ehdotuksia aikavälillä 8.–21.10.2012 opetusviraston verkkosivuilla. Kilpailuun tuli yhteensä 642 vastausta, ja niistä erilaisia ehdotuksia oli noin 400. Näistä raati valitsi jatkokeskusteluun 18 ehdotusta, joista äänestettiin jatkoon kuusi nimeä: *Helsingin ammattioppilaitos Hela*, *Helsingin ammattioppilaitos Helami*, *Helsingin ammattioppilaitos Helvi*, *Helsingin ammattioppilaitos Stadia*, *Helsinki-opisto* ja *Stadin ammattiopisto*. Raadin

puheenjohtajana toimi silloinen apulaiskaupunginjohtaja Ritva Viljanen, ja muita jäseniä olivat ammatillisten oppilaitosten edustajat Daina Heinonen ja Juha Hätinen, ammattiosaamisen toimikuntaa edustava Marketta Kupiainen, opetusviraston edustajat Liisa Pohjolainen ja Liisa Suoninen sekä Sirkka Paikkala, joka toimi raadin nimistöasiantuntijajäsenenä. (Opetuslautakunta 2013.) Olen käsitellyt Paikkalan esittämiä nimenvalkintaan liittyviä huomioita luvussa 5.1.

Raadin valitsemat ehdotukset lähetettiin Helpan, Hesoten ja Heltechin johtokunnille ja oppilaskunnille kommentoitaviksi, ja ne olivat esillä myös Next Gate -koulutusmessuilla Helsingissä marraskuussa 2012. Johtokunnilla ja oppilaskunnilla oli erilaisia näkemyksiä nimiehdotuksista, mutta niissä eniten suosiota saivat *Stadin ammattiopisto* ja *Helsingin ammattioppilaitos Stadia*. Next Gate -messujen yleisö, 8.–10.-luokkalaiset peruskoululaiset, saivat äänestää nimiehdotuksista messujen aikana, ja eniten ääniä sai nimiehdotus *Helsingin ammattioppilaitos Stadia*. *Stadin ammattiopisto* oli toiseksi suosituin ja *Helsingin ammattioppilaitos Hela* kolmanneksi suosituin. (Opetuslautakunta 2013.)

Kaikissa kuudessa jatkokäsittelyyn valitussa nimessä on oppilaitoksen lajia kuvaava sana perusosana, vaikka alkuperäisissä nimiehdotuksissa näitä ei välttämättä ole ollut. Esimerkiksi keinoitekoiseen muodosteeseen *Helami* on lisätty aines *Helsingin ammattioppilaitos*, eli raati muokkasi nimen suositusten mukaiseksi. Nimestä neljä on juuri tätä muotoa, eli niissä on genetiivimuotoinen nimi *Helsinki*, oppilaitoksen lajia kuvaava sana *ammattioppilaitos* sekä lyhenne tai oheisnimi. *Helsinki-opistossa Helsinki* toimii määriteosana ja siihen on yhdistetty yhdysmerkillä perusosa *opisto*. Kilpailun voittajanimi, *Stadin ammattiopisto*, on siinä mielessä perinteinen oppilaitoksen nimi, että siinä on määriteosana genetiivimuotoinen paikannimi ja perusosana oppilaitoksen lajia kuvaava sana. Määriteosa on kuitenkin slanginimi, mikä ei ole tavallista. Helsingissä on *Stadin ammattiopiston* lisäksi yksi oppilaitos, jonka nimeen sisältyy slanginimi: Hertsiikan ala-aste, joka sai nimensä nimikilpailussa. Kyseistä nimeä ja sen valintaprosessia on tutkinut Numminen (2016) pro graduksaan.

Kolme lakkautettua oppilaitosta, jotka yhdistettiin uuteen oppilaitokseen, antoivat omat lausuntonsa kuudesta jatkoon päässeestä nimestä. Helsingin palvelualojen oppilaitoksen johtokunta piti *Stadin ammattiopisto* -nimeä parhaana vaihtoehtona ja perusteli sitä nuorten suuhun sopivana ja rohkeana valintana. Johtokunnan lausunnossa todetaan, että *ammattioppilaitos*-perusosan sisältävät nimet

ovat vanhanaikaisia *laitos*-loppuisuuden vuoksi. *Helsinki-opisto* puolestaan ei johtokunnan mukaan kuvaa ammatillista oppilaitosta. *Stadia*-nimeä ei pidetty sopivana siksi, että se on ollut aiemmin ammattikorkeakoulun nimenä. (Helpa 2012.) Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen johtokunta puolestaan kannatti *Helsingin ammattioppilaitos Stadiaa*, sillä sen ajateltiin erottuvan entisestä ammattikorkeakoulusta uuden imagon ja kirjoitusasun avulla (Hesote 2012). Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen johtokunta ei pitänyt yhtään nimistä hyvänä, vaan se ehdotti nimeksi pelkkää *Helsingin ammattioppilaitosta* (Heltech 2012).

Opetusvirasto valmisti oman esityksensä saamiensa lausuntojen ja kannanottojen perusteella ja esitti nimeksi *Stadin ammattiopistoa*. Nimeä perusteltiin napakaksi ja uuden oppilaitoksen toimintaa kuvaavaksi. Sitä pidettiin myös helposti muistettavana ja taivutettavana. Oppilaitoksen yhteydessä toimivan aikuisoppilaitoksen nimeksi opetusvirasto esitti *Stadin aikuisopistoa*. Nimiraadin jäsenet kannattivat yksimielisesti näitä nimiehdotuksia. Lopullisen päätöksen oppilaitoksen nimestä teki Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto, ja nimiksi valittiin *Stadin ammattiopisto* ja *Stadin aikuisopisto*. (Opetuslautakunta 2013.) Voittajanimet sisältävät slanginimen *Stadi*, vaikka Paikkalan esittelemissä suosituksissa mainitaan, että slanginimet voivat olla virallisina niminä keinotekoisen kuuloisia.

5.3 Nimiehdotukset

Kilpailuun tuli yhteensä 642 vastausta, joista erilaisia ehdotuksia on reilu 400. Aineiston rajaamiseksi käsittelem sellaisia nimiä, joita ehdotettiin vähintään kolme kertaa. Tällaisia nimiä on 38. Olen tulkinut samaksi nimeksi yhden nimen eri kirjoitusasut, eli esimerkiksi *Heloppi*, *HELOPPI* ja *HelOppi* ovat luokittelussani sama nimi. Liitteessä 3 näkyvät kaikki vähintään kolme kertaa ehdotetut nimet ja niiden määrät.

Olen jakanut nimiehdotukset kolmeen kategoriaan:

1. Keinotekoiset muodosteet ja lyhenteet
2. Sijainnin ilmaiseva sana + oppilaitoksen lajia ilmaiseva sana
3. Muut nimet

Selvästi suosituin nimityyppi ovat keinotekoiset muodosteet ja lyhennimenimet, joita on 22. Keinotekoisella muodosteella tarkoitan sellaista sanaa, joka ei ole selvästi mitään kieltä, mutta johon on mahdollisesti otettu aineksia erikielisistä sanoista.

Esimerkiksi *Heledu*-nimi on muodostettu nimestä *Helsinki* ja englannin kielen sanasta *education*. *Edu* on tunnettu lyhenne myös eri oppilaitosten sähköpostiosoitteissa. Lyhennennimellä tarkoitan puolestaan sellaista kirjain-lyhennettä, joka on selvästi muodostettu joidenkin suomenkielisten sanojen alkukirjaimista tai tavuista. Esimerkiksi *HAOL* ja *HELAO* ovat molemmat lyhenteitä nimestä *Helsinki* ja sanasta *ammattioppilaitos*.

Keinotekoisiksi muodosteiksi ja lyhennennimiksi olen luokitellut seuraavat nimet:

Hamis / HAMIS / HAmis

HAOL

Hedu / HEDU

Hehehe / HeHeHe / HE-HE-HE

Hela / HELA / HeIA

Helam / HELAM / HelAm

Helami / HELAMI

Helamia, Helmia

HelAmis / Helamis / HELAMIS

Helamo / HelAmo / HELAMO / HelAmO

Helao / HELAO

Heledu / HelEdu / HELEDU

Heloppi / HELOPPI / HelOppi

HelPro / HeIPRO / Helpro / HELPRO

Helsotek / HELSOTEK

Hemmo / HeMMo

HESA / Hesa / HesA

Hesamis / HesAmis

Oppia / OPPIA

Profia

Stadia / STADIA

Stamis / STAMIS

Nämä kaikki nimiehdotukset ovat pelkän lyhenteen tai keinotekoisien muodosten sisältäviä nimiä, eli Suomen kielen lautakunnan (2004) suositusten vastaisia nimiä. Niihin ei sisälly oppilaitoksen sijaintia tai lajia ilmaisevaa kokonaista

sanaa, vaikka suurin osa niistä onkin lyhenteitä nimestä *Helsinki* ja sanasta *ammattioppilaitos*. Lähes kaikki tämän kategorian nimet alkavat kirjainyhdistelmällä *He* viitaten *Helsinkiin*. Kaksi nimeä alkaa kirjainyhdistelmällä *Sta*, joka viittaa *Stadiin*. Neljässä nimessä esiintyy slangimuotoinen ammattioppilaitosta tarkoittava sana *amis*. Nimistä viisi on sekä Paikkalan että Onkamon (2015) kritisoiduista *ia-*loppuisia nimiä: *Helamia*, *Helmia*, *Oppia* / *OPPIA*, *Profia* ja *Stadia* / *STADIA*.

Tämän kategorian ehdotuksista *Helami* ja *Stadia* valittiin raadin jatkokäsittelyyn muodoissa *Helsingin ammattioppilaitos Helami* ja *Helsingin ammattioppilaitos Stadia*. Raati siis muokkasi ehdotukset suositusten mukaisiksi, sijainnin ja oppilaitoksen lajin sisältäviksi nimiksi.

Seuraavaksi suosituin nimityyppi ovat sijainnin ilmaisevan sanan ja oppilaitoksen lajia ilmaisevan sanan sisältävät nimet. Näitä nimiä on 9, ja ne ovat:

Helsingin ammatillinen oppilaitos

Helsingin ammattikoulu / *Helsingin Ammattikoulu*

Helsingin ammattioppilaitos / *Helsingin Ammattioppilaitos*

Helsingin ammattiopisto / *Helsingin Ammattiopisto*

Hesan amis

Stadiamis / *StadiAmis* / *STADIAMIS*

Stadin ammattikoulu

Stadin ammattiopisto / *Stadin Ammattiopisto*

Stadin amis / *Stadin Amis*

Näistä Sirkka Paikkalan ja Suomen kielen lautakunnan (2004) suosituksia noudattavia nimiä ovat *Helsingin ammatillinen oppilaitos*, *Helsingin ammattikoulu*, *Helsingin ammattioppilaitos* ja *Helsingin ammattiopisto* näissä kirjoitusasuissa. Nimet ovat yleiskielisiä ja sisältävät genetiivimuotoisen oppilaitoksen sijaintia ilmaisevan nimen sekä oppilaitoksen lajia ilmaisevan perusosan. Loput viisi nimeä ovat joko osittain tai kokonaan slangia. Paikkalan mukaan slanginimet eivät sovi virallisiksi nimiksi, ja ne voivat kuulostaa keinotekoisilta. Tästä huolimatta kilpailun voitti slanginimen sisältävä nimi.

Muita nimiä on neljä, ja ne ovat *AMIS* / *Amis*, *Helium*, *HELMA* / *Helma* ja *Helmi* / *HELMI*. *Amis* on ammattioppilaitosta tarkoittava slangisana. *Helium*, *Helma* ja *Helmi* sisältävät kaikki Helsinkiin viittaavat *Hel*-alun. En ole kuitenkaan

luokitellut niitä lyhennanimiksi, sillä ne ovat semanttisesti läpinäkyviä nimiä. Nimiä on myös perusteltu niiden merkityksen mukaan:

- 1) *Helium*: ”Viittaa Helsinkiin ja nosteeseen.”
- 2) *Helma*: ”Useita oppilaitoksia kokoava. Metonymisesti ajatellen Helma sopii hyvin ainakin hoitoalalle (helmassa = hoivassa, suojassa), tekstiili-, matkailu- ja tekniikan alalle (luonnon helmaan, helmapelti, männän helma).”
- 3) *Helmi*: ”Itämeren alueen ammattikoulutuksen helmi.”

Nämäkin ehdotukset ovat nimisuositusten vastaisia, sillä ne eivät sisällä oppilaitokseen viittaavaa perusosaa.

Kilpailun ehdotuksissa esiintyviä nimimalleja voi selittää kaupallisista nimistä opittu malli. Yritysnimissä on tavallista, että yksilöivänä nimenosana on jokin tekosana eli seipitetty merkityksetön sana (esim. *Lagotto* tai *Kultours*) tai leksikaalista merkitystä kantava ilmaus (*Takomo*, *Valonvoima*). Myös lyhenteiden käyttö on yritysnimissä hyvin tavallista (*V.O.P. Palvelu*, *Suomen varainhankina SVH Oy*). Yleensä virallinen yritysnimi sisältää useita nimenosia, kuten yritysmuotoa tai toimialaa ilmaisevan osan, mutta usein juuri yksilöivä nimenosa hahmotetaan nimeksi: *Café Muusa*, *Aurator Rahastoyhtiö Oy*, *Sinisiipi Oy*. (Sjöblom 2006: 174–175.) Kilpailun nimiehdotuksissa keinotekoisia muodosteita, lyhenteitä ja leksikaalista merkitystä kantavia sanoja on käytetty pääasiassa tällä tavoin yksinään, ilman selventävää nimenosaa.

Yritysnimiä muodostetaan usein myös yhdistelemällä eri sanoista tai nimistä otettuja osia, kuten yrityksen toimialaan, omistajaan tai paikkakuntaan viittaavien sanojen kirjaimia ja tavuja mukakielisiksi ilmauksiksi. Esimerkiksi *Finland*-nimestä otettua tavua *fin* käytetään paljon yritysnimien osana. (Sjöblom 2006: 137.) Tämäntapaisia nimiä ovat *Hel-* ja *Sta-*kirjainyhdistelmiä ja ammattiin tai opiskeluun viittaavien sanojen osia yhdistelevät muodosteet.

Myös slangisanat ja -nimet ovat yleisiä kaupallisessa nimistössä, ja esimerkiksi nimet *Hesa* ja *Stadi* esiintyvät kymmenissä helsinkiläisten yritysten nimissä (Ainiala 2014). Slanginimiä ja -sanoja sisältävissä nimiehdotuksissakin on nähtävissä kaupallisista nimistä opittu malli.

Marja Viljamaa-Laakso (1999) toteaa Kielikellossa ilmestyneessä artikkelissaan, että markkinakehitys muuttaa elämistämme ja samalla myös nimistöämme.

Viljamaa-Laakso kirjoittaa yritysnimistä ja paikannimistä, ja toteaa, että kaupunkirakentamisessa eletään markkinavoimien ja konsulttien aikaa ja että yritykset näkyvät kaupunkinimistössämme todella vahvasti. Joskus yritykset haluavat jopa vaihtaa paikannimiä ja raivata vanhat, perinnäiset paikannimet uusien, myyvien nimien tieltä. Myös kunnat haluavat myyviä ja positiivisia mielikuvia herättäviä osoitenimiä, eivätkä perinteisiä nimielementtejä sisältävät nimet välttämättä kelpaa. (Viljamaa-Laakso 1999.) Tämä ilmiö näkyy myös oppilaitosten nimissä ja Stadin ammattiopiston nimikilpailun ehdotuksissa. Perinteisiä oppilaitosten nimiä ei usein pidetä yhtä myyvinä ja trendikkäinä kuin yritysnimien kaltaisia ja kansainvälisiä nimiä, mikä selittää keinokekoisten nimien ja lyhennemien suurta suosiota nimi-ehdotuksissa.

5.4 Nimiehdotusten perustelut

Nimikilpailussa osallistujia pyydettiin perustelemaan ehdotuksensa. Kaikki eivät kuitenkaan tehneet näin: nimiehdotuksia tuli yli 600, mutta perusteluja vain 420. Lisäksi yksi henkilö on voinut antaa useamman kuin yhden perustelun ehdottamalleen nimelle. Esimerkiksi seuraavassa perustelutekstissä (esimerkki 4) on jopa viisi eri perustetta: Helsingin ja kaupungin näkyminen nimessä, hauskuus, helposti muistettavuus, "retrous" ja se, että nimi on etunimenä harvinainen.

- 4) "*Helka*: Koska nimi on suomalainen ja pitää sisällään sekä Helsinki että kaupunki -nimet. Lisäksi nimi on hauska ja helposti muistettava, ja sopivan retro, että kestää aikaa. Etunimenä sopivan harvinainen, jotta toimii koulun nimenä."

Ylivoimaisesti eniten käytetty perustelu nimiehdotuksissa on se, että nimessä tuodaan esille oppilaitoksen sijainti sekä jollain tavalla sana *oppilaitos*, *oppiminen* tai *ammatti*. Tällaisia perusteluja on aineistossa 132. Esimerkkejä:

- 5) *Helamia*: "Yhdistyvät paikkakunta ja ammatillinen."
- 6) *Heledu*: "Heledu kertoo Helsingistä (hel) ja koulutuksesta edu (education).
- -"
- 7) *Helsingin ammattiopisto*: "Nimi on selkeä: se kertoo oppilaitoksen sijaintipaikkakunnan sen, että se on toisen asteen ammatillinen oppilaitos. -
-."

Suurin osa kilpailuun osallistujista pitää tärkeänä, että oppilaitoksen nimessä tulee esille sen sijainti. Nimiehdotuksia tarkastelemalla voi kuitenkin huomata, että se, miten sijainti tuodaan nimessä esille, vaihtelee hyvin paljon. Nimiehdotuksessa ei siis välttämättä ole nimeä *Helsinki*, vaan vain ensimmäiset kirjaimet *He* tai *Hel*. Kuten luvussa 6.3 totesin, suosituin nimityyppi ovatkin lyhennennimet ja keinotekoiset muodosteet, ja tällaiset paikkakunnan nimestä otettuja aineksia sisältävät nimet ovat saaneet mallinsa kaupallisista nimistä.

Toiseksi yleisin perustelu nimiehdotukselle oli se, että nimi kuvaa kohdetta. Tällaisia perusteluja on aineistossa 67. Esimerkkejä:

- 8) *Helmi*: "Koska näistä ammattikouluista valmistuu "helmiä", ja koska koulutus on "helmeä"."
- 9) *HelPro*: "Nimiehdotuksella kuvataan ammatillista otetta ja samalla ammattiin valmistautumista. --"
- 10) *HELSKILLS*: "Nimi on nuorekas, eri taitoja kuvaava ja kansainvälisestikin tarttuva. Skills (engl.) tarkoittaa juuri niitä monia erilaisia (käden)taitoja, joita uudessa uljaassa oppilaitoksessa opiskellaan ja joita työelämässä tarvitaan."

Se, että nimi kuvaa kohdetta, viittaa useimmissa perusteluissa siihen, että nimessä on jokin ammattiin, opiskeluun tai taitoihin liittyvä sana. Joukossa on kuitenkin myös monia *Helmi*-nimen kaltaisia nimiä, joilla viitataan esimerkiksi opetuksen hyvään laatuun kielikuvan avulla.

Uusi oppilaitos yhdisti kolmen eri alan oppilaitokset. Kolmanneksi suosituin perustelu nimiehdotuksissa olikin se, että nimi viittaa oppilaitosten yhdistymiseen ja monialaisuuteen. Näitä perusteluja on 53. Esimerkkejä:

- 11) *Helspatec*: "Yhdistelty kolme entistä nimeä."
- 12) *Heltrea*: "Kolme (tre) ammatillista oppilaitosta yhdistyy."
- 13) *Helsingin monialainen oppilaitos*: "Nimessä tulisi esille se, että uudessa monen alan yhteisessä oppilaitoksessa on monta eri alaa "saman katon alla" eli oppilaitos on monialainen."

Yksi yleinen perustelu nimiehdotuksille oli se, että nimi on lyhyt ja ytimekäs. Tällaisia perusteluja on aineistossa 22. Esimerkkejä:

14) *Hela*: ”Lyhyt ja ytimekäs.”

15) *Helma*: ”Lyhyt, ei sot-ter-ins-yst-vast-läh-puh -hirviötä.”

16) *Hemmo*: ”- - lyhyt ja helppo muistaa!”

Muita perusteluja esiintyi alle 20 kertaa. Karkeasti jaoteltuna perustelut liittyivät joko itse nimiin (niiden kieleen tai esteettisyyteen) tai vaihtoehtoisesti nimien käytettävyyteen:

1. Kieleen liittyvät perustelut:
 - suomalaisuus ja suomenkielisyys
 - kansainvälisyys
 - slangisanan sisältyminen nimeen
 - kaksikielisyys
2. Esteettisyyteen tai sävyyn liittyvät perustelut:
 - trendikkyys ja nuorekkuus
 - perinteisyys
 - sävy
 - hauskuus ja nasevuus
 - kauneus
3. Käytettävyyteen liittyvät perustelut:
 - helppokäyttöisyys
 - selkeys ja ymmärrettävyys
 - muistettavuus
 - oppilaitoksen sijainti
 - muut oppilaitosten nimet
 - uniikkisuus
 - vanhan nimen uudelleenkäyttö
 - sopivuus nettiosoitteeksi
 - sopivuus brändiksi

Jaon nimiin ja nimien käyttöön kansanonomastisessa yhteydessä on tehnyt myös Ainiala (2016). Ainiala on tutkinut kielenkäyttäjien asenteita Helsingin kadunnimiä kohtaan. Nimiin ja nimielementteihin liittyviä näkemyksiä voivat olla muun muassa nimien kokeminen kauniina tai rumina tai vaikkapa alueen muihin nimiin sopivina. Nimien käyttöön liittyviä näkemyksiä ovat puolestaan esimerkiksi se, että nimen avulla tunnistetaan, millä alueella kohde sijaitsee ja se, että nimi sekoittuu helposti muihin samantapaisiin nimiin. (Ainiala 2016.) Aineistoni perusteluissa itse nimiin liittyviksi näkemyksiksi olen luokitellut nimen kieleen

liittyvät perustelut (esim. halutaan suomenkielinen nimi) sekä esteettisyyteen liittyvät perustelut (esim. halutaan trendikäs tai kaunis nimi). Käytettävyyteen liittyviä perusteluja ovat puolestaan muun muassa helppokäyttöisyys ja oppilaitoksen sijainnin esille tuominen nimessä.

Kilpailuun osallistuneilla on eriäviä mielipiteitä siitä, millainen on hyvä oppilaitoksen nimi. Esimerkiksi suomalaisuutta ja suomenkielisyyttä peräänkuulutti 16 kilpailuun osallistunutta henkilöä, kun taas kansainvälisyyden mainitsi 9 henkilöä. Osa piti tärkeänä trendikyyttä ja nuorekkuutta, toiset taas perinteisyyttä. Yksi silmiinpistävä kahtia jakava asia on nimen suhde muihin oppilaitosten nimiin. 16 henkilöä mainitsee perusteluissaan, että nimen tulisi olla aikaisempien oppilaitosten nimien kaltainen. Osa mainitsee *ia*-loppuiset-nimet, osa puolestaan *Lapin ammattiopisto* -tyyppiset nimet:

17) *Helamia*: ”Hel-alku Helsingistä, am niin kuin ammatilliset oppilaitokset, ia-loppu niin kuin muissakin vastaavissa oppilaitoksissa.”

18) *Helsingin ammattiopisto*: ”Ammattiopisto-nimeä on käytetty Suomessa laajasti niissä toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa, jotka tarjoavat ammatillisten perustutkintojen lisäksi koko toisen asteen ammatillisen koulutuksen kentän. Näitä ovat mm. Tampereen, Lapin ja Etelä-Karjalan ammattiopistot. Helsingin Ammattiopisto olisi nimenä luonteva jatke organisaatiomuutoksen läpikäyneiden koulutuskuntayhtymien ammattiopistojen nimirintamalle.”

19) *Stadia*: ”Nimi, joka rimmaa hyvin Varian, Omnian, Luksia, Hyrian jne. kanssa. Tulee heti käsitys, että on kysessä ammatillinen oppilaitos.”

13 henkilöä puolestaan kirjoittaa perustelussaan, että nimi ei missään nimessä saisi olla oppilaitosten nykyisen nimitrendin mukainen nimi, ja usein näissä perusteluissa on mainittu lisäksi selkeys tai perinteisyys:

20) *Helsingin ammattikoulu*: ”Oppilaitoksella olisi hyvä olla nimi, joka kertoisi, mitä siellä opiskellaan. Tässä uudessa suorkoulussa tämä ei kuitenkaan ole mahdollista kuin hyvin yleisellä tasolla. Vähän hölmöt ja epäinformatiiviset ”hesotet” ja ”variat” tulisi jättää historiallisesti ohitetuksi vaiheeksi ja palata selkeisiin, kuvaileviin nimiin.”

21) *Helsingin ammattiopisto*: ”Kertoo selvästi, mistä kysymys, eikä kikkaile väkisin tehdyillä lyhenteillä tms.”

22) *Helsingin ammattioppilaitos*: ”Perinteet ja perinteiset ammatit kunniaan. Toivottavasti aika on jo ajanut ohi nimihölmöilyjen kuten Heltech, Amiedu, Laurea, Metropolia, businesscollege ym. Englannin kielestä väännetyt nimilyhenteet eivät kerro toiminnan laadusta ja ovat hankalasti taivutettavia.”

Näistä perusteluista ja nimiehdotuksista voi havaita, että *ia*-loppuiset, englanninkieliset ja mukakieliset nimet sekä *Amiedu*-tyyppiset lyhennennimet herättävät huomiota ja jakavat mielipiteitä. Kielenkäyttäjät tunnistavat nämä trendit, ja osa näkee ne jo oppilaitosten nimien mallina ja prototyyppinä. Osa kielenkäyttäjistä puolestaan kokee tällaiset nimet epäkäytännöllisiksi ja epäselviksi ja saattaa pitää niitä jopa ”hienostelemina” tai ”kikkailuna”.

Nimen selkeys ja ymmärrettävyys, muistettavuus sekä helppokäyttöisyys ovat monille kilpailuun osallistuneille oleellisia seikkoja. Nämä asiat mainitaan myös kielen asiantuntijoiden ohjeistuksissa. Kielenkäyttäjien käsitykset siitä, mikä on selkeä tai helposti muistettava nimi, eivät kuitenkaan välttämättä vastaa kielen asiantuntijoiden näkemyksiä. Esimerkiksi nimeä *Helamis* ehdottanut perustelee ehdotustaan näin: ”Selkeä, helppo muistaa, kertoo yksiselitteisesti, mistä kyse (HEL = Helsingin, AMIS = ammattikoulu).” Tosiasiassa *Helamis* ei kuitenkaan ole kovin yksiselitteinen tai selkeä, sillä se on keinotekoinen muodoste eikä sisällä oppilaitokseen viittaavaa perusosaa. *Hedu*-nimeä perusteltiin puolestaan näin: ”H=Helsinki, edu=koulu/opetus. Nimi pitää olla lyhyt mutta helposti ymmärrettävä.” *edu*-loppuisetkin nimet ovat kuitenkin saaneet kritiikkiä asiantuntijoilta, eikä niitä pidetä selkeinä (ks. esim. Onkamo 2015). Kielenkäyttäjät yhdistävät helppokäyttöisyyden myös esimerkiksi nimen helppokäyttöisyyteen markkinoinnissa tai verkko-osoitteessa. Nämä eivät ole ensisijaisia käytettävyyden kriteereitä kielen asiantuntijoiden silmissä, vaan helppokäyttöisyydellä tarkoitetaan pikemminkin esimerkiksi nimen taivutettavuutta, lausuttavuutta ja kirjoitettavuutta.

5.5 Yhteenveto: Mitä nimikilpailu kertoo kielenkäyttäjien nimikäsityksistä?

Stadin ammattiopiston nimikilpailun ehdotuksia ja perusteluja tarkastellessa huomataan, että kielenkäyttäjien käsitykset siitä, mikä on hyvä nimi ammatilliselle oppilaitokselle, vaihtelevat. Suosituimpien nimiehdotusten ja perusteluiden pohjalta voidaan kuitenkin todeta, että iso osa kielenkäyttäjistä näkee, että oppilaitoksen

nimessä on hyvä tuoda esille oppilaitoksen sijainti ja se, että kyseessä on oppilaitos. Se, miten sijainti ja oppilaitoksen laji tuodaan esille, vaihtelee. Nimessä voi olla joko nimenosana toimiva paikkakunnan nimi (joko virallinen nimi tai slanginimi) tai vain muutama paikkakuntaan viittaava kirjain: *Helsingin ammattiopisto, Heltrea*. Samoin oppilaitokseen tai oppimiseen viittaavasta sanasta voi olla vain muutama kirjain tai sana on liitetty sijaintiin viittaavaan kirjainyhdistelmään: *Helamia, Stamis*. Oppilaitokseen voidaan viitata myös joko suomenkielisellä tai englanninkielisellä sanalla: *Heloppi, Heledu*. Myös asiantuntijat pitävät oppilaitoksen sijainnin ja lajin esille tuomista tärkeänä, mutta suositusten mukaan nimessä tulisi olla kokonainen sijaintiin tai lajiin viittaava nimi tai sana, eivätkä lyhenteet siis yksinään riitä. (Suomen kielen lautakunta 2004.)

Kielenkäyttäjät pitävät tärkeänä myös sitä, että oppilaitoksen nimi kuvaa kohdettaan. Nimi voi kuvata joko ylipäättään oppimista, sitä, mitä oppilaitoksessa opiskellaan, tai vaikkapa sitä, millaisia ihmisiä sieltä valmistuu. Kuvaavat nimet voivat olla joko yksittäisiä merkitykseltään läpinäkyviä sanoja, kuten *Helmi*, tai nimessä voi olla kuvaava sana muodosteen osana: *HELSKILLS, HelPro*.

Kielenkäyttäjät näkevät oppilaitosten nimitrendin, *ia*-loppuiset nimet ja muut keinotekoiset muodosteet, eri tavoilla. Osa pitää sitä oppilaitosten nimien prototyyppinä ja mallina, ja *ia*-loppua pidetään jopa ammatillisen oppilaitoksen tunnusmerkkinä. Monen kilpailuun osallistuneen perustelutekstistä on kuitenkin havaittavissa vastareaktio tälle nimitrendille, ja sitä pidetään keinotekoisena, epäselvänä tai hienostelevana. Osa kielenkäyttäjistä puolestaan pitää *Helsingin ammattiopiston* tyyppisiä nimiä oppilaitosten nimien prototyyppinä, ja haluaa vaalia tätä perinteistä nimimallia. Myös asiantuntijat kannattavat perinteistä nimimallia, eivätkä pidä *ia*-loppuisia nimiä toimivina. Esimerkiksi Paikkala toteaa antamissaan suosituksissa, että *ia*-loppuiset nimet sekoittuvat helposti keskenään, eikä palvelua välttämättä tunnisteta nimestä (Ammatillisen oppilaitoksen nimiraadin pöytäkirja 2012.)

Stadin ammattiopiston nimikilpailuun osallistuneiden kielenkäyttäjien näkemyksissä on havaittavissa yhtäläisyyttä Hämäläisen (2015) tuloksiin lukiolaisten käsityksistä hyvästä lukion nimestä. Hämäläinen toteaa gradussaan, että lukiolaisten mielestä tärkeimpiä hyvän nimen piirteitä ovat lukion sijainnin sekä mahdollisen erikoistumisen tai painotuksen esille tuominen. Lukiolaiset pitävät tärkeänä myös sitä, että nimi antaa oppilaitoksesta hyvän ensivaikutelman, että nimestä saa tehtyä

mukavan lempinimen tai lyhenteen ja että nimi sopii brändiksi. Myös nimen kieltä pidetään tärkeänä. (Hämäläinen 2015: 63–69.) Stadin ammattiopiston nimikilpailun perusteluissa ei puhuta hyvästä ensivaikutelmasta, mutta monet osallistujat pitävät nimen trendikkyyttä, nasevuutta tai kauneutta tärkeänä asiana. Nimen kielestä on erilaisia näkemyksiä: osa pitää tärkeänä juuri suomalaisuutta tai suomenkielisyyttä, toiset puolestaan kansainvälisyyttä ja englanninkielisyyttä.

Myös nimen sopivuus brändiksi nousi monissa perusteluteksteissä esille, ja suuressa osassa ehdotuksista näkyy taustalla kaupallisten nimien malli. Yritysnimien kaltaisten ehdotusten taustalla on yleisestikin vallalla oleva ilmiö, jossa nimet toimivat myyvässä ja markkinoivassa tehtävässä. Esimerkiksi asuinalueiden ja katujen nimistä halutaan usein myyviä ja positiivisia mielikuvia herättäviä, jotta asuntoja saataisiin kaupaksi. (Viljamaa-Laakso 1999.) Myös yhdistyvien kuntien nimissä on havaittavissa kaupallisuuden tavoittelua. Mantila (2012) tarkastelee kuntaliitosten myötä syntyneille uusille kunnille nimikilpailuissa ehdotettuja nimiä ja toteaa, että yritysnimistä opittu malli näkyy nimiehdotuksissa selvästi. Kansalaisten ehdotukset eivät myöskään noudata asiantuntijoiden suosituksia yhdistyvien kuntien nimistä. (Mantila 2012.) Espoon uuden asuinalueen nimikilpailussa asukkaat puolestaan eivät pitäneet myyvyyttä ja houkuttelevuutta tärkeänä, vaan he toivoivat, että nimessä näkyvät alueen vanhat paikannimet. Tämän asuinalueen kilpailussa kielenkäyttäjien ja asiantuntijoiden näkemykset siis kohtasivat. (Päres 2001.)

6 Lopuksi

Tässä pro gradu -tutkielmassa olen tarkastellut suomalaisia nimikilpailuja ja niissä valittuja nimiä nimistöntutkimuksen näkökulmasta. Nimikilpailuja ei ole aiemmin tutkittu tällaisessa laajuudessa, vaan aiemmat nimikilpailuja käsittelevät tutkimukset ovat keskittyneet yksittäisiin kilpailuihin.

Tutkielmassani olen muodostanut yleiskuvan suomalaisista nimikilpailuista 2010-luvulta. Tutkimukseni osoittaa, että nimikilpailuja järjestetään hyvin monenlaisille kohteille, kuten organisaatioille, tuotteille, eläimille ja rakennelmille. Yleisin nimikilpailujen kohde ovat erilaiset organisaatiot, ja eniten kilpailuja on järjestetty oppilaitosten nimistä. Nimikilpailut voivat olla hyvin erikokoisia, ja aineistossani kilpailuihin tulleiden ehdotusten määrä vaihtelee 15:n ja 21 000:n

välillä. Yleisintä suomalaisissa nimikilpailuissa on antaa nimi suomeksi ja suomen kielen oikeinkirjoitussääntöjä noudattaen. Yleisimpänä käytäntönä kilpailujen nimervalinnassa on puolestaan se, että yleisö saa vapaasti ehdottaa nimiä ja raati valitsee ehdotuksista sopivimman.

Olen tarkastellut myös kielenkäyttäjien käsityksiä nimistä. Ranuan eläinpuiston jääkarhujen nimiehdotuksiin vaikuttivat monenlaiset nimimallit. Ehdotuksissa oli tavallisten lemmikki- ja eläintarhaeläinten nimien kaltaisia nimiä, henkilönnimiä sekä yritys- ja tuotenimien kaltaisia nimiä. Nimiehdotuksissa näkyy siis sekä ihmisten emotionaalinen suhde eläimeen että kaupallinen näkökulma. Lisäksi merkittävät tapahtumat ja henkilöt vaikuttivat nimiehdotuksiin.

Olen tarkastellut kielenkäyttäjien nimikäsityksiä myös analysoimalla Stadin ammattiopiston nimikilpailun ehdotuksia ja perusteluja. Tarkasteluni osoittaa, että kielenkäyttäjät pitävät ammatillisen oppilaitoksen nimessä tärkeänä muun muassa sitä, että nimessä tulee esille oppilaitoksen laji ja sijainti, että nimi on selkeä ja ymmärrettävä ja että nimi kuvaa kohdettaan. Myös kielen ja nimistön asiantuntijat pitävät näitä seikkoja tärkeinä. Kielenkäyttäjien ja asiantuntijoiden käsitykset kuitenkin eroavat siinä, miten nämä ominaisuudet tuodaan nimessä esille. Asiantuntijoiden näkemys on, että nimessä tulisi olla sijaintiin tai oppilaitoksen luonteeseen tai asteeseen viittaava sana (Suomen kielen lautakunta 2004), kun taas kielenkäyttäjille riittää, että nimessä on vain muutama niihin viittaava kirjain: *Heltrea*, *Helamia*. Myös selkeys ja ymmärrettävyys voivat tarkoittaa eri asioita kielenkäyttäjille ja asiantuntijoille. Kielenkäyttäjän mielestä *Helamis* on selkeä nimi, sillä se sisältää elementit *Hel* (viittaa Helsinkiin) ja *amis* (ammattikoulu). Asiantuntija taas ei pitäisi nimeä selkeänä, sillä se on keinotekoinen muodoste, joka ei sisällä selventävää perusosaa.

Kaupallisuus ja markkinavoimat näkyvät nimistössämme nykyään vahvasti. Yritysmaailmassa nimien merkitys korostuu, ja nimien täytyy myydä kohteitaan. Yritykset saattavat haluta vaihtaa paikannimiä omia tarpeitaan vastaaviksi, ja myös kunnat panostavat nimien myyvyyteen. Urheiluhallien nimet puolestaan toimivat sponsorien mainostilana. Nimiä halutaan myös vaihtaa tiuhaan tahtiin, jotta pysyttäisiin ajanmukaisina. (Viljamaa-Laakso 1999.) Kaupallisuus näkyy selvästi myös oppilaitosten nimissä, ja Stadin ammattiopiston nimikilpailun ehdotuksissa yritysnimien kaltaiset nimet (keinotekoiset muodosteet ja lyhennet nimet) ovat kaikkein yleisin tyyppi nimiehdotusten joukossa. Myös esimerkiksi slanginimien ja -

sanojen sisällyttäminen nimiin on yritysnimissä tavallista (Ainiala 2014), ja tällaisiakin nimiä ehdotettiin oppilaitokselle. Myös voittajan nimi *Stadin ammattiopisto* sisältää slanginimen.

Kotimaisten kielten keskuksen nimistösuunnittelun ohjeissa todetaan, että nimikilpailuja ei tulisi järjestää keskeisten julkisten palveluiden nimille ja että julkisista palveluista nimikilpailujen kohteiksi sopivat parhaiten pienemmät kohteet, kuten kirjastoautot ja nuorisotilat. Jos julkisen kohteen nimelle järjestetään kilpailu, olisi erittäin tärkeää, että lopullisen valinnan tekee asiantuntijaraati. Yleisöäänestystä siis ei kannata järjestää. (Kotimaisten kielten keskus 2018). Tutkimukseni osoittaa, että näistä ohjeista huolimatta nimikilpailuja järjestetään paljon julkisten kohteiden nimille. Aineistossani julkisia kohteita edustavat oppilaitosten lisäksi esimerkiksi kirjastot, kulttuuri- ja monitoimitalot sekä liikuntapaikat ja -hallit. Joukossa on myös yksi valtion virasto, jolle valittiin nimikilpailulla nimeksi *Ruokavirasto*. Tässä tutkimuksessa analysoin oppilaitosten nimiä ja sitä, noudattavatko nimikilpailujen ehdotukset ja voittajanimet asiantuntijoiden suosituksia. En kuitenkaan paneutunut tarkemmin muihin julkisten palveluiden nimikilpailuihin, ja niissä olisikin aihetta jatkotutkimukselle. Tutkia voisi esimerkiksi, noudattavatko nimikilpailuissa valitut nimet asiantuntijoiden suosituksia ja miten kilpailuissa annetut julkisten palveluiden nimet toimivat käytännössä.

Nimikilpailuja voisi tutkia myös järjestäjien näkökulmasta. Olisi mielenkiintoista tutkia järjestäjien kokemuksia nimikilpailuista esimerkiksi kysely- tai haastattelututkimuksen avulla. Järjestäjiltä voisi kysyä myös esimerkiksi syitä nimikilpailun järjestämiselle. Myös nimikilpailujen historiaan voisi perehtyä tarkemmin. Miten nimikilpailut ovat muuttuneet vuosien saatossa, ja kuinka paljon ne ovat yleistyneet viime vuosikymmeninä?

Vuonna 1913 Turun Lehdessä kirjoittaja pohti erilaisten kilpailujen suosiota, ja esitti huumorimielessä skenaarion, jossa perhe pyysi lapselle nimiehdotuksia kilpailulla. (Turun Lehti 17.7.1913). Aivan tähän ei ole vielä nykypäivänä menty, mutta kovin kaukanakaan ei olla. Muun muassa Iltalehti, MTV ja Anna ovat kaikki järjestäneet lukijoilleen kyselyn, jossa sai ehdottaa nimiä Jenni Haukion ja Sauli Niinistön vauvalle.¹⁹ Vedonlyöntisivusto Betsson on puolestaan järjestänyt nimestä ve-

¹⁹ <http://www.iltalehti.fi/>, <https://anna.fi/>, <http://www.mtv.fi/>

donlyönnin.²⁰ Myös Englannin kuninkaallisten vauvojen nimistä on järjestetty veik-
veikkauskilpailuja.²¹ Tällaiset kyselyt ja kilpailut kertovat ainakin siitä, että nimet
herättävät paljon kiinnostusta ja keskustelua ja että internetin ja sosiaalisen median
kautta kyselyjä ja vedonlyöntejä voidaan järjestää melkein mistä tahansa asiasta. Se,
minkälaisille kohteille nimikilpailuja kannattaa ja voi järjestää, on mielenkiintoinen
kysymys, jossa riittäisi paljon tutkittavaa.

²⁰ <https://veikkausbonukset.com>

²¹ <https://nameberry.com>, <http://www.olivierbaby.com>

Lähteet

- AINIALA, TERHI 2014: Hesa, Stadi ja muita slanginimiä kaupallisessa käytössä. Kieliviesti 3/2014, s. 4–8.
- 2016: Attitudes to Street Names in Helsinki. Teoksessa Guy Puzey & Laura Kostanski (toim.) *Names and Naming: People, Places, Perceptions and Power*. s. 106–119. Bristol; Buffalo: Channel View Publications.
- AINIALA, TERHI & HALONEN, MIA 2011: Somalialaistaustaiset nuoret nimistönkäyttäjinä Itä-Helsingissä. *Virittäjä* 115, s. 193–220.
- AINIALA, TERHI & SAARELMA, MINNA & SJÖBLOM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.
- Anna Ranuan ahmanpennuille nimi. Lappilainen 17.5.2016. <https://lappilainen.fi/2016/05/17/anna-ranuan-ahmapennulle-nimi/>, viitattu 20.2.2018.
- ANTIKAJAINEN, HILLEVI: Millaista on jääkarhun pesässä? Yle 6.8.2012. <https://yle.fi/uutiset/3-6244689>, viitattu 1.3.2018.
- ANTTILA, ELINA 1993: Koirien nimet ja nimeämistavat. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- Ask.com*. Hakukone. <https://www.ask.com/>.
- BHOSE, CILLA 2001: Eviasta digiuskottavuutta. Markkinointi & Mainonta 3/2001. <https://www.marmai.fi/uutiset/eviaista-digiuskottavuutta-6279763>
- Boaty McBoatface*. Literally Media 2017. <http://knowyourmeme.com/memes/boaty-mcboatface>, viitattu 20.2.2018.
- BRAVERMAN, IRUS 2012: *Zooland: The Institution of Captivity*. Stanford University Press, Stanford.
- Bing*. Hakukone. <https://www.bing.com/>.

- BROMS, LOTTA 2017: Kela, Migri ja GTK – valtionhallinnon viranomaisten lyhenne- ja oheisnimien muodostus, käyttö ja tunnettuus. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- BURNIP, LAURA 2017: What was the Boaty McBoatface poll and when will the RRS Sir David Attenborough NERC research vessel set sail? The Sun 28.6.2017. <https://www.thesun.co.uk/news/3022839/boaty-mcboatface-david-attenborough-poll-research-ship-sail/>, viitattu 20.2.2018.
- CAMPBELL, MIKE 2018: *Nanuq*. www.behindthename.com/name/nanuq, viitattu 20.2.2018.
- CAYLA, JULIEN 2013: Brand mascots as organisational totems, Journal of Marketing Management 11.2.2013. <http://www.tandfonline.com/>
- Elisa Corporation 2017: <https://yksityisille.hub.elisa.fi/mika-on-pilvipalvelu/>, viitattu 20.8.2018.
- Emma-hankkeen viestintäryhmä 2017: Uuden viraston nimikilpailun satoa. 24.8.2017. <http://mmm.fi/documents/1410837/1501873/Liite+2+Hankkeen+viestint%C3%A4ryhm%C3%A4n+muistio+ohjausryhm%C3%A4lle.pdf/5a2ba962-22ef-4c75-bd98-3ad34e0eec86>, viitattu 20.2.2018.
- EURAN NUORISOPALVELUT 2017: Ajankohtaista. <http://www.eura.fi/fi/palvelut/nuorisopalvelut/etusi-u.html>. viitattu 20.8.2018.
- Gapps Oy 2017: <https://gapps.fi/fi/>, viitattu 20.2.2018.
- Google. Hakukone. <https://www.google.fi/>
- HAUTAMÄKI, KAISU 2017: *Tuorlan kesäkaritsat saivat presidentilliset nimet*. Kaarina-lehti 13.7.2017 <http://www.kaarina-lehti.fi/2017/07/tuorlan-kesa-karitsat-saivat-presidentilliset-nimet>, viitattu 20.2.2018.
- HEINONEN, LEENA 2013: Vanhoista brändeistä uudeksi yhtiöksi. Maineenhallinta LähiTapiola-fuusion aikana. Viestintätieteiden pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopisto.
- HELKAMA, IIRIS 2007: *Miten Joposta tuli Jopo – jokaisen polkupyörä*.

- Helpa 2012: Helsingin palvelualojen oppilaitoksen johtokunnan lausunto uuden ammatillisen oppilaitoksen nimestä <https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/12/128644d7961a1e7f71950fe12a36a2c2e6ebd3c1.pdf>, viitattu 28.2.2018.
- Heltech 2012: Helsingin tekniikan alan oppilaitoksen johtokunnan lausunto uuden ammatillisen oppilaitoksen nimestä. <https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/4f/4f3ec298cb93f95da801745ccbd723d44a7ed439.pdf>, viitattu 28.2.2018.
- Hesote 2012: Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden oppilaitoksen johtokunnan lausunto uuden ammatillisen oppilaitoksen nimestä. <https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/69/699728c66f9e70fd842b1854b1f8e3528890122d.pdf>, viitattu 28.2.2018.
- Hyria koulutus 2015: Maskotin nimikilpailun tulokset. https://www.hyria.fi/hyria/ajankohtaista/maskotin_nimikilpailun_tulokset.9799.news, viitattu 20.2.2018.
- HÄMÄLÄINEN, ANU-MARI 2015: Itäkeskuksen lukiosta Helsingin kielilukioksi. Lukion nimenmuutos ja opiskelijoiden näkemykset hyvästä lukion nimestä. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- JANHONEN, ULLA 1995: Painatuskeskus kohentaa ilmettään uudella liikemerkillä. Helsingin Sanomat 20.9.1995.
- JANTUNEN, JOHANNA 2017: Mikä nimi sopisi Sauli Niinistön ja Jenni Haukion tulevalle lapselle? Ehdota omaa suosikkiasi. Anna 17.10.2017. <https://anna.fi/i ihmiset-ja-suhteet/julkaisut/mika-nimi-sopisi-sauli-niiniston-ja-jenni-haukion-tulevalle-lapselle-ehdota-omaa-suosikkiasi>, viitattu 21.2.2018.
- Kaarle-kaksikerrosbussi alkaa kierrättää matkailijoita kesäkuussa. Kaleva 24.5.2017. <https://sivustot.kaleva.fi/oulustakuuluu/2017/05/24/kaarle-kaksikerrosbussi-alkaa-kierrattaa-matkailijoita-kesakuussa/>, viitattu 20.2.2018.
- Kalevalaseura 2010. Sampo – kirjokantinen ihme. <http://www.kalevalaseura.fi/kalevalankankahilla/d.php>, viitattu 12.10.2017.
- KALSKE, MARJA 2005: Suomessa syntyneiden hevosten nimistö. Väitöskirja. Turun yliopisto.

Kansallisarkiston digitoidut aineistot. Sanomalehdet ja aikakauslehdet.
<https://digi.kansalliskirjasto.fi/>

Kansallisteatteri, Facebook-sivu: https://www.facebook.com/pg/Kansallisteatteri/posts/?ref=page_internal, viitattu 20.2.2018.

KARIMI, FAITH 2015: *What killed Knut, the beloved polar bear? Now we know.* CNN, 28.8.2015. <http://edition.cnn.com/2015/08/28/europe/knut-polar-bear-mystery-solved/index.html>, viitattu 30.10.2017.

Kauppakeskuksen nimikilpailun voittajaksi nousi Willa. Aamuposti 21.11.2010.
<http://www.aamuposti.fi/artikkeli/8724-kauppakeskuksen-nimikisan-voittajaksi-nousi-willa>, viitattu 7.11.2017.

KEDONPERÄ, NETTA 2013: "Se-sana oli liian vaatimaton, kun ilmeni sielun löytyminen kulkimesta" : Citroën 2CV -mallisten ajoneuvojen nimet ja nimenanto-perusteet. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Turun yliopisto.

KEINÄNEN 2009: Kissoille annetut henkilönnimet. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

Kenkientalo Mononen 2018: <http://www.kenkientalomononen.fi/historia>, viitattu 20.2.2018.

Kielitoimiston ohjepankki 2015: Nimistönsuunnittelu: oppilaitosten nimeäminen.
<http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/haku/oppilaitosten%20nimet/ohje/211>, viitattu 18.1.2018.

KIVINIEMI, EERO 2006: *Suomalaisten etunimet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.

KLEMOLA, RIIKKA 2016: Kansis-keskus nimi herättää vastarintaa. Kangasniemen kunnallislehti 2.6.2016. <https://www.kangasniemen-kunnallislehti.fi/2016/06/02/kansis-keskus-nimi-herattaa-vastarintaa/>, viitattu 20.2.2018.

Korkeasaari 2016: Amurintiikerinpennut valitsivat nimikseen Isla, Iris ja Ina.
<https://www.korkeasaari.fi/amurintiikerinpennut-valitsivat-nimet/>, viitattu 22.2.2018.

———2018: Usein kysyttyä. <https://www.korkeasaari.fi/usein-kysyttya/>, viitattu 20.2.2018.

Kotimaisten kielten keskus 2017: Lausunto uuden viraston suomen- ja ruotsinkielisestä nimestä. 22.8.2017. https://www.kotus.fi/files/5269/Lausunto_MMM-viraston_nimi_Kotus.pdf, viitattu 20.2.2018.

———2018 Nimistönsuunnittelun ohjeita: Julkinen nimistö ja nimikilpailut. https://www.kotus.fi/ohjeet/nimistonsuunnittelun_ohjeita/julkinen_nimisto_ja_nimikilpailut, viitattu 20.2.2018.

KOTKARANTA, SUVI 2017: Etunimien muuttajat. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

LAHTI, LIISA 2018: Lukijat ehdottivat nimiä Niinistön ja Haukion vauvalle: ”Sisu, kun syntyi helmikuussa suomalaisen talveen”. Iltalehti 2.2.2018. http://www.iltalehti.fi/perheartikkelit/201710122200455899_pt.shtml, viitattu 21.2.2018.

LAINE, HEIDI 1997: Kissojen nimet ja nimeämistavat. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

LAKOFF, GEORGE 1987: Women, fire and dangerous things. What categories reveal about the mind. University of Chicago Press, Chicago – London.

LEHTINEN, OSKARI 2002: Hävittäjä, Pikku-Niilo ja Säkkijärven Sisu: Suomessa 1930-1960-luvuilla käytössä olleiden kuorma-autojen lempinimiä. Suomen kielen praktikum-työ. Helsingin yliopisto.

LEPPÄNEN, TIMO 2016: *Merkilliset nimet – Tarinoita yritysten ja tuotteiden nimestä*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Helsinki.

Lounais-Suomen avustajakeskus, Facebook-sivu: <https://www.facebook.com/avustajakeskus>, viitattu 20.2.2018.

MANTILA, HARRI 2012: Kyrö, Pohjankangas vai Viltti-Hattula? Kansalaisten ehdotuksia uuden kunnan nimeksi. *Virittäjä* 2/2012

- MANTILA, MERJA 2012: Pikkujätin maskottien nimet valittu. <https://www.avainklubi.fi/news/view/63303/pikkujatin-maskottien-nimet-valittu>, viitattu 20.2.2018.
- MASANTI, ANNA 2010: Oman nimen kuuleminen on kuin halaus: nuorten naisten nimi-identiteetin ja nimimielteiden tarkastelua. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- Mikä nimeksi pikku jääkarhulle? Katso hupaisa video pennun temmellyksestä. Uusimaa 27.4.2017. <https://www.uusimaa.fi/artikkeli/513410-mika-nimeksi-pikku-jaakarhulle-katso-hupaisa-video-pennun-temmellyksesta>, viitattu 1.3.2018.
- Mikä nimeksi Ranuan jääkarhunpennulle? Äänestä! Iltalehti 27.4.2017. http://www.iltalehti.fi/uutiset/2017042723053336_uu.shtml, viitattu 1.3.2018.
- Mikä presidenttiparin lapsen nimeksi? Veikkausbonukset 31.1.2018. <https://veikkausbonukset.com/artikkelit/niinisto-haukio-vauva>, viitattu 21.2.2018.
- New Royal Baby Name Contest! Nameberry 22.4.2015. <https://nameberry.com/blog/new-royal-baby-name-contest>, viitattu 21.2.2018.
- NIIRANEN JANNE 2015: Uusi lukio sai mystisen nimen - "Katsoo tulevaisuuteen, johdettu latinasta". Savon Sanomat 27.01.2015.
- Nimikilpailu päätökseen. *Ranua Zoo -blogi* 9.9.2011. <http://ranuazooblog.com/blog/?p=424>, viitattu 20.2.2018.
- Nimikilpailu uudesta toristamme. Stundars 3.7.2014. <http://www.stundars.fi/4666/nimikilpailu-uudesta-toristamme?lang=fi>, viitattu 1.11.2017
- NUMMINEN, LOTTA 2016: Kirkon kettu nimettiin Lauri-Kertuksi. Kirkko & Kaupunki 11.10.2016. <https://www.kirkkojakaupunki.fi/-/kirkon-kettu-nimettiin-lauri-kertuk-1>, viitattu 20.2.2018.
- NUTT, AMY 2008. History of Mascots. <http://ezinearticles.com/?History-of-Mascots&id=999899>, viitattu 20.2.2018.

Olipa kerran Popa ja Priya 2016: <http://olipakerranpriya.blogspot.fi/2016/08/olipa-kerran-pennulle-nimi-kilpailu.html>, viitattu 20.2.2018.

ONKAMO, ULLA 2015: Ammatillisten oppilaitosten nimet. *Kielikello* 2/2015.

———2017: Ohjeet nimikilpailua suunnitteleville. https://www.kotus.fi/kielitie-to/virkakieli/ajankohtaista_virkakielesta/ohjeet_nimikilpailua_suunnitteleville.23294.news, viitattu 20.2.2018.

———2018: Nimikilpailujen ongelmallisuudesta. https://www.kotus.fi/nyt/kolumnit/hyvaa_virkakielta/hyvaa_virkakielta_2018/nimikilpailujen_ongelmallisuudesta.27208.news, viitattu 28.2.2018.

Opetuslautakunta 2013: Helsingin kaupungin uuden ammatillisen oppilaitoksen nimestä päättäminen. <https://dev.hel.fi/paatokset/asia/hel-2012-015094/skj-2012-12/>, viitattu 28.2.2018.

PENNANEN, ERKKI 2002: Jäämies Kimi Suomesta. *Helsingin Sanomat* 5.4.2002. <https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000004043246.html>, viitattu 31.10.2017.

PIHLAJANIEMI, MERI 2017: Tässä ovat Viiru ja Raita! *Yle* 24.5.2017. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/05/24/tassa-ovat-viiru-ja-raita>, viitattu 20.2.2018.

Puijon pohjoisosaan rakennetun uuden laavun nimikilpailu on ratkaistu. *Radio Kuopio* 18.12.2015. <http://www.radiokuopio.fi/uutiset/puijon-pohjoisosaan-rakennetun-uuden-laavun-nimikilpailu-ratkaistu>, viitattu 17.11.2017.

PULKKINEN, JONNA 2013: *Jallu: jaloviinan ja paloviinan historia*. Luku: Jaloviinan nimikilpailu.

Pyhäjärvi-instituutti 2017: <https://www.jokiohjelma.fi/>, viitattu 20.2.2018.

PYYKKÖNEN, RITVA 2015: Opiskelijan brändisuhteen kehittyminen Jyväskylän ammattikorkeakouluun. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä University School of Business and Economics.

PÄRES, LEENA 2001: Kilpailu Espoon uusimman aluekeskuksen nimestä. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.

Raati valitsi nimikilpailun voittajan – Ranuan eläinpuiston ahmanpennut saivat nimet. Kaleva 5.9.2016. <http://www.kaleva.fi/uutiset/pohjois-suomi/raati-valitsi-nimikilpailun-voittajan-ranuan-elainpuiston-ahmanpennut-saivat-nimet/737507/>, viitattu 20.2.2018.

Ranualle odotetaan jääkarhunpentua. Yle Luonto

Ranuan jääkarhun pentu ihannemitoissaan. Yle Luonto 25.5.2012. <https://yle.fi/uutiset/3-6135063>, viitattu 1.3.2018.

Ranuan kunnan verkkosivu 2018. <http://www.ranua.fi/fi/Etusivu>, viitattu 11.10.2017.

Ranua Zoo 2017: Voi söpöys sentään! Mikä nimeksi jääkarhunpennulle? <http://ranua-zoo.sivuviidakko.fi>, viitattu 20.2.2018.

Royal baby ‘guess the name’ competition. Olivier Baby 29.4.2015. <http://www.olivierbaby.com/royal-baby-guess-the-name-competition/>, viitattu 21.2.2018.

Rtk-henkilöstöpalvelu 2017: <http://www.rtkhenkilostopalvelu.fi/maskotti-sai-nimen/>, viitattu 20.2.2018.

Saamelaiskäräjät 2017: <https://www.samediggi.fi/>, viitattu 20.2.2018.

SARKKINEN, TARJA 1997: Kissan kutsumanimien äänteelliset piirteet ja nimeämisperusteet. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

SEPPÄLÄ, JANNE 2013: Kulkine.net – tutkimus epävirallisista kulkineennimistä. Saatavilla: <http://kulkine.net/>, viitattu 9.11.2017.

SIRÉN, MIRJAMI 2016: Pullervo, Nysse ja Boaty McBoatface. Norppa, laiva ja joukkoliikenne saivat nimensä nimikilpailulla. *Kotus-blogi*, 16.8.2016. www.kotus.fi/nyt/kotus-blogi/satunnaisesti_kirjoittava_kotuslainen/pullervo_nysse_ja_boaty_mcboatface.21568.blog, viitattu 19.2.2018.

SJÖBLOM, PAULA 2006: *Toiminimen toimenkuva. Suomalaisen yritysnimistön rakenne ja funktiot*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Tampere.

Suomen kielen lautakunta. 2000: Yritysnimien kirjoitusasu. https://www.kotus.fi/ohjeet/suomen_kielen_lautakunnan_suosituksia/suosituksia/yritysnimien_kirjoitusasu (viitattu 13.9.2017).

———2004: Oppilaitosten nimien muodostaminen ja oikeinkirjoitus. https://www.kotus.fi/ohjeet/suomen_kielen_lautakunnan_suosituksia/suosituksia/oppilaitosten_nimet, viitattu 13.9.2017.

TAKALA, SUVI 2017: ”Mä lähären tästä ny Seinikselle”: Seinäjoen epävirallisten paikkanimien tunteminen ja käyttö. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

TOLHURST, ALAN 2016: Boaty McBoatface is sunk: Killjoy science minister says winning name in poll to name £200m ship is ‘unsuitable’. The Sun 18.4.2016. <https://www.thesun.co.uk/archives/politics/1133684/boaty-mcboatface-is-sunk-killjoy-science-minister-says-winning-name-in-poll-to-name-200m-ship-is-unsuitable/>, viitattu 20.2.2018.

TUOMISTO, ANNA-STIINA 1992: Koirien nimistä ja nimeämisestä. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

Turun Lehti No 80. 17.07.1913. Kansallisarkiston digitoidut aineistot. Sanomalehdet ja aikakauslehdet.

VAATTOVAARA, HEIDI 1996: Suomen bokseri- ja rottweilerikennelnimet sekä kennelnimien nimenantoperusteet. Suomen kielen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.

VATANEN, OSMO 1997: *Ystävä, Hyvä ja Äpyli - nämäkin lehmännimiä*. Suomen kotieläinjalostusosuuskunta. Vantaa.

WELIN, SAARA 1984: Julkisten rakennusten nimet. *Kielikello* 2/1985.

VILJAMAA-LAAKSO, MARJA: Markkinavoimat, virtuaalitodellisuus ja paikkanimet. *Kielikello* 1/1999.

WWF 2016a. Jääkarhu. <https://wwf.fi/elainlajit/jaakarhu/>, viitattu 20.2.2018.

———2016b: Norppauroksesta tuli Pullervo. <https://wwf.fi/wwf-suomi/viestinta/uutiset-ja-tiedotteet/Norppauroksesta-tuli-Pullervo-2761.a>, viitattu 20.2.2018.

Väestörekisterikeskus, Nimipalvelu 2017. <https://verkkopalvelu.vrk.fi/nimipalvelu/>.

Yahoo. Hakukone. <https://www.yahoo.com/>.

Liite 1. Suomalaisten 2010-luvulla järjestettyjen nimikilpailujen nimet luokiteltuna kielen mukaan.

1) Suomenkieliset nimet (87 kpl)

Aito
Arjen ihmeitä
Arttu
Eepos
Ellivuoren Peurahuone
Feeniks-kirjasto
Finlandia
Hampstapuisto
Hangonsilta
Hiidenkallio
Hiski ja Luukkonen
Huudi
Hyrre
Jerikon portaat
Joensuun yhteiskoulun lukio
JOKIohjelma
JUST
Kaarle
Kangasala-talo
Kansis
Kemikammari
Kirkkis
Korven ilot
Kosken Tl kunnan päiväkotia Naavatassu
Kulttuuritalo Laikku
Kuolema sypressin varjossa
Lauri-Kerttu
Lauttis
Lehmus, Kuusi, Pihlaja, Tammi, Kaarna ja Kataja
LogistiikkaSeikkailu
Maija, Matti ja Martta
Majakka, Loisto, Kapteeni, Luotsi, Kartta ja Kompassi
Mastola
Maunula-talo
Mediakunta
Nova
NuokkAuto
Nuortenideat.fi
Nysse
Oiva
Oliver
Oma-Koti Onnetar
Oodi
Pilvi
Puijonnokka

Pullervo
Pusu
Raffi
Rantakaari
Rauhanmusiikki.fi
Ruokavirasto
Satavuon koulu
Sauli, Tarja ja Martti
Sodankylän liikuntahalli
Sointilatvus
Stoolperi
Sulka
Suupanniityn koulu
Syvälahden koulu
SÄTI-päivät
Tanner
Torni Tampere
Tutkijat, Etsijät ja Vaeltajat
Tärttämäen silta
Valkean ruusun koulu
Waltterin koulu
Viiru ja Raita
Willa
Virta
Väyläkeila

2) Saamenkieliset nimet (1 kpl):

Sajos

3) Englanninkieliset nimet (2 kpl):

Megastar
HAMK Academic Business Annual

4) Sekakieliset (6 kpl):

Ammattiopisto Spesia
Equali tee
Jacotec WH-keskus
KajoButton
M/S Finlandia
Sun Mikkeli

5) Mukakieliset (2 kpl):

Jobelius
Vamia

6) Nimi kahdella eri kielellä (1 kpl):

Napapiiri-Jukola /
Arctic Circle –Jukola

Liite 2. Vuoden 2012 jääkarhupennun nimikilpailun suosituimmat ehdotukset luokiteltuna nimityyppeihin.

Nimi- ehdotus	Määrä	Mie- hen- nimi	Nai- sen- nimi	Jää tai lumi	Omi- nai- suus	Merk- ki- hen- kilö	Ra- nua	Pla- nee- tat	Ve- nus & Ma- nasse	An- tiik- ki	Vaa- lit
Aamon	43									x	
Aarre	28	x			x						
Amor	46									x	
Apollo	22									x	
Aslak	143	x									
Aunar	56						x				
Elmeri	124	x									
Estelle	38		x			x					
Halla	45			x							
Herkules	43									x	
Hile	81			x							
Hilla	73		x				x				
Hiutale	67			x							
Huurre	24			x							
Ice ja Ice- alkuiset	206			x							
Jupiter	253							x			
Jää ja jää- alkuiset	210			x							
Kide	74			x							
Knut sekä sen vari- aatiot	30	x				x					
Kuura	118			x							
Lenny	195	x									
Lumi	504		x	x							
Lumia	170		x	x							
Lumipallo	190			x							
Mars	273							x			
Mave/Ma- venus	40								x		
Merkurius	52							x			
muut Lumi - alkuiset	295			x							
Nalle variaatioi- neen	82				x						
Nallukka	44				x						
Nanooq	143				x						
Nasse	112				x						

[illegible]

Liite 3. Vuoden 2017 jääkarhupennun suosituimmat nimiehdotukset luokiteltuna nimityyppeihin.

Nimi	Lukumäärä	Miehennimi	Naisen-nimi	Jäähänliit-tyvä	Ominaisuus	Suomi 100	Merkkihenkilö	Ra-nua	Pla-neetat	Yhdistelmä-sana
Aslak	48	x								
Hile	37			x						
Hilla	20		x					x		
Hiutale	23			x						
Huurre	20			x						
Iceman	38			x			x			
Jeppe	35	x								
Julle	25	x								
Jäde	34			x						
Jää-mies	20			x			x			
Jupiter	61								x	
Kalle	24	x								
Kimi	34	x					x			
Kuura	90			x						
Lumi	305		x	x						
Lu-mikki	23		x	x						
Lumi-pallo	67			x						
Lumo	51			x	x					
Luna	20		x							x
Manu	65	x				x	x			
Mars	79								x	
Marski	22					x	x			
Martti	20	x				x	x			
Mauno	38	x				x	x			
Muru	20				x					
Nalle	39				x					
Nal-lukka	20				x					
Nanuk	21				x					
Nappi	20				x					
Nuutti	41	x								
Nöpö	64				x					
Olaf	21	x								
Onni	64	x								
Otto	28	x								
Pallero	32				x					

Liite 4. Stadin ammattiopiston nimikilpailun suosituimmat nimiehdotukset määrineen.

Ehdotus	Määrä
Helamo / HelAmo / HELAMO / HelAmO	25
Hela / HELA / HeIA	20
HelAmis / Helamis / HELAMIS	13
Hehehe / HeHeHe / HE-HE-HE	12
HelPro / HeIPRO / Helpro / HELPRO	12
Helsingin ammatillinen oppilaitos	12
Heloppi / HELOPPI / HelOppi	11
Stadin amis / Stadin Amis	11
Helsingin ammattioppilaitos/Helsingin Ammattioppilaitos	9
Helka / HELKA	8
Helsingin ammattikoulu/Helsingin Ammattikoulu	8
Helsingin ammattiopisto / Helsingin Ammattiopisto	8
Helam / HELAM / HelAm	7
Stadia / STADIA	7
Stdiamis / StadiAmis / STADIAMIS	7
Hedu / HEDU	6
Heledu / HelEdu / HELEDU	6
Stamis / STAMIS	6
Hamis / HAMIS / HAmis	5
HESA / Hesa / HesA	5
HAOL	4
Helamia	4
HELMA / Helma	4

Helmi / HELMI	4
Helamia	4
Hemmo / HeMMo	4
AMIS / Amis	3
Helami / HELAMI	3
Helao / HELAO	3
Helium	3
Helsotek / HELSOTEK	3
Hesamis / HesAmis	3
Hesan amis	3
HOPPI / Hoppi	3
Oppia / OPPIA	3
Profia	3
Stadin ammattikoulu	3
Stadin ammattiopisto /Stadin Ammattiopisto	3